

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

**Analýza vývoje nezaměstnanosti v Ústeckém kraji s
ohledem na rizikové skupiny a možnosti jejího snižování**

Bc. Vendula Černá

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Vendula Černá

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Analýza vývoje nezaměstnanosti v Ústeckém kraji s ohledem na rizikové skupiny a možnosti jejího snižování

Název anglicky

Analysis of unemployment development in Ústecký Region with regard to high-risk groups and chances of its reduction

Cíle práce

Cílem práce je zhodnocení vývoje nezaměstnanosti Ústeckého kraje s důrazem na rizikové skupiny na trhu práce. Na základě vybraných ukazatelů budou zjišťovány příčiny a odhad budoucího vývoje. V souvislosti s hodnocením situace v kraji budou navržena možná řešení tohoto negativního ekonomického jevu.

Metodika

Sběr dat pro zpracování analýzy bude probíhat především z dostupných zdrojů Českého statistického úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí a Úřadu práce. Pro vyhodnocení dat bude využito metod popisné statistiky a postupů pro popis a modelování časových řad.

Harmonogram:

Studium dostupné literatury a odborných textů: 03/2017-09/2017

Předložení literární rešerše: 10/2017

Sběr dat a jejich analýza: 08/2017-01/2018

Předložení konečné podoby textu diplomové práce: 02/2018

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Trh práce, nezaměstnanost, míra nezaměstnanosti, politika zaměstnanosti, riziková skupina, Ústecký kraj

Doporučené zdroje informací

- BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost : psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8.
- BUCHTOVÁ, B., – ŠMAJS, J. – BOLELOUCKÝ, Z.. *Nezaměstnanost. 2., přeprac. a aktualiz. vyd.* Praha: Grada, 2013. *Psyché* (Grada). ISBN 978-80-247-4282-3.
- DURDISOVÁ, J. – KREBS, V. *Sociální politika*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-585-4.
- HALÁSKOVÁ, R. *Politika zaměstnanosti*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2008. ISBN 978-80-7368-522-5.
- HINDLS, R. – HRONOVÁ, S. – SEGER, J. *Statistika pro ekonomy*. Praha: Professional publishing, 2006. ISBN 80-86419-99-1.
- HOLMAN, R. *Makroekonomie : středně pokročilý kurz*. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7179-861-3.
- KUCHAŘ, P. *Trh práce: sociologická analýza*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1383-3.
- MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-901424-9-4.
- SEKERKA, B. – BRČÁK, J. *Makroekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-245-5.
- SOJKA, M. – KONEČNÝ, B.. *Malá encyklopedie moderní ekonomie. 3. dopl. vyd.* Praha: Libri, 1999. ISBN 80-85983-78-8.
-

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Marie Prášilová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 12. 2. 2018

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 2. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 05. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza vývoje nezaměstnanosti v Ústeckém kraji s ohledem na rizikové skupiny a možnosti jejího snižování" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne, 27. 3. 2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala především paní doc. Ing. Marii Prášilové, CSc. za vedení, odborné konzultace a spolupráci při zpracování této diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří mi byli ochotni poskytnout potřebné informace ke zpracování této práce a v neposlední řadě své rodině za jejich obrovskou podporu a respekt.

Analýza vývoje nezaměstnanosti v Ústeckém kraji s ohledem na rizikové skupiny a možnosti jejího snižování

Souhrn

Diplomová práce je zaměřena na analytické zhodnocení vývoje nezaměstnanosti, která má dlouhodobě negativní vliv na obyvatelstvo Ústeckého kraje. Teoretická část je věnována vymezení obecných pojmů dané problematiky, trhu práce, typům nezaměstnanosti, způsobu jejího měření a politice zaměstnanosti zaměřené k její minimalizaci. V praktické části jsou provedena analytická zjišťování o tendencích vývoje míry nezaměstnanosti s ohledem na věk, pohlaví a úroveň vzdělání nezaměstnaných osob v kraji. Dále je pozorován vývoj nabídky a poptávky po pracovní síle v Ústeckém kraji včetně délky trvání nezaměstnanosti jeho obyvatel. Šetření o tzv. rizikových skupinách je zaměřeno na zjištění vývojových tendencí v počtu a podílu těchto osob mezi všemi uchazeči o zaměstnání v kraji. Pozornost je věnována příčinám, které omezují možnosti pracovního uplatnění, nýbrž i nástrojům politiky zaměstnanosti určeným především k podpoře takto handicapovaných osob. V závěru práce jsou na základě výsledků a zjištění o situaci v Ústeckém kraji formulována preventivní doporučení, vedoucí k omezení některých příčin nezaměstnanosti v budoucím období včetně možností snižování současného počtu nezaměstnaných osob rizikových skupin v kraji.

Klíčová slova:

trh práce, nezaměstnanost, míra nezaměstnanosti, politika zaměstnanosti, riziková skupina, uchazeč o zaměstnání, úroveň vzdělání, Ústecký kraj.

Analysis of unemployment development in Ústecký region with regard to high - risk groups and chances of its reduction

Summary

This thesis is focused on the analytical evaluation of the development of unemployment, which has a long-term negative impact on the population of the Ústecký region. The theoretical part is devoted to defining the general concepts of the given issue, the labor market, the types of unemployment, the ways of its measurement and the employment policy focused on its reduction. In the practical part analytical surveys are made about the tendencies of unemployment rate development with respect to the age, sex and level of education of the unemployed persons in the region. Further, the development of offer and demand for labor force in the Ústecký region is observed, including the length of unemployment of its inhabitants. The survey on so-called risk groups focuses on the determination of the development trends in the number and share of these persons among all job-seekers in the region. The attention is paid to the causes that limit the possibilities of employment, but also to employment policy instruments designed primarily to support such disadvantaged people. At the end of this thesis, a preventive recommendation is formulated on the basis of the results and findings about the situation in the Ústecký region, leading to the restriction of some causes of unemployment in the future, including the possibility of reducing the current number of unemployed persons at risk groups in the region.

Keywords:

labor market, unemployment, unemployment rate, employment policy, risk group, jobseeker, level of education, Ústecký Region.

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	14
3.1 Trh práce	14
3.2 Nezaměstnanost.....	16
3.2.1 Druhy nezaměstnanosti.....	16
3.2.2 Důsledky nezaměstnanosti.....	19
3.2.3 Měření nezaměstnanosti	20
3.3 Rizikové skupiny pracovního trhu	22
3.3.1 Mladí lidé.....	23
3.3.2 Ženy	23
3.3.3 Starší lidé	23
3.3.4 Osoby se zdravotním postižením.....	24
3.3.5 Osoby s nízkým stupněm vzdělání	24
3.3.6 Etnické minority	24
3.4 Politika zaměstnanosti.....	25
3.4.1 Aktivní politika zaměstnanosti	26
3.4.2 Pasivní politika zaměstnanosti.....	28
3.4.3 Legislativa a instituce	29
3.4.4 Nadnárodní úroveň politiky zaměstnanosti	31
3.4.5 Evropský sociální fond	32
4 Charakteristika Ústeckého kraje.....	34
4.1 Demografická struktura Ústeckého kraje.....	36
4.2 Ekonomická struktura Ústeckého kraje	38
5 Analytická část	40
5.1 Míra nezaměstnanosti Ústeckého kraje v období 2005 – 2016.....	41
5.1.1 Vývoj nezaměstnanosti v krajích České republiky.....	42
5.1.2 Vývoj nezaměstnanosti Ústeckého kraje a jeho okresů.....	44
5.1.3 Vývoj nezaměstnanosti Ústeckého kraje dle pohlaví	45
5.1.4 Vývoj nezaměstnanosti Ústeckého kraje dle věku	49
5.1.5 Vývoj nezaměstnanosti dle vzdělání.....	54
5.2 Vývoj poptávky po pracovní síle	60
5.3 Vývoj nezaměstnanosti vzhledem k její délce trvání.....	63

5.4	Rizikové skupiny nezaměstnaných a politika zaměstnanosti.....	66
5.4.1	Vývoj vybraných výdajů politiky zaměstnanosti.....	67
5.4.2	Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením.....	69
5.4.3	Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání – ženy po RD / MD	71
5.4.4	Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů	73
5.4.5	Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání – ostatní rizikové skupiny	75
5.5	Návrhy, doporučení.....	78
6	Závěr.....	82
7	Seznam použitých zdrojů	85
8	Seznam obrázků a grafů.....	89
9	Přílohy	90

1 Úvod

Nezaměstnanost způsobená vyšší nabídkou pracovní síly než je její poptávané množství, je jedním ze základních ukazatelů ekonomické a sociální situace Ústeckého kraje. Jedná se o stav, kdy má určitá část osob v produktivním věku výrazně omezené možnosti při snaze najít placené zaměstnání. V České republice se populace s tímto projevem trhu setkává od doby, kdy došlo k přechodu z centrálního k tržně orientovanému hospodářství. Dosavadní vývoj nezaměstnanosti v různých republikových regionech je po celou tuto dobu značně diferencovaný. V Ústeckém kraji se však tento nejen společností negativně vnímaný jev projevil prudkým nárůstem počtu nezaměstnaných osob již v 90. letech, kdy docházelo k omezování do té doby jednostranného hospodářství zaměřeného především na těžbu nerostných surovin, těžký a chemický průmysl. Vedle strukturálních změn, muselo obyvatelstvo kraje v poslední dekádě čelit mimo jiné i výrazným dopadům ekonomické recese.

Nepříznivost tohoto projevu, typického pro tržní hospodářství, je vedle ekonomického, závažný sociální problém. Dlouhodobě nezaměstnaný člověk velmi záhy ztrácí své pracovní návyky a vzhledem k rychlosti vývoje technologií zaostává i se svými praktickými zkušenostmi. Pro trh práce se tak stává řada z těchto lidí neuplatnitelnými. Absenci příjmu z placeného pracovního místa v tu chvíli začíná dobrovolně nahrazovat příjem ze sociálního systému, který svou výší může působit naopak demotivačně, jelikož schopnosti a morálka ve vztahu k práci, kterou mohou tyto osoby nabídnout, by jim takové finanční příjmy nezajistila. Na druhé straně existují skupiny osob, které jsou nezaměstnaností zasaženi bez vlastního většího přičinění, například působením plynutí času, resp. jejich věkem či zdravotním stavem. Oběma skupinám je bez ohledu na jejich ochotu pracovat pomáháno časově omezeným finančním příspěvkem, nýbrž významný důraz je kladen na dlouhodobé zvyšování možností a efektivních podmínek umožňujících návrat mezi zaměstnané. Obecným cílem je dosažení kvalitního života nejen těchto jedinců, ale především celé společnosti, na kterou má nezaměstnanost negativní vliv.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je provedení analýzy vývoje nezaměstnanosti Ústeckého kraje s ohledem na rizikové skupiny na trhu práce v období let 2005 až 2016. Na základě podkladových dat získaných z veřejně přístupných zdrojů Ministerstva práce a sociálních věcí a Českého statistického úřadu, bude hodnocen v čase dosavadní vývoj nezaměstnanosti pomocí vybraných statistických metod. Sledována bude nejen celková míra nezaměstnanosti, nýbrž i vliv rizikových faktorů daného problému (věk, pohlaví, délka trvání a úroveň vzdělání nezaměstnaných), které jsou častou příčinou vyloučení osob z možnosti pracovat v placeném zaměstnání. Vedle uvedených ukazatelů bude hodnocen i vývoj poptávky zaměstnavatelů po pracovní síle v kraji. Specifickým cílem práce je identifikace konkrétních rizikových skupin v kraji a zhodnocení vývojové tendence jejich nezaměstnanosti až na úroveň okresů. Na základě analýzy o vývoji počtu a podílu uchazečů o zaměstnání, znevýhodněných rizikem věku, úrovně vzdělání, zdravotního omezení či péče o osobu blízkou, v letech 2012 až 2016 bude proveden odhad dalšího vývoje a navržena doporučení pro možnou minimalizaci příčin nezaměstnanosti a snižování počtu již nezaměstnaných osob.

2.2 Metodika

Pro hodnocení dat o tendencích vývoje nezaměstnanosti je využíváno deskriptivních statistických metod a postupů pro popis a modelování časových řad. Pro rychlou a přehlednou představu o charakteru analyzovaných dat je využito i grafického znázornění pomocí spojnicového, sloupkového a výsečového grafu.

Elementární charakteristiky časových řad

Jako prostředek statistické analýzy pro určení dynamiky jevů a změn v čase ve směru minulost \rightarrow přítomnost je v práci využita časová řada. Ta definuje množinu pozorování kvantitativní charakteristiky (ukazatele), kdy proměnné Y jsou uvažovány jako funkce v čase. Vzhledem k periodicitě je tyto řady možné dále členit na krátkodobé

(periodicita ukazatele kratší než jeden rok) a dlouhodobé (periodicita je minimálně jeden rok). Pro zkoumání rychlosti změn hodnot sledovaného ukazatele v závislosti na čase jsou využity některé elementární charakteristiky časových řad, absolutní i relativní. Mezi absolutní charakteristiky, které slouží k absolutnímu porovnání hodnot členů časové řady, patří především absolutní diference. Z relativních, resp. bezrozměrných veličin, které charakterizují relativní postupnou rychlost změn hodnot v řadě, je možné k popisu dynamiky časové řady využít koeficient růstu (poklesu), tempo růstu, či průměrný koeficient růstu. (9)

První absolutní diference (d^1y_t) – značí absolutní přírůstky či úbytky sledovaného ukazatele v daném období (y_t) oproti období (y_{t-1}) bezprostředně předcházejícímu, resp. jedná se o sousední pozorování řady: $d^1y_t = y_t - y_{t-1} \quad (t = 2, 3, \dots, n)$

Koeficient růstu (k) – vyjadřuje relativní rychlost změny v období (y_t) oproti období bezprostředně předcházejícímu (y_{t-1}): $k = \frac{y_t}{y_{t-1}} \quad (t = 2, 3, \dots, n)$

Tempo růstu – hodnota koeficientu růstu vyjádřena v %

Bazický index (b_t) – sleduje vývoj ukazatele (y_t) časové řady vzhledem ke stejnému základnímu období (y_0): $b_t = y_t / y_0$

Průměrný koeficient růstu - je použit jako úhrnná charakteristika pro celou časovou řadu. Jedná se o geometrický průměr jednotlivých koeficientů růstu časové řady, ale má smysl jen v případě, kdy má časová řada v podstatě monotónní vývoj. Průměrný koeficient růstu závisí na krajních hodnotách řady:

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_2}{y_1} \cdot \frac{y_3}{y_2} \cdot \dots \cdot \frac{y_n}{y_{n-1}}} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}$$

Modely časových řad

Dalším úkolem analýzy je určení tendence vývoje těchto sledovaných časových řad. Při analýze je vycházeno z předpokladu, že daná časová řada obsahuje tři základní složky, jimiž jsou trend, periodické a náhodné kolísání. Trend, který vypovídá o dlouhodobé celkové hlavní tendenci vývoje časové řady, určuje metoda zvaná vyrovnání časových řad, jež nahrazuje empirické hodnoty (y_1, y_2, \dots, y_n) řady, hodnotami bez periodického i náhodného kolísání. Analytické vyrovnání časových řad spočívá ve vystižení funkce času o známém analytickém tvaru. Hlavním úkolem je tedy proložit trend křivkou, pomocí které je možné predikovat budoucí vývoj nadcházejícího období. (9)

Lineární trendová funkce : $T_t = a + b t$

- je vyjádřena přímkou, která lineární trend prokládá a lze ji využít pro vyjádření prognózy vývoje, pokud jsou absolutní přírůstky změn dané proměnné přibližně konstantní.

Kvadratická trendová funkce: $T_t = a + b t + c t^2$

- lze využít při zrychlování či zpomalování hodnot v čase, kdy lépe popisuje nelineární vývoj včetně odhadu pro následující období.

K posouzení shody vybraného trendového modelu s empirickými hodnotami byl zvolen index determinace. (9)

Index determinace (I^2) – ukazatel sloužící k syntetickému popisu stupně shody. Kdy \bar{y} je aritmetický průměr empirických hodnot časové řady. Čím více se hodnota indexu blíží k jedné, tím model lépe popisuje zkoumaný jev:

$$I^2 = 1 - \frac{\sum(y - y')^2}{\sum(y - \bar{y})^2}$$

3 Teoretická východiska

Kapitola se zabývá podrobným definováním a vymezením pojmů trh práce, nezaměstnanost, rizikové skupiny a dalších společně úzce souvisejících.

3.1 Trh práce

Trh práce je vedle dalších trhů (výrobky, služby) existujících v rámci tržního hospodářství místem, kde se setkává nabídka a poptávka. Buchtová (2002) pak základní transakcí na tomto trhu uvádí prodej a nákup výrobního faktoru – práce, za cenu výrobního faktoru – mzdu. (1)

Pracovní trh je oproti ostatním velmi specifický především tím, že výrobní faktor práce je neoddělitelně a úzce spojen s osobností člověka. Vzhledem ke své nestandardnosti má trh práce sklon k nerovnováze a nezaměstnanosti. (2)

Rovnováhy na trhu práce je možné dosáhnout pokud je agregátní nabídka rovna agregátní poptávce. Jedná se o situaci, kdy při určité reálné mzdě domácnosti nabízí tolik práce, kolik chtějí, a podniky najímají tolik pracovních sil, kolik jich při téže reálné mzdě chtějí najmout. (3)

Pracovní trh je ovlivňován výkonností ekonomiky a řadou dalších faktorů, mezi které je nutné řadit i regionální odlišnosti, systém vzdělávání, příjmovou situaci a zdravotní stav obyvatelstva, nástroje politiky zaměstnanosti (např. věk odchodu do důchodu) apod.. Základním znakem trhu práce je však dle Sojky (1999) právě dlouhodobá nerovnováha a nepružnost mezd. (4)

Rovnováha a homogenita trhu práce bývá označována dokonce abstraktním pojmem sektoru tržního hospodářství. Kuchař (2007) pak uvádí, že heterogenita a tím způsobená segmentace trhu je reakcí na potřebu odlišit jednotlivé části trhu vzhledem k jejich významu v sociální a ekonomické struktuře společnosti, k dynamice jejich vývoje a možnostem poskytovaným podnikům a zaměstnancům. (3)

Na základě teorie segmentace trhu práce existuje koncepce duální ekonomiky, která člení trh na dva sektory:

- **centrální sektor**, jež tvoří velké podniky s dostatečným kapitálem a možností pružně reagovat na hospodářský vývoj a jeho výkyvy. Znakem této části trhu je velké množství pracovních příležitostí,
- **periferní sektor**, který se skládá z ekonomicky slabších firem se závislostí na podnicích sektoru centrálního. Jeho ohrožením bývá druhotná platební neschopnost a nabízené množství pracovních příležitostí je nízké. (3)

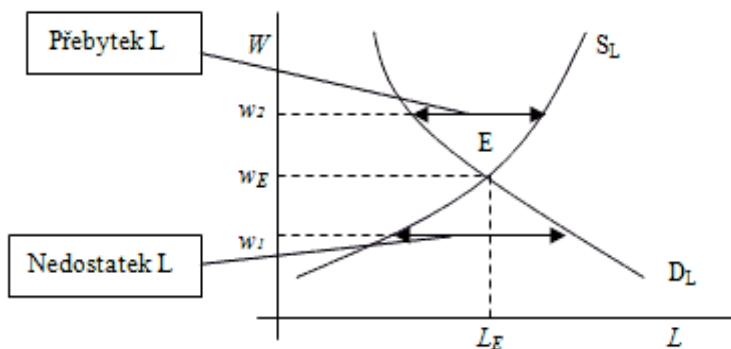
Z uvedené koncepce duální ekonomiky dále vychází teorie duálního trhu práce. Vzhledem k této teorii Mareš (1994) zmiňuje, že není možné hovořit o jednom, ale nejméně o dvou trzích práce označovaných jako:

- **primární**, nabízející lepší pracovní příležitosti, vyšší prestiž, možnost profesního růstu včetně relativního bezpečí před ztrátou zaměstnání propuštěním,
- **sekundární**, který charakterizuje spíše nestabilita pracovních příležitostí, nižší prestiž i mzdová úroveň a téměř nemožný kariérní růst.

Není možné opomenout ani další segmenty pracovního trhu, kterými jsou:

- **formální a neformální** (dle oficiality a regulace společenských institucí),
- **externí** (konkurence podniků založená na mobilitě pracovníků),
- **interní** (přesuny v rámci podniku). (5)

Obrázek 1 Trh práce

Zdroj: Brčák (2010) – vlastní zpracování

3.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je ekonomickými teoriemi řazena mezi typické jevy tržní ekonomiky. Jedná se o určitou nerovnováhu nabídky a poptávky na trhu práce, která je patrná z obrázku č. 1. K tomuto stavu dochází, když na straně poptávky (zaměstnavatelé) vyvolává růst mezd (nebo růst produktivity práce) reakci vedoucí ke snížení počtu zaměstnanců a současně na druhé straně tj. nabídky (zaměstnanci) tento růst mezd způsobuje zvýšený zájem o práci. (3)

Dle Holmana (2010) je nezaměstnanost způsobena tzv. nedokonalým trhem. Pracovní trh nazývá nedokonalým z důvodu nedostatečných informací ze strany zaměstnanců i zaměstnavatelů. Zaměstnanci neví o všech volných a dostupných pracovních místech a na straně zaměstnavatelů je obdobná situace v informovanosti o všech osobách hledajících zaměstnání. Důsledkem neúplnosti informací na trhu je čas, který obě zmíněné strany musí obětovat hledání vhodné protistrany. Tato doba je důvodem frikci na trhu práce, kdy některá pracovní místa nejsou obsazena a někteří lidé nemohou najít práci. (6)

Mezinárodní organizace práce (ILO) v Ženevě staví definici nezaměstnanosti na osobách, které jsou schopny pracovat v placeném zaměstnání, ale z této možnosti jsou v současné době vyloučeny. S tímto vyřazením však nejsou spokojeny a aktivně hledají nové placené zaměstnání. (5)

3.2.1 Druhy nezaměstnanosti

Z potřeby nezaměstnanost správně definovat, zjišťovat její příčiny včetně závažnosti a v neposlední řadě efektivně řešit je využívána četná typologie této nerovnováhy, ke které na pracovním trhu dochází.

- **Frikční nezaměstnanost** je složkou přirozené míry nezaměstnanosti a vyznačuje se svým krátkodobým charakterem. Je ovlivněna neustálým pohybem lidí na trhu práce při dobrovolné změně zaměstnání.

- **Strukturální nezaměstnanost** je rovněž složkou přirozené míry nezaměstnanosti a mívá oproti frikční nezaměstnanosti dlouhodobější charakter.
Na straně jedné je ovlivněna expanzí či úpadkem určitých odvětví na daném území a současně existencí potřebných a dostatečně kvalifikovaných pracovních sil na straně druhé.
- **Cyklická nezaměstnanost** se řadí k tzv. nedobrovolné nezaměstnanosti. Objevuje se především v období hospodářské recese či krize, kdy klesá poptávka po zboží i službách ve většině odvětví a současně s ní i poptávka po práci je v tomto období snížena. Její velikost popisuje Okunův zákon, který ji vysvětluje jako souvislost tempa růstu ekonomiky a míry nezaměstnanosti.
- **Sezónní nezaměstnanost** je součástí frikční nezaměstnanosti a tudíž také složkou přirozené míry nezaměstnanosti. Je způsobena proměnlivostí sezónní poptávky po práci v odvětvích typu stavebnictví, zemědělství atd..(7)
- **Skrytá nezaměstnanost** je typ nezaměstnanosti, kdy osoba nemá placené pracovní místo, není registrována jako nezaměstnaná ale ani práci nehledá. Jedná se ve větší míře o vdané ženy a mladistvé. (5)

Z pohledu dobrovolnosti je možné nezaměstnanost dělit na další dva typy.

- **Dobrovolná nezaměstnanost** představuje situaci, při které osoba klade menší důraz na vykonávání práce a přednost dává svému volnému času. Ačkoliv tito lidé mají či mohou mít nabídky práce, nadále je nepřijímají například z důvodu nabízené mzdy, která není dostatečná pro to, aby ji akceptovali a danou práci za tuto mzdu vykonávali. (1)
- **Nedobrovolná nezaměstnanost** je naopak stav, kdy osoby přes svou ochotu pracovat při dané mzdě pracovní místa nenachází. Nabídka práce je vyšší než její poptávané množství. (2)

Zároveň se vyskytuje typologie dalších konceptů nezaměstnanosti ovlivněná především vědeckou činností a rozvojem.

- **Work reduction**, kdy nezaměstnanost způsobuje dopad odbytových potíží firem či celé ekonomiky.

- **Job reduction**, kdy nezaměstnanost vyvolávají nové technologie a s tím spojený nový obsah činností. Tyto projevy ovlivňují poptávku po nových profesích a snižují ji po profesích stávajících. (2)

Vedle výše uvedených druhů nezaměstnanosti existují dle Mareše (1994) i situace, které je třeba mezi určitý typ nezaměstnanosti řadit. Jedná se o neúplnou zaměstnanost, nepravou nezaměstnanost a tzv. „job station“.

- **Neúplná zaměstnanost** se projevuje tím, že pracovník je nucet přijmout pracovní místo neodpovídající jeho kvalifikaci a profesní zdatnosti. Ve většině případů se jedná o zkrácený úvazek nebo sdílené pracovní místo.
- **Nepravá nezaměstnanost** je pojem, který definuje situaci, kdy registrovaná nezaměstnaná osoba využívá podpor poskytovaných v nezaměstnanosti a současně je nelegálně pracovně aktivní.
- **Job station** je jevem vyvolaným značnou mírou nezaměstnanosti, kdy díky obavám o práci setrvávají osoby na současném pracovním místě i přes jejich zásadní nespokojenost. (5)

Pro celistvost typologie je nutné definovat nezaměstnanost i s ohledem na dobu jejího trvání. Podle Brčáka (2010) délku trvání období, kdy je osoba nezaměstnaná, ovlivňuje mimo jiné struktura pracovního trhu a cyklus, v kterém se momentálně ekonomika nachází. (7)

- **Krátkodobá nezaměstnanost** se vyznačuje dobou trvání kratší než 6 měsíců.
- **Dlouhodobá nezaměstnanost** většinou přesahuje jeden rok.

Délka trvání nezaměstnanosti je vcelku velmi důležitou charakteristikou, jelikož díky této informaci je možná vysledovat konkrétní problémy regionálního či sociálního charakteru. (5)

3.2.2 Důsledky nezaměstnanosti

Do určité míry je nezaměstnanost považována za přijatelnou (2 - 4% nezaměstnanost je dokonce označována výrazem plná zaměstnanost). V určitých mezích je přímo pozitivním nástrojem proti strnulosti ekonomiky a zároveň napomáhá při jejích strukturálních změnách. (2)

V opačném případě, kdy jsou meze pozitivních projevů překročeny a nezaměstnanost se stává masovou či dlouhodobou, způsobuje podle Mareše (1994) celé společnosti značné problémy nejen finančního, ale i psychologického, kulturního a sociálního charakteru. (5)

Mezi ekonomické dopady nerovnovážného pracovního trhu musíme řadit ztrátu způsobenou snížením produkce výrobků a služeb a zároveň nemalou zátěž státního rozpočtu. Rozpočet je tak ovlivňován na straně příjmů i výdajů. Příjmy jsou oslabeny nižším výběrem daní (např. daň z příjmů, daň z přidané hodnoty) a výdajová stránka je zatížena mimo jiné vyplácením dávek v nezaměstnanosti. (4)

Důsledky ekonomického charakteru samozřejmě postihují i konkrétní nezaměstnané osoby. Jejich projevem je bezesporu snížení pravidelných příjmů, životní úrovně a v případě dlouhodobější nezaměstnanosti i postupná neschopnost řádně hradit běžné pravidelné platby typu nájem, splátka úvěru či hypotéky, atd.. Buchtová (2002) uvádí, že ztráta zaměstnání znamená pro dotyčnou nezaměstnanou osobu nejen snížení životní úrovně, ale i mnoho dalších negativních změn osobnosti, jakými jsou beznaděj, snížení sebevědomí a sebeúcty vedoucí až k trvalé závislosti na systému podpor. (1)

Dopadem dlouhodobé nezaměstnanosti jsou dále dle Buchtové (2013) i mimoekonomické jevy s negativními účinky na jedince i celou společnost. Jedná se především o výskyt alkoholismu, konzumaci drog a léků, zvýšenou kriminalitu a počet sebevražedných pokusů. (8)

V rodinách se sociální dopady odráží nejen na narušení partnerských vztahů, ale i na reprodukční a výchovné funkci. Vliv nezaměstnanosti zasahuje rovněž i vnímání času osoby bez zaměstnání, jeho fyzické i psychické zdraví. Průzkumy poukazují na skutečnost, že lidé mající pevné rodinné zázemí a jsou pouze krátkodobě nezaměstnaní čelí těmto nástrahám mnohem lépe než osoby nezaměstnané dlouhodobě. Tito lidé se téměř nemohou sociálním dopadům ubránit. (2)

3.2.3 Měření nezaměstnanosti

Pro potřeby měření a definování nezaměstnanosti je společnost dělena dle její ekonomické aktivity na skupinu ekonomicky aktivních osob (zaměstnaní a nezaměstnaní) a ekonomicky neaktivních osob (děti, studenti, penzisté, invalidé). Statistický úřad Evropské unie uvádí podmínky, z kterých je možno osoby zařadit mezi zaměstnané, nezaměstnané či ekonomicky neaktivní. Za nezaměstnanou je považována ta, která v produktivním věku a ve sledovaném období :

- byla bez práce (tj. nebyla zaměstnána, včetně sebezaměstnání),
- aktivně hledala práci (tj. registrace na úřadu práce, využití inzerce a soukromých zprostředkovatelů práce),
- byla připravena k nástupu do práce (tj. okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů).

Pokud osoba nesplňuje alespoň jednu z výše uvedených podmínek je zaměstnanou či ekonomicky neaktivní. (7)

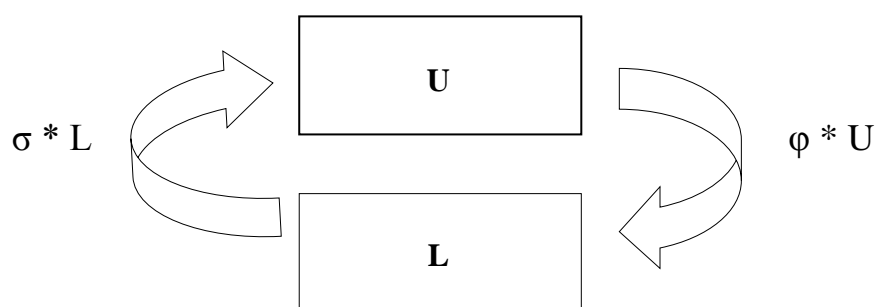
Míra nezaměstnanosti (**u**), která je nejčastěji využívána k měření nezaměstnanosti a uváděna v procentech, je poté odvozena z poměru osob nezaměstnaných a celkové pracovní síly, kterou tvoří osoby zaměstnané i nezaměstnané. Vztah, který tuto míru znázorňuje má podobu rovnice, kdy **U** vyjadřuje počet nezaměstnaných a **L** počet zaměstnaných:

$$u = U / (U + L)$$

Na trhu práce lze také vysledovat další vztahy, které je možné využít pro pozorování zvýšení či snížení nezaměstnanosti v určitém období. Jsou jimi míra ztráty práce a míra nalézání práce. Míra ztráty práce udává procentní výsledek osob, které v určitém období práci ztratilo a naopak mírou nalézání práce je možné zjistit procento osob, které v tomto období práci získalo.

Jestliže je míra ztráty práce označována symbolem σ a míra nalézání práce symbolem φ , pak vztah $\sigma * L$ značí počet osob, které se staly nezaměstnanými a $\varphi * U$ počet lidí, kteří skupinu nezaměstnaných opustili. Na obrázku č. 2 je tento koloběh mezi zaměstnaností a nezaměstnaností znázorněn. (6)

Obrázek 2 Koloběh zaměstnanosti a nezaměstnanosti

Zdroj: Holman (2010)

Pokud pracovní trh dosahuje rovnováhy, je tento stav nazýván přirozenou mírou nezaměstnanosti. Ta je podmíněna právě rovností vztahů míry ztráty a nalézání práce.

$$\sigma * L = \varphi * U$$

Tento stav není zcela optimální ani neměnný, ale jak uvádí Sojka (1999), jedná se o nejnižší udržitelnou míru nezaměstnanosti, které lze v tržní ekonomice dosáhnout, bez rizika akcelerace inflace. (4)

Nezaměstnanost je ovlivněna celou řadou specifíků a je proto nutné k získání objektivních informací využívat i dalších měř, kterými jsou například míra dlouhodobé nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti dle věku či pohlaví, regionu, profesí a odvětví. (2)

Měřením nezaměstnanosti se v České republice zabývá Český statistický úřad a Ministerstvo práce a sociálních věcí. Český statistický úřad využívá metodu měření dle definice Mezinárodní organizace práce. Ukazatel vykazovaný touto institucí, označovaný obecnou mírou nezaměstnanosti, je vypočten jako podíl nezaměstnaných na celkové pracovní síle. Ministerstvo práce a sociálních věcí vykazuje od ledna 2013 tzv. podíl nezaměstnaných osob, nahrazující původní registrovanou míru nezaměstnanosti. Nově zveřejňovaný ukazatel podává informaci o podílu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Původní míra vyjadřovala míru všech dosažitelných uchazečů o zaměstnání vztažený pouze k osobám ekonomicky aktivním. (10)

Ke změně výkaznictví přistoupilo Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) po dohodě s Českým statistickým úřadem (ČSÚ) z několika důvodů. Jedním z nich byla kombinace získávání dat z více zdrojů (dosažitelní uchazeči o zaměstnání registrovaných Úřadem práce a zaměstnané osoby z dat výběrových šetření pracovních sil ČSÚ). V neposlední řadě bylo cílem zabránit zaměňování vykazovaných údajů obou institucí a s tím spojené chybné interpretace. (11)

3.3 Rizikové skupiny pracovního trhu

Nezaměstnanost je problém celé společnosti, nejvíce bývají však postiženy tzv. rizikové či cílové skupiny. Tato sociální kategorie je charakterizována lidmi, u kterých je vlivem určitého věku či pohlaví, dosaženého vzdělání, zdravotního stavu a případně příslušnosti k etnické menšině zaznamenáváno vyšší riziko ztráty práce nebo dokonce dlouhodobější nezaměstnanosti. Buchtová (2002) uvádí, že fakt vyššího ohrožení nezaměstnaností právě u těchto osob vykazují všechny vyspělé průmyslové země. V České republice se k této kategorii řadí především mladí lidé, ženy, starší lidé, zdravotně postižení, osoby s nízkým stupněm vzdělání, romské etnikum a imigranti. (1)

3.3.1 Mladí lidé

Za ohroženou skupinu mladých lidí je v otázce nezaměstnanosti řazena věková kategorie do třiceti let. Jedná se především o uchazeče o první zaměstnání po ukončení studia středních či vysokých škol. Rizikovým faktorem těchto osob jsou především minimální praktické zkušenosti a orientace na trhu práce. Z výše uvedených důvodů jim pracovní trh nabízí velmi málo příležitostí, kde by mohly uplatnit své schopnosti a hlavně mohly získat nutné pracovní návyky. Tato absence příležitostí má vážné negativní důsledky vedoucí k ekonomickým, ale i psychologickým a sociálním problémům. Mezi tyto projevy můžeme řadit ztrátu motivace, omezený rozvoj osobnosti, dlouhodobou závislost na rodině a sociálních podporách. (1)

3.3.2 Ženy

Další cílovou skupinou často vystavenou ztrátě zaměstnání a nezaměstnaností jako takovou jsou ženy. Dle Mareše (1994) bývají spolu s mladými lidmi vystaveny první řadě propouštění. Nejen že o práci přichází, ale velmi často ji i těžko zpět získávají bez ohledu na to, zda byla jejich kariéra přerušena těhotenstvím, mateřstvím či standartním ukončením pracovního poměru. Specifickou skupinou těchto osob jsou matky samoživitelky. Ochota zaměstnavatelů v otázce zaměstnávání žen s malými dětmi je velmi malá z důvodu častějšího omezení jejich pracovního procesu. (5)

3.3.3 Starší lidé

Osoby, které nejobtížněji zvládají ztrátu zaměstnání, jsou bezesporu starší lidé. Ztrácí dle Buchtové (2002) často během velmi krátké doby základní jistoty a především sebedůvěru, kterou jim po řadu let zaměstnání přinášelo. Jedinci zasažení touto situací se jen velmi těžko na pracovní trh vrací, jelikož zaměstnavatelé vnímají staršího člověka jako nevýhodnou investici. Pokud se však návrat na trh práce zdaří, bývá spojen s obavami z další ztráty, které poté omezují kreativitu i nasazení zaměstnance. (1)

3.3.4 Osoby se zdravotním postižením

Lidé se zdravotním či mentálním postižením jsou rovněž velmi rizikovou skupinou, které zasahuje nezaměstnanost. Přes veškerou pomoc současného sociálního systému bývají závislí na ostatních rodinných příslušnících. Prožívají pocity beznaděje a při důrazu současného trhu práce, orientovaného na vysoký výkon a produktivitu, mohou dokonce postrádat smysl života. (1)

3.3.5 Osoby s nízkým stupněm vzdělání

Stále zvyšující se požadavky na úroveň kvalifikace, kterým předchází tendence stále rostoucí složitosti práce je vcelku jasným předpokladem pro vyloučení skupiny méně vzdělaných osob z trhu práce. Situace je dále zhoršována osobami příchozími ze zahraničí, které ochotně nastupují i za nízkou mzdu na pracovní místa vyžadující minimální kvalifikaci. Kuchař (2007) popisuje, tento jev jako problém všech vyspělých zemí a dále jako jev trvalý. (3)

Dle Buchtové (2002) se jedná se o nejpočetnější rizikovou skupinu. Do této kategorie se řadí i velmi mladí složitě vzdělavatelní lidé, resp. osoby, které ukončili pouze základní vzdělání a v neposlední řadě i osoby se sklonem k různým závislostem (např. alkohol, drogy) a deviantnímu chování (např. nepřizpůsobiví lidé, osoby propuštěné z nápravných zařízení, recidivisté, aj.). Zaměstnavatelé mají stále nižší zájem o nekvalifikované osoby a rychlé tempo růstu vědy a technologie jejich místa nahrazuje stále přesnějšími stroji. Výše uvedené důvody vytváří z této skupiny tzv. deklasovanou třídu závislou permanentně závislou na státu a jeho podporách. Toto trvalé vyloučení z pracovního trhu může v budoucnu vézt ke zvyšování kriminality. (1)

3.3.6 Etnické minority

Problém etnických menšin je spojován i s otázkou rasové diskriminace na trhu práce a je mu věnována velká pozornost. Česká republika se v této otázce zabývá především jednou etnickou skupinou, kterou tvoří romská populace. Tato minorita, která bývá charakterizována nízkou úrovní vzdělání, nekázní, nespolehlivostí a izolací od hlavního

proudu společnosti, je odsuzována k nabídce většinou jen sekundárního trhu a k dlouhodobé nezaměstnanosti. (5)

Kuchař (2007) uvádí, že vzdělání tyto osoby odsouvají na okrajové části hodnotového systému. Z výše uvedeného důvodu většina romských dětí ukončuje studium ihned po základní škole a tedy uchazeči o zaměstnání mohou nabízet pouze základní vzdělání. U velké části Romů přetrvává nereálná myšlenka, že se o ně postará stát. Pokud se stávají součástí pracovního trhu, jedná se ve velké míře o trh neformální. (3)

3.4 Politika zaměstnanosti

Soubor opatření, který tvoří podmínky pro rovnováhu a harmonizaci nabídky a poptávky na pracovním trhu, pro efektivitu využití pracovních sil a zajištění práva občanů na zaměstnání lze obecně nazvat politikou zaměstnanosti. Jedná se o fiskální, monetární a mzdové opatření na makroekonomické úrovni. (12)

Kuchař (2007) jmenuje jako hlavní cíle politiky zaměstnanosti vyplývající ze zákona dosažení plné zaměstnanosti a ochranu před nezaměstnaností. Dále však oba tyto cíle nazývá relativními, a dodává, že není možné žádným konceptem státní politiky obou dosáhnout. (3)

Aktivity, na které se politika zaměstnanosti zaměřuje především a činnosti, které realizuje, mají za úkol:

- rozvíjet infrastrukturu na pracovním trhu pomocí specializovaných institucí (úřady a zprostředkovatelny práce) a poskytovat informace o volných pracovních místech a uchazečích o práci,
 - podporovat tvorbu nových pracovních míst a zvyšovat adaptabilitu pracovní síly (podpora pracovních míst pro mladé a handicapované osoby, podpora rekvalifikačních kurzů),
 - podílet se na životní úrovni nezaměstnaných (podpory a dávky v nezaměstnanosti).
- (12)

Cíle politiky zaměstnanosti jsou plněny dvěma nástroji nazvanými aktivní a pasivní politikou zaměstnanosti. Výdaje plynoucí ze státního rozpočtu na pasivní složku této politiky zajišťují ve formě transferů hmotné zabezpečení nezaměstnaných. Zásadně větší a především členitější je aktivní složka zahrnující služby, administrativu a konkrétní nástroje politiky zaměstnanosti. (12)

3.4.1 Aktivní politika zaměstnanosti

Rozvoj infrastruktury trhu práce, podpora tvorby nových pracovních míst i zvyšování adaptability pracovních sil jsou činnosti, kterým se věnuje tzv. aktivní politika zaměstnanosti (APZ). Dále je mezi APZ možné zařadit podporu chráněných dílen, praxe absolventů, veřejně prospěšných a společensky účelových pracovních míst. Díky své důležitosti pro udržení hospodářského růstu a zesilování sociální soudržnosti je APZ jednou ze zásadních priorit evropské strategie zaměstnanosti. Přes nepochybnou důležitost výše zmíněných nástrojů APZ, jsou tato finančně limitována množstvím použitelných prostředků v daném období. (2)

Rekvalifikace, které jsou zajišťovány úřady práce příslušné dle místa uchazeče tehdy, když pracovní trh neodpovídá nabídce pracovních sil. Jedná se o získání či rozšíření dosavadní kvalifikace vzdělávací formou v určených programech nebo přímo u zaměstnavatele v zájmu dalšího uplatnění jeho zaměstnanců. Náklady rekvalifikace jsou hrazeny úřadem práce.

Investiční pobídky, jimiž se rozumí především hmotná podpora či dotace zaměstnavatelům při tvorbě nových pracovních míst a rekvalifikace zaměstnanců. Jednou z forem využití této podpory je finanční pomoc poskytovaná dle zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách. Dalším nástrojem APZ v boji s nezaměstnaností je možnost zaměstnavatelů využít dotačních programů pro vznik nových pracovních míst v regionech nejvíce postižených nezaměstnaností a programů pro rozšíření technologických center a center strategických služeb.

Veřejně prospěšné práce jsou pracovní místa zřízená dle dohody zaměstnavatele a úřadu práce pro dlouhodobě neumístitelné uchazeče o zaměstnání. Úřad práce finančně přispívá na úhradu mzdových nákladů osoby, která byla registrovaná mezi nezaměstnanými po dobu dvanácti po sobě jdoucích měsíců od nástupu do pracovního poměru.

Společensky účelová pracovní místa jsou definována dle zákona č 435/2004 Sb. zákona o zaměstnanosti. Podpora je v tomto případě určena na zajištění umístění dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání a rozumí se jí pracovní místo nově zřízené dle dohody s úřadem práce na sjednanou dobu nebo místo zřízené pro uchazeče registrovaného na úřadu práce, který bude tak vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Podpora může být poskytována i formou návratného příspěvku, úhradou úroků z úvěru či mzdových nákladů. V případě uchazeče o zaměstnání, který zřídí společensky účelové pracovní místo, je možné využít i tzv. překlenovací příspěvek. (13)

Zaměstnavatelé zajišťující nová pracovní místa mohou využít v určitých případech i příspěvky na dopravu zaměstnanců, na zapracování nebo na přechod k novému podnikatelskému programu. V neposlední řadě existují opatření podporující zaměstnávání handicapovaných osob, mezi něž patří podpora chráněných pracovních míst a dílem pro osoby zdravotně postižené. Příspěvky jsou úřadem práce poskytovány na základě dohody a dle zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti při splnění podmínky provozování pracovního místa či dílny minimálně po dobu 24 měsíců. (14)

Kuchař (2007) uvádí k aktivní politice zaměstnanosti zásadní informaci o tom, že k dodržení charakteru aktivní je třeba projev aktivního chování při snaze vynaložené ke snižování nezaměstnanosti nejen ze strany státu, nýbrž i nezaměstnaných osob. (3)

3.4.2 Pasivní politika zaměstnanosti

Dalším nástrojem politiky zaměstnanosti, charakteristickým svou účastí na životní úrovni osob, který po určitou dobu řeší hrozící zhoršení kvality života těchto osob, je nazýván pasivní politika zaměstnanosti (PPZ). Jedná se hmotné zabezpečení formou podpor v nezaměstnanosti, pojištění v nezaměstnanosti a možnosti dřívějšího odchodu do důchodu.

Podpory v nezaměstnanosti jsou vypláceny bez ohledu na majetek či úspory nezaměstnaného a jsou založeny na příspěvcích zaměstnavatelů, zaměstnanců a finanční pomoci státu. Pojištění v době nezaměstnanosti pak představuje systém umožňující existenční standard v případě ztráty příjmu ze zaměstnání. (12)

Výše uvedený nástroj PPZ podpora v nezaměstnanosti je finanční zabezpečení registrovaného uchazeče o zaměstnání, které má zmírnit důsledky ztráty pracovního místa. Podpůrčí doba této dávky je různá s ohledem na věk nezaměstnané osoby, a to:

- pět měsíců u člověka do 50 let,
- osm měsíců u člověka nad 50 do 55 let,
- jedenáct měsíců u člověka staršího 55 let.

Vliv na podporu v nezaměstnanosti má dále průměrný čistý měsíční výdělek z předchozího zaměstnání, z kterého je vypočtena procentní sazba vždy v určitém období podpůrčí doby takto:

- první dva měsíce 65 %,
- druhé dva měsíce 50%,
- následně 45%.

Pokud bylo však zaměstnání před registrací na úřadu práce ukončeno dobrovolně zaměstnancem, a to i v případě dohody se zaměstnavatelem, činí procentní sazba podpory po celou podpůrčí dobu 45 % průměrného čistého měsíčního příjmu. Přesto, že je výše podpory určována z průměrného výdělku má své maximum. V roce 2017 došlo k navýšení na 15 660,- Kč měsíčně a v současnosti byla tato částka od 1. ledna 2018 zvýšena dále o 1 022,- Kč.

Při opakovaném zařazení do evidence nezaměstnaných jsou podpůrní doba a nárok na podporu v nezaměstnanosti posuzovány dle posledních dvou let takto:

- při předchozí evidenci nebyla vyčerpána celá podpůrní doba (nástup na pracovní místo; důchodového pojištění alespoň v rozsahu tří měsíců), vzniká znovu nárok na podporu v nezaměstnanosti v celém rozsahu,
- při předchozí evidenci nebyla vyčerpána celá podpůrní doba (nástup na pracovní místo; důchodového pojištění nedosáhlo tří měsíců), vzniká nárok podpory v nezaměstnanosti jen na nevyčerpanou část podpůrní doby,
- při předchozí evidenci byla vyčerpána celá podpůrní doba a následoval nástup do zaměstnání, vzniká nárok na podporu jen v případě, když výdělečná činnost a s tím spojené doba důchodového pojištění trvala minimálně šest měsíců. (15)

3.4.3 **Legislativa a instituce**

Základním právním předpisem, který určuje postup dosahování cílů státu v otázce politiky zaměstnanosti, je zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Tato norma nabyла své účinnosti dne 1. října 2004 a navazují na ní další právní předpisy, které zákon o zaměstnanosti provádí:

- vyhláška č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti,
- vyhláška č. 519/2004 Sb., o rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání a o rekvalifikaci zaměstnanců,
- nařízení vlády č. 515/2004 Sb., o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst a hmotné podpoře rekvalifikace nebo školení zaměstnanců v rámci investičních pobídek.

Ve výčtu aktuálních právních předpisů není možné opomenout ve vztahu k zaměstnanosti další právní předpisy, kterými jsou zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, upravující pracovněprávní vztahy (vznik, trvání, zánik, pracovní podmínky, délka pracovní doby, atd.). Dále tento předpis upravuje oblast mezd, pracovní podmínky žen a mladistvých, řešení pracovních sporů, atd. Třetím ze skupiny hlavních pracovněprávních předpisů je zákon č. 2/1991 Sb., zákon o kolektivním vyjednávání. Tento předpis věnuje pozornost především vyjednávání mezi odborovými organizacemi a zaměstnavateli s cílem uzavírání kolektivních smluv. (16)

Výkonem státní správy politiky zaměstnanosti na celém území České republiky je pověřeno Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV). K této správě využívá odbor Správy služeb zaměstnanosti spolu s úřady práce, jako územními orgány, které mu jsou přímo podřízeny. MPSV hodnotí situaci na pracovním trhu a předkládá vládě návrhy, které mohou trh práce ovlivnit. (12)

Úřad práce České republiky je organizační složkou státu. Je tvořen generálním ředitelstvím, krajskými pobočkami a pobočkou pro hlavní město Prahu. Jednotlivé krajské pobočky disponují svými kontaktními pracovišti. Působnost a správa úřadů práce je řízena dle zákona č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů a zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Činnost úřadů práce je spojena především s :

- hodnocením stavu pracovního trhu a zpracovávají koncepce vývoje zaměstnanosti na svém územním obvodu,
- zajištěním informovanosti občanů o volných pracovních místech a zaměstnavatelů o zdrojích pracovní síly,
- vedením evidence uchazečů, volných pracovních pozic a pracovních povolení vydaných cizincům a dále rozhodují o vyřazení z evidence, o přiznání či odejmutí podpor v nezaměstnanosti,
- zprostředkováním zaměstnání pro uchazeče o zaměstnání včetně organizace rekvalifikačních kurzů,
- hmotnou podporou tvorby nových pracovních míst, chráněných míst a chráněných dílen pro handicapované,

- agendou povolení k zaměstnávání pro osoby bez české státní příslušnosti,
- kontrolou dodržování právních a mzdových předpisů a v souvislosti případně ukládají pokuty při porušení včetně vyřizování stížností občanů,
- správou financí určených pro zajištění provozu úřadů práce a státní politiky zaměstnanosti. (17)

3.4.4 Nadnárodní úroveň politiky zaměstnanosti

Subjekty nadnárodní úrovně politiky zaměstnanosti tvoří instituce Evropské unie, Mezinárodní organizace práce a vlády členských zemí. V rámci institucí Evropské unie zabývajících se politikou zaměstnanosti je třeba zmínit:

- Evropskou komisi - Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování (EMPL),
- Radu Evropské unie - Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele,
- Evropský parlament - Výbor pro zaměstnanost a sociální věci a Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví.

Evropská unie se soustředí především na snižování nezaměstnanosti a zvyšování konkurenceschopnosti. V návaznosti na Amsterodamskou smlouvu vznikla Evropská strategie zaměstnanosti, která se v roce 2000 stala součástí Lisabonské strategie. Evropská strategie zaměstnanosti je v současné době součástí strategie Evropa 2020. Vytyčenými cíli pro období let 2014 – 2020 jsou:

- 75% zaměstnanosti osob ve věku 20 – 64 let,
- snížení počtu žáků, kteří neukončí vzdělání pod 10%,
- vysokoškolského vzdělání u 40% populace ve věku 30 – 34 let,
- snížení počtu lidí na okraji chudoby o 20 milionů. (18)

Halásková (2008) se dále zmiňuje o Evropské službě zaměstnanosti (EURES), která nabízí všem členským státům Evropské unie a jejím pracovníkům, uchazečům o zaměstnání a zaměstnavatelům služby v rámci volného pohybu osob. Zásadní roli hraje tato služba v přeshraniční spolupráci regionů. Součástí sítě EURES se Česká republika stala prostřednictvím Úřadu práce České republiky v roce 2004 vstupem do Evropské unie. Informačním zdrojem této sítě je Evropský portál pracovní mobility a kontaktní pracoviště krajských poboček Úřadu práce České republiky. (12)

Organizace Spojených národů (OSN) disponuje jedinou mezinárodní vládní tripartitní organizací na světě, kde jsou vlády, zaměstnavatelé a odbory rovnocennými partnery v řešení oblasti trhu práce a sociálních věcí. Jedná se o Mezinárodní organizaci práce (International Labour Organization – ILO), která sídlí v Ženevě. Tento subjekt nadnárodní úrovně politiky nezaměstnanosti definuje mezinárodní pracovní standardy v oblastech mezd, pracovní doby, podmínek zaměstnání a poskytuje svým členům pomoc v oblastech profesního vzdělávání, pracovních statistik, podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a v neposlední řadě podporuje rozvoj nezávislých zaměstnavatelských a odborových organizací. (19)

3.4.5 Evropský sociální fond

Evropský sociální fond (ESF) se řadí mezi strukturální fondy Evropské unie. Představuje zásadní finanční nástroj podpory a realizace Evropské strategie zaměstnanosti. Cíle, které jsou vytyčeny v rámci fondu, mají pomáhat při:

- pomoci nezaměstnaným lidem při vstupu na trh práce,
- rovnosti příležitostí pro všechny při přístupu na trh práce,
- sociálním začleňování a pomoci lidem ze znevýhodněných sociálních skupin při vstupu na trh práce,
- celoživotním vzdělávání a rozvoji kvalifikované a přizpůsobivé pracovní síly,
- zavádění moderních způsobů organizace práce a podnikání,
- zlepšení přístupu a účasti žen na trhu práce,
- boji se všemi formami diskriminace a nerovnostmi souvisejícími s trhem práce. (20)

Mezi programy ESF se řadí i Operační program Zaměstnanost, který se zaměřuje v období let 2014 – 2020 na zlepšování lidského kapitálu obyvatel a veřejné správy. Evropská komise tento program schválila 6. května 2015 a ten tak navazuje na předchozí program OP Lidské zdroje a zaměstnanost, který působil v letech 2007 – 2013. Podporovanými oblastmi současného programu jsou rovné příležitosti žen a mužů, adaptabilita zaměstnanců a zaměstnavatelů, další vzdělávání, sociální začleňování, boj s chudobou a v neposlední řadě mezinárodní spolupráce a sociální inovace v oblasti zaměstnanosti. (21) V programovém dokumentu MPSV k OP Zaměstnanost je uveden souhrn relevantních témat podpory, který odpovídá stanovisku Komise Evropské unie k prioritám financování v České republice. Jedná se především o:

- nesoulad mezi požadavky pracovního trhu a odborného vzdělání,
- rozdíl v platech mužů a žen,
- zásadně nižší zaměstnanost žen,
- nerovnost postavení mužů a žen na trhu práce,
- nedostatečné využití lidských zdrojů,
- nefunkčnost aktivní politiky zaměstnanosti a nedostatečné vyhodnocování, nástrojů politiky včetně nedostatečnosti cílených služeb ÚP pro veřejnost,
- nedostatek pracovních příležitostí na venkově,
- problém přístupu ke vzdělání romské populace,
- vysoká administrativní zátěž a zneužívání veřejných zakázek. (22)

4 Charakteristika Ústeckého kraje

Ústecký kraj se nachází v severozápadní části České republiky a svými 5 334 km² zaujímá téměř 7 % celkové rozlohy. Těsně sousedí s kraji Středočeským, Libereckým, Karlovarským a ve své jižní části na krátkém úseku hranice i s krajem Plzeňským. Na západě kraj hraničí s Německem, se spolkovou zemí Sasko. Ústecký kraj se dále člení na sedm okresů, viz obrázek č. 3, které jsou poté děleny na 354 obcí (58 má statut města). Největší obcí a zároveň krajským městem je Ústí nad Labem.

Obrázek 3 Administrativní členění Ústeckého kraje

Zdroj: ČSÚ

Zemědělská půda v kraji zaujímá více než polovinu území, lesy pak 30 % a vodní plochy 2 % rozlohy kraje. Povrch území kraje je z geografického pohledu značně diferencovaný. V pásmu hranice s Německem se tyčí Krušné a Lužické hory, na jihovýchodní části se rozprostírají roviny. Krajem protéká řeka Labe se svými přítoky Bílina, Ohře, Ploučnice a Kamenice. Stejně jako přírodní podmínky je značně rozdílná i hospodářská struktura Ústeckého kraje. Důležitou roli představují v kraji ložiska nerostného bohatství, kterými jsou hnědé uhlí, sklářské pisky, stavební kámen.

Celý Ústecký kraj lze vzhledem ke specifickému zaměření v oblasti hospodářství rozdělit na několik oblastí:

- hustě osídlená tzv. pánevní oblast s vysokou koncentrací energetického, těžebního a chemického průmyslu (Chomutov, Most, Teplice),
- oblast specializovanou na zemědělskou produkci chmele, zeleniny, vinné révy a obilovin (Litoměřice, Louny),
- průmyslová, rovněž hustě osídlená oblast s různorodým zaměřením na textilní, chemické, automobilové i strojírenské odvětví hospodářství (Ústí nad Labem, Děčín)
- příhraniční oblast Krušných hor, s omezenými hospodářskými aktivitami (Šluknovsko a okrajové části okresů Chomutov, Louny, Most, Teplice)

Kraj má svou důležitou polohu v rámci dopravní, železniční i vodní dopravy. Okresy Litoměřice, Teplice a Ústí nad Labem prochází dálnice D8, která byla v roce 2016 zcela dokončena a tvoří tak plynulou spojnici s Německem, kde navazuje na dálnici A17. Řeka Labe protékající krajem je pak největší vodní cestou v České republice a umožňuje lodní dopravu vedoucí do Hamburku (Severní moře). (23)

Mezi silné stránky kraje je možné bezesporu, vedle strategicky výhodné polohy republikové i evropské úrovně, řadit kvalitní infrastrukturální propojení mezi centry, dlouholetou tradici průmyslových podniků s celorepublikovým významem a vysoký počet disponibilního ekonomicky aktivního obyvatelstva s relativně nízkými náklady na tuto pracovní sílu. Typickým znakem kraje, ve srovnání s celou Českou republikou, je věkově příznivá populační struktura.

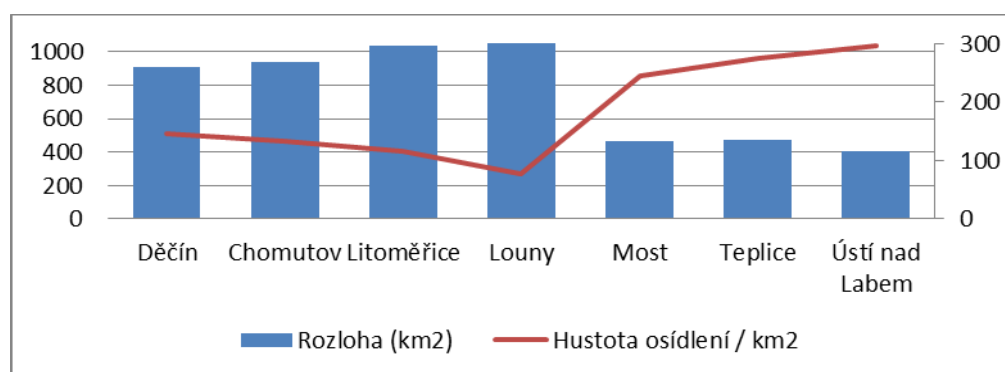
Naopak za slabé stránky tohoto regionu lze považovat právě dlouhodobě vysokou míru nezaměstnanosti, částečně ovlivněnou vysokým podílem minoritních částí populace. Vzdělanostní struktura kraje je rovněž velmi slabým článkem. Výše uvedené znaky mají pak dále spojitost s počtem sociálně-patologických jevů, které jsou v kraji shledávány. V oblasti hospodářství je nutné zmínit nedostatečně prosperující menší a střední typy podniků.

4.1 Demografická struktura Ústeckého kraje

Ústecký kraj vykazoval dle Českého statistického úřadu (ČSÚ) na konci roku 2016 počet obyvatel 821 377. Touto hodnotou se ve srovnání s ostatními kraji republiky, jak je patrné z přílohy č. 2, řadil na pátou pozici. Na druhé straně však převyšoval celostátní průměr v hustotě osídlení, kde zaujal počtem 154 obyvatel/km² pozici čtvrté nejlidnatější oblasti hned po Hlavním městě Praze, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji. Toto mezikrajové srovnání je uvedeno v příloze č. 3. Informace a data získaná z ČSÚ hovoří o tom, že nejvyšší hustota obyvatelstva v kraji je situována ve městech, konkrétně pak v podkrušnohorské hnědouhelné pánvi. Oproti tomu oblast Krušných hor a okresů Litoměřice a Louny je charakteristická nižší hustotou osídlení, které je patrné i z grafu č. 1. (24)

Dále pak dle dat zpracovaných v příloze č. 4 je možné konstatovat, že přesto že největší rozlohu vykazuje okres Louny, který se rozkládá se na 21% území Ústeckého kraje, je v uvedeném okrese zaznamenána nejnižší hustota obyvatel na km². Na rozdíl od okresů Ústí nad Labem, Teplice a Most, vykazuje hodnotu pouze 77,4 obyvatel / km². Naopak zmiňované okresy, které dominují nejvyššími hodnotami ukazatele hustota osídlení, vykazují počty obyvatel na jeden kilometr čtvereční 243,7 až 295,2 na 8 – 9% území kraje.

Graf 1 Rozloha území a hustota osídlení okresů Ústeckého kraje k 31. 12. 2016

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Údaje z období let 2005 – 2016 o počtu obyvatel vypovídají o ne zcela dynamickém, ale přesto neustálém poklesu viz příloha č. 5. Na rozdíl od údajů z první poloviny období, kdy docházelo k nárůstu tohoto počtu (např. v roce 2007 došlo k nárůstu o 7915 oproti roku 2006), přičemž nejvyšší počet obyvatel Ústecký kraj evidoval k 31. 12. 2009, a to 836 198, má druhá část neustálou klesající tendenci. V roce 2011 došlo k nejvyššímu meziročnímu poklesu. Počet obyvatel se oproti roku 2010 snížil o 8019. K 31. 12. 2016 se tento počet ve srovnání s rokem 2009 snížil o 14 668 na 821 377. Tento pokles je způsoben především snižováním porodnosti, která měla svůj vrchol právě v roce 2008 a od té doby klesá, přirozeným úbytkem obyvatelstva a zároveň zápornými hodnotami vnitřní migrace. Číselné údaje z publikace ČSÚ o tendencích demografického vývoje Ústeckého kraje hovoří o hodnotě v roce 2015, 1 397 vystěhovaných obyvatel. (25)

Index determinace v grafu č. 2 vystihuje konstruovaný model parabolického trendu časové řady vývoje počtu obyvatel v Ústeckém kraji z 64,03 %.

Graf 2 Vývoj počtu obyvatel Ústeckého kraje

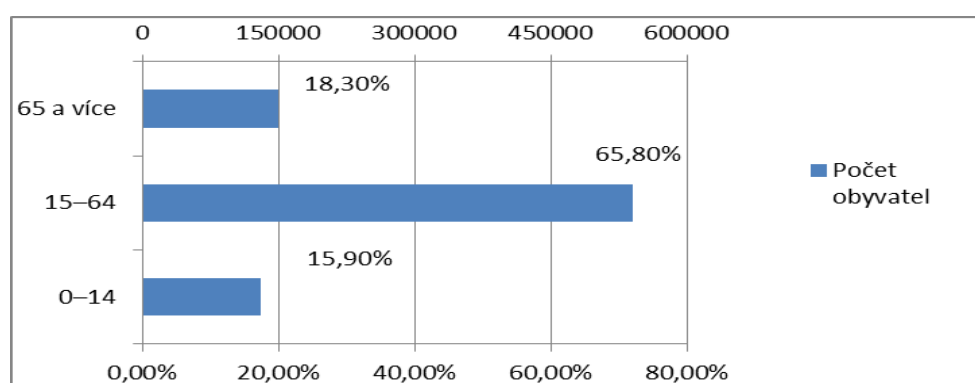

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Průměrný věk obyvatel kraje činil koncem roku 2016 41,6 let, přičemž v meziročním srovnání je tento údaj vyšší o 0,2 roku. Ústecký kraj se výše uvedeným údajem řadí na druhé místo v celorepublikovém porovnání. 50,4 % celkové populace kraje tvořily ženy s průměrným věkem 43 let a 49,6 % muži, kteří dosahovali průměrně věku 40,3 let.

V případě věkové skladby populace kraj evidoval meziroční nárůst obyvatel ve věku 65 a více let, a to o 4 872. Pozitivně se rovněž v regionu vyvíjel i nárůst narozených dětí. Opačná tendence byla však zaznamenána v roce 2016 v počtu obyvatel produktivního věku, ten se v kraji snížil o 6 893 osob. Věková struktura je znázorněna v grafu č. 3. Nejvyšší procentuální zastoupení ve výši téměř 66% má skupina osob ve věku 15 až 64 let, naopak nejnižší počet osob vykazují nejmladší obyvatelé kraje a to svým téměř 16 % zastoupením. Osoby starší 65 let jsou v populaci kraje zastoupeny 18,3 %.

Graf 3 Věková struktura Ústeckého kraje k 31. 12. 2016

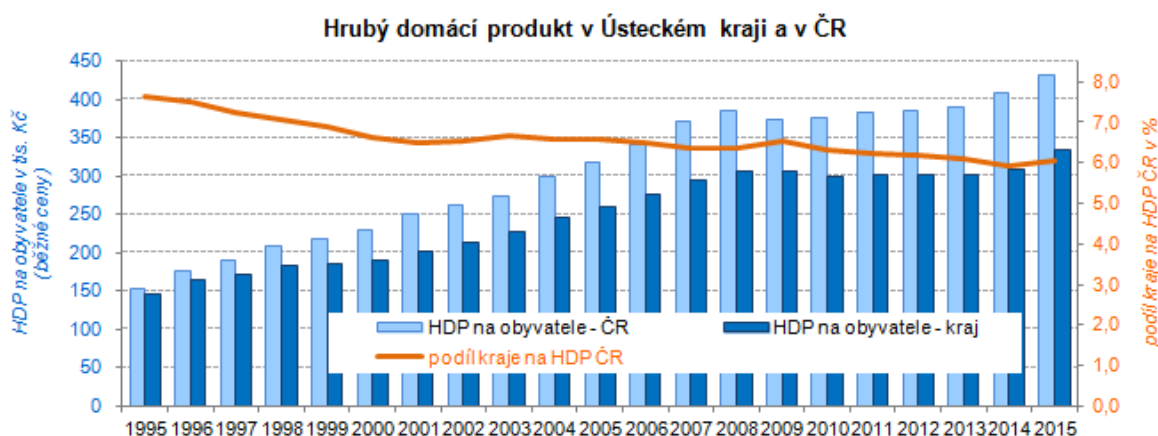
Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

4.2 Ekonomická struktura Ústeckého kraje

Z hlediska ekonomického významu a zaměstnanosti je v regionu nejvýznamnějším oborem průmyslu těžba hnědého uhlí a souvztažně pak výroba elektrické energie. Významnými podniky tohoto odvětví jsou Severočeské doly a.s. a Czech Coal a.s.. Společnost ČEZ a.s. provozuje v kraji pak čtyři uhelné elektrárny (Ledvice, Počerady, Pruněřov a Tušimice). Chemický průmysl, který byl pro kraj tradiční, byl významně restrukturalizován a zaznamenal zásadní pokles zaměstnanosti. Hlavními producenty jsou v současné době Unipetrol RPA Záluží u Litvínova, Spolchemie Ústí nad Labem a Lovochemie Lovosice. Nejnižší dopad na zaměstnanost, způsobený transformací ekonomiky, je zjevný v odvětví sklářského průmyslu, který je rovněž pro kraj tradiční.

Podniky zůstávají zachovány díky relativní prosperitě i příchodu nových investorů. Pozitivní důsledek strukturálních změn je patrný u nárůstu strojírenského průmyslu. Jedná se především o dopravní a elektrotechnické odvětví. I zde mají velký vliv nové zahraniční investice. Cestovní ruch, jenž je nejméně rozvinutý v komparaci s ostatními kraji České republiky, je však nadále ovlivněn přetrvávající nepříznivou image regionu. Výjimkou je jen oblast Českého Švýcarska, avšak i zde se jedná pouze o krátkodobé turistické pobyty. Sektor zemědělství je v kraji významný jen v rostlinné výrobě, kterou pozitivně ovlivňují příznivé podmínky v jižní a jihovýchodní části v okresech Litoměřice a Louny.

Obrázek 4 Vývoj HDP v Ústeckém kraji a jeho podíl na HDP ČR

Zdroj: ČSÚ

Obrázek č. 4, který popisuje dlouhodobý vývoj hrubého domácího produktu České republiky i Ústeckého kraje vypovídá o tom, že se regionální hrubý domácí produkt podílel na celkovém HDP nejvýše v roce 1995, a to 7,7%. Od té doby docházelo k poklesu úlohy kraje v tvorbě HDP České republiky. V roce 2015 činila hodnota tohoto ukazatele v běžných cenách 275 214 mil. Kč, čímž se poprvé nejvíce přiblížila hodnotě z roku 1995. Jednalo se o 6,6% podíl Ústeckého kraje v tvorbě HDP České republiky. V mezikrajovém srovnání je pořadí podílu Ústeckého kraje trvale páté nejvyšší.

5 Analytická část

Praktická část diplomové práce analyzuje nezaměstnanost v Ústeckém kraji z pozice jejího dosavadního vývoje. Na základě vyhodnocených dat a zjištění o faktorech nejdůležitěji ovlivňujících nezaměstnanost v kraji bude proveden i odhad budoucího vývoje. Pozornost bude věnována především příčinám nezaměstnanosti rizikových skupin obyvatelstva kraje a možnostem, které mohou jejich pozici a tím kvalitu života příznivěji ovlivnit. Pro postavení regionu v rámci České republiky a z důvodu zjišťování nerovností jsou prováděny komparace s ohledem k demografické a vzdělanostní struktuře.

Dle vztahu, který má určitá osoba k trhu práce, lze populaci ČR rozdělit do základních kategorií, jimiž jsou ekonomicky neaktivní a ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Ke skupině ekonomicky neaktivních obyvatel řadíme osoby ve věku 0-14 let, všechny osoby starší 64 let (osoby v důchodu), ale i invalidní osoby a studenty. Dále do této kategorie patří i osoby v produktivním věku, které nejsou zařazeny do kategorie nezaměstnaní, a to z toho důvodu, že práci aktivně nehledají nebo o ní nestojí (dobrovolná nezaměstnanost). Následně pak členíme populaci ekonomicky aktivních (tzv. pracovní sílu) na osoby zaměstnané v národním hospodářství a osoby nezaměstnané. Zaměstnaným se stává člověk, když má uzavřený pracovní právní poměr či je samostatně výdělečně činný. Naopak za osobu nezaměstnanou považujeme tu, která je starší 15 let, aktivně shání práci a je také schopna do takové práce do 14 dnů nastoupit. Níže uvedené schéma znázorňuje tyto kategorie i s relativním zastoupením členů těchto skupin Ústeckého kraje v letech 2005, 2010 a 2015.

Obrázek 5 Členění populace Ústeckého kraje dle vztahu k trhu práce v letech 2005, 2010, 2015

		Období	2005	2010	2015	
Populace Ústeckého kraje	Věk 0-14	Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	15,8%	15,2%	15,7%	
			33,3%	36,0%	36,2%	
	Věk 15 +	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo (pracovní síla)	zaměstnaní	43,5%	43,3%	44,5%
			nezaměstnaní	7,4%	5,4%	3,6%

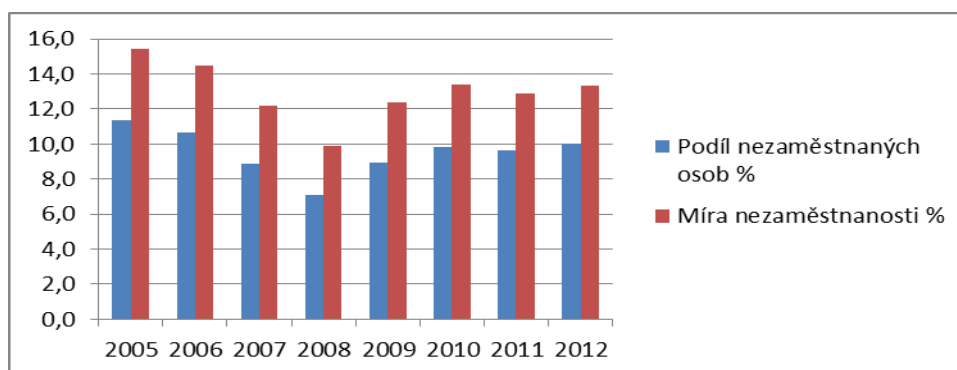
Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

5.1 Míra nezaměstnanosti Ústeckého kraje v období 2005 – 2016

Česká republika od 90. let minulého století (resp. od roku 1989, kdy byl svržen totalitní režim a došlo ke změně od centrálně plánované k tržní ekonomice) vykazuje na trhu práce převahu poptávky po práci před nabídkou. Nezaměstnanost způsobená výše uváženým jevem na pracovním trhu je ekonomickým, ale i sociálním problémem společnosti.

Měřením nezaměstnanosti se v ČR zabývá Ministerstvo práce a sociálních věcí a Český statistický úřad. Podíl nezaměstnaných osob je potom právě nejaktuálnějším ukazatelem registrované nezaměstnanosti v České republice, který od roku 2013 využívá Ministerstvo práce a sociálních věcí. V současnosti data vyjadřují podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání (jsou schopni okamžitě nastoupit do vhodného zaměstnání) ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Původně byla však zveřejňována data, která poměřovala všechny dosažitelné uchazeče o zaměstnání jen k osobám ekonomicky aktivním. Nový ukazatel, který nahradil zveřejňovanou tzv. registrovanou míru nezaměstnanosti, je s původním nesrovnatelný vzhledem k odlišné metodice. Graf č. 3 zřetelně znázorňuje rozdílnost vykazovaných hodnot původním a současně využívaným ukazatelem. Rozdíl hodnot se ve sledovaném období 2005 až 2012 liší o 2,8 až 4,1 procentního bodu. Pro možnost sledování vývoje a správné interpretace zjištění bude i nadále v této části diplomové práce využíván ukazatel Podíl nezaměstnaných osob.

Graf 4 Porovnání hodnot původního a nového ukazatele nezaměstnanosti v Ústeckém kraji

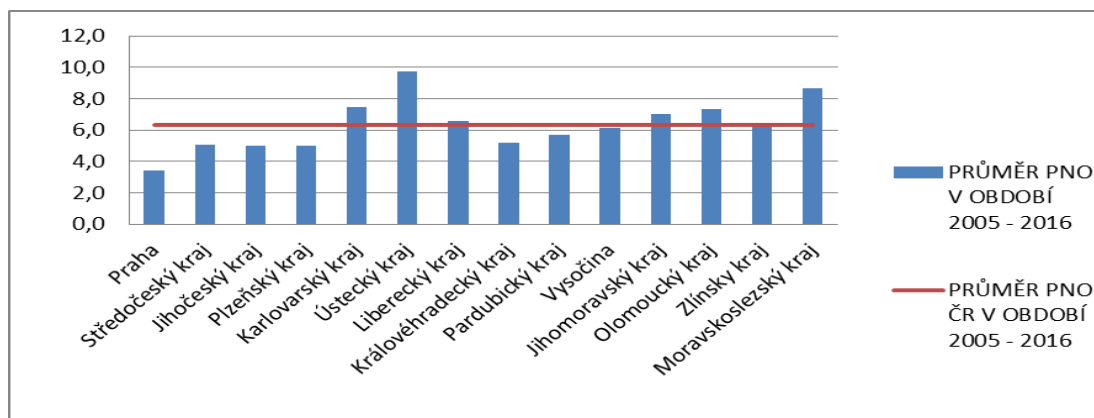

Zdroj: Integrovaný portál MPSV – vlastní zpracování

5.1.1 Vývoj nezaměstnanosti v krajích České republiky

Ve sledované období let 2005 – 2016, jak je zřejmé z přílohy č. 7, kolísá roční průměrná hodnota míry nezaměstnanosti, zjištěná ze zveřejněných dat Ministerstva práce a sociálních věcí, na celém území České republiky v intervalu 4,1 % až 7,7 %. U všech krajů republiky docházelo nejprve v prvních čtyřech letech shodně ke snižování nezaměstnanosti. Nejnižší podíl nezaměstnaných osob byl vykazován v roce 2008. Na čtyřletém postupném poklesu nezaměstnanosti měl bezesporu vliv vstup České republiky do Evropské unie v roce 2004. Od tohoto roku docházelo k oživení a růstu výroby a s tím spojeného vzniku nových pracovních míst. Ukazatel míry nezaměstnanosti v roce 2008, který již v roce následujícím začala ovlivňovat světová ekonomická krize, dosáhl v České republice průměrné hodnoty 4,1%. V dalším období docházelo u všech krajů k navyšování podílu nezaměstnaných, a to až do roku 2014, kdy se ekonomika stále ještě vyrovnávala s dopady ekonomické krize. Právě v období, kdy důsledky krize kulminovaly (2013 a 2014), se tendence vývoje míry nezaměstnanosti zrychlila až o 3,6 % oproti roku 2008. Další dva monitorované roky 2015 a 2016 již vykazovaly pozitivní pokles, který se v roce 2016 ustálil na 5,6 %. Nejvyšší hodnoty mezikrajového srovnání v celém období reprezentoval právě Ústecký kraj, kde se výše uvedeného ukazatele pohybovaly mezi 8,5% až 11,3%. Na dalším nepopulárním místě se umístilo obdobně průmyslově situované území, Moravskoslezský kraj. Zde se podíl nezaměstnaných osob pohyboval v intervalu 6,0 až 10,4% . Naopak pozice s nejnižšími hodnotami uváděného ukazatele obsadilo hlavní město Praha (1,8 – 5,3%) a Jihočeský kraj (3,0 – 6,6%).

Graf 5 Průměrné hodnoty podílu nezaměstnaných osob krajů ČR v období 2005 – 2016 (%)

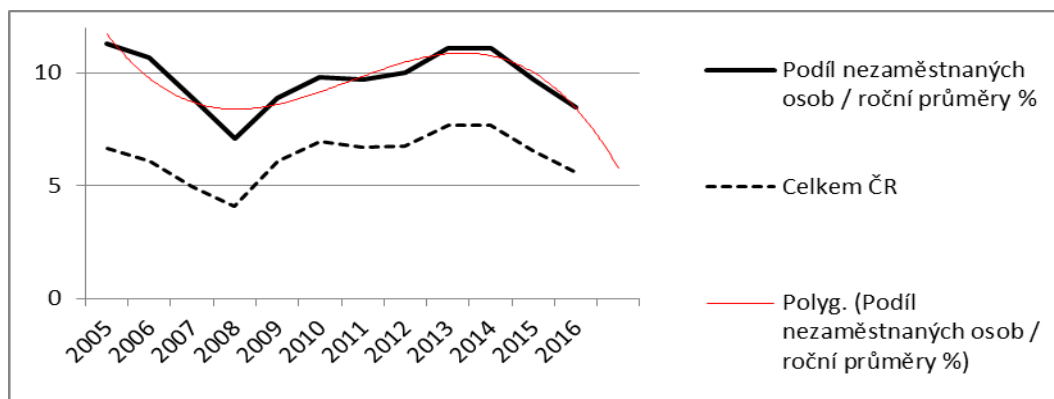
Zdroj: ÚP ČR – vlastní zpracování

V grafu č. 5 jsou znázorněny průměrné hodnoty ukazatele nezaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR v časovém rozmezí let 2005 – 2016. Celorepublikový průměr sledovaného období s hodnotou 6,3 % převyšoval především Ústecký, Moravskoslezský, Karlovarský a Olomoucký kraj.

Komparací průměrných hodnot podílu nezaměstnaných osob České republiky a čtrnácti krajů v období 2005 až 2016, vyplývající z přílohy č. 8, je zjištěno, že průměrnou hodnotu celorepublikového ukazatele míry nezaměstnanosti převyšoval nejvýznamněji Ústecký kraj a to o více než 54 %, Moravskoslezský o téměř 38% a Karlovarský a Olomoucký kraj vykázaly hodnoty vyšší o více než 16 %. Přesto, že uvedené regiony stále vykazují mnohem vyšší hodnoty než je v ČR průměrné, má vývoj nezaměstnanosti pozitivní tendenci, která se u všech projevuje poklesem. V posledním sledovaném roce dělilo Ústecký kraj od republikového průměru již jen 2,9 % a v případě kraje Moravskoslezského 2,3 %. Tento zlepšující se trend koreluje se zvyšující se ekonomickou úrovní krajů a efektivním využíváním aktivní politiky zaměstnanosti v těchto regionech.

V grafu č. 6 jsou hodnoty analyzovaného ukazatele míry nezaměstnanosti Ústeckého kraje a České republiky zpracovány v čase. Pro určení tendence dalšího vývoje v Ústeckém kraji byl zvolen model o tvaru kvadratické funkce. Index determinace, který posuzuje shodu modelu s empirickými hodnotami, má hodnotu 0,7763, tj. 77,63 %.

Graf 6 Vývoj podílu nezaměstnaných osob v Ústeckém kraji (%)

Zdroj: ÚP ČR – vlastní zpracování

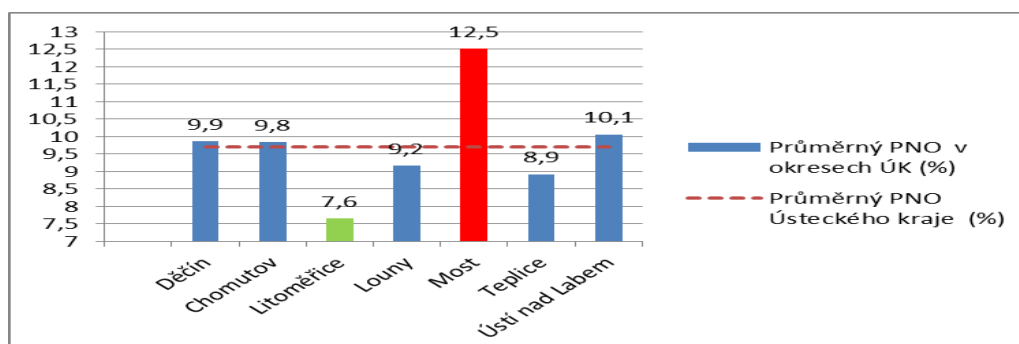
5.1.2 Vývoj nezaměstnanosti Ústeckého kraje a jeho okresů

Ústecký kraj se vysokou nezaměstnaností potýká již od konce 90. let. K této nepříznivé pozici přispívala především hospodářská transformace, kdy zde docházelo k masivnímu propouštění způsobeným útlumem těžebního a chemického průmyslu, které jsou pro kraj tradiční. Dalším mezníkem, který negativně ovlivnil rovnováhu na pracovním trhu, byl zásah celosvětové hospodářské krize. S jejími důsledky se ekonomika a tím pádem i trh práce vyrovnával až do roku 2014. Průmysl, který byl právě vždy zásadně zasažen těmito jevy, je nejtradičnějším hospodářským odvětvím kraje. Jeho těžební a chemické odvětví jsou stěžejní především pro okresy Chomutov, Most, Teplice a Ústí nad Labem. Okresy Litoměřice a Louny jsou oblastmi především zemědělské produkce. Poslední oblastí kraje tzv. Šluknovsko, které se správně řadí k okresu Děčín a zaujímá 17% rozlohy Ústeckého kraje, je regionem s nejvíce omezenými hospodářskými aktivitami.

Výsledky analýzy vývoje podílu nezaměstnaných osob a meziročních změn tohoto ukazatele nezaměstnanosti v Ústeckém kraji zjišťované v období let 2005 – 2016 pomocí elementárních charakteristik jsou uvedeny v příloze č. 9. Podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku měl ve sledovaném období poměrně diferencovaný vývoj. Meziroční klesající tendence se projevovala v období 2006 – 2008. V letech 2009 až 2013, s výjimkou nepatrného poklesu v roce 2010, tuto však vystřídal každoroční meziroční nárůst. K tomu nejvyššímu došlo v kraji právě v roce 2009, kdy se průměrná roční hodnota zvýšila oproti roku předchozímu o 1,8 procentního bodu. Přesto, že závěr sledovaného období vykazoval již opět pokles, byla tato hodnota vždy vyšší oproti roku 2008 a to minimálně o téměř 20 %. K tomu nejvýraznějšímu, více než 40 % nárůstu došlo pak v roce 2012.

Vývoj průměrných hodnot podílu nezaměstnaných osob v letech 2005 – 2016 na území okresů Ústeckého kraje, jak je patrné z tabulky v příloze č. 10 a grafu č. 7, zřetelně kopíruje fakt, že regiony zaměřené stěžejně na průmysl vykazují v průběhu sledovaných let 2005 – 2016 hodnoty nejvyšší.

Graf 7 Průměrný podíl nezaměstnaných osob v okresech Ústeckého kraje 2005 – 2016 (%)

Zdroj: ÚP ČR – vlastní zpracování

Nejvýznamnějším představitelem těchto nepříznivých hodnot je především okres Most, kde podíl nezaměstnaných osob dosáhl v roce 2005 až rekordních 16,5 %. Tato hodnota byla ve stejném sledovaném roce o více než 8% vyšší než vykazoval okres Litoměřice. Rozdíl zmiňovaných regionů se pak v roce 2008, kdy všechny krajské regiony vykazovaly nejnižší nezaměstnanost, snížil na 3,9 % a na konci sledovaného období, kdy již odezněl dopad světové ekonomické krize, na 4,3 %. Průměrné hodnoty podílu nezaměstnaných osob v ostatních okresech kraje, který celkově v souhrnném pozorovaném období let 2005 až 2016 vykazoval hodnotu 9,7 %, kolísaly v intervalu 8,9% až 10,1 %.

5.1.3 Vývoj nezaměstnanosti Ústeckého kraje dle pohlaví

Z rozdělení celkového počtu obyvatel České republiky na skupiny dle jejich pohlaví a při zohlednění věku 15 až 64 let, jenž tvoří tzv. produktivní část populace, byly za rok 2016 vykazovány hodnoty 3 431,5 tis. žen a 3 536, 9 tis mužů. Rozdíl zde činil 105,4 tisíc ve prospěch mužů. V počátku analyzovaného období, tj. v roce 2005 byl poměr v počtu obyvatel vzhledem k pohlaví značně vyrovnanější. Žen ve věku 15 až 64 let žilo na území republiky 3 624,4 tis. a mužů jen o 21,7 tisíc více. Vývoj počtu obou skupin je patrný z tabulky v příloze č. 11. V ženské části populace byl zjevný každoroční nárůst v období let 2005 až 2008, u mužů se toto zvyšování meziročního počtu obyvatel ve sledovaném věku projevoval ještě o rok déle, tj. do roku 2009. Naopak pravidelný meziroční pokles, který se u žen projevil poprvé v roce 2009 a u mužů v roce 2010 setrvává až do konce sledovaného období, tj. rok 2016.

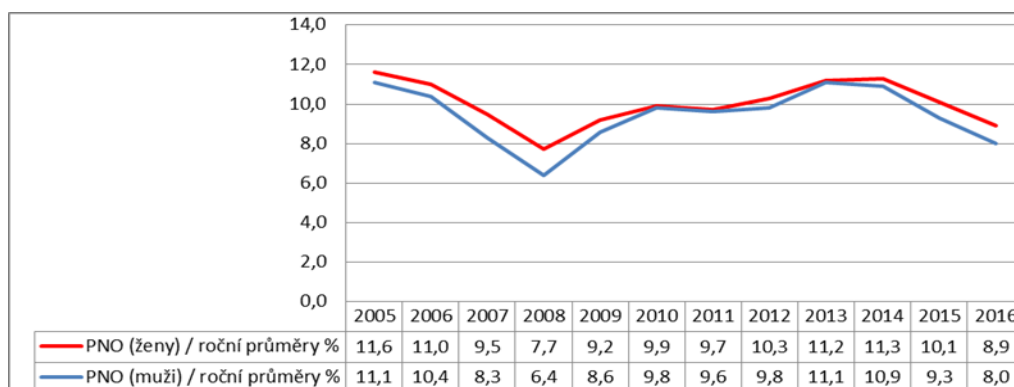
Celková republiková míra nezaměstnanosti České republiky vyjádřená podílem nezaměstnaných osob vykazovala v letech 2005 až 2016 hodnotu od 4,5 do 7,8 % u ženské části populace a 3,7 až 7,7 % u mužů. Vývoj těchto hodnot z celorepublikového pohledu je uveden rovněž v příloze č. 11. Podíl počtu nezaměstnaných osob sledovaný v Ústeckém kraji v letech 2005 – 2016 pak vykazuje oproti tomuto ukazateli v celorepublikovém srovnání velmi znatelný rozdíl u obou pohlaví. Průměrná hodnota celého období tohoto ukazatele v ČR se pohybuje ve výši 6,5 % u žen a 6,2 % u mužů. Komparací těchto dat a dat vykazovaných dle pohlaví osob v kraji Ústeckém, je zjištěný rozdíl u mužů o 3,2 procentního bodu a u ženské části populace se jedná nezaměstnanost vyšší o 3,5%.

Analýzou dosavadního vývoje, která je k dispozici v příloze č 12, je patrné zjištění, že nejhůře nezaměstnaností poznamenaným obdobím, vztaženo k ženské populaci v Ústeckém kraji, jsou roky 2005, 2006, 2013 a 2014, kdy podíl nezaměstnaných žen přesáhl 11%. Nejnižší hodnoty bylo dosaženo v roce 2008 a to konkrétně 7,7 %. Od roku 2009 se tato tendence zrychlovala tak, že v pětiletém rozmezí tj. v roce 2014 toto navýšení představovalo 46,75%. Poslední dva sledované roky naopak poukazují na postupné snižování tohoto dlouhodobého negativního jevu v kraji. Meziročně hodnota ukazatele nezaměstnanosti ženské populace v letech 2015 a 2016 klesala o 1,2 %.

Při sledování stejného ukazatele v mužské části obyvatelstva v kraji jsou zjištění uvedená v příloze č. 13 následující. Hodnoty převyšující 11% byly zjištěny v letech 2005, 2013. Nejnižší pak vykazoval rovněž rok 2008 a to 6,4 %. V dalším sledovaném období tj. od 2009 do 2014 podíl nezaměstnaných mužů kolísal v intervalu hodnot 8,6 až 11,1%. Stejně jako u žen se v posledních dvou letech projevil pozitivní pokles způsobený již dříve uváděným růstem ekonomického růstu regionu a tím zvyšující se poptávce po pracovní síle. V roce 2016 tato hodnota činila u mužů 8 %.

Graficky jsou rozdíly ve výši podílu nezaměstnaných mužů a žen včetně uvedení jejich vývoje v čase zaznamenány v grafu č. 8. Při komparaci dat porovnávajících míru nezaměstnanosti ženské a mužské části populace v Ústeckém kraji je patrná diference nejen v období sledovaných let nýbrž i ve výši hodnot zmiňovaného ukazatele nezaměstnanosti.

Graf 8 Vývoj míry nezaměstnanosti v Ústeckém kraji – dle pohlaví v období 2005 – 2016 (%)

Zdroj: ÚP ČR – vlastní zpracování

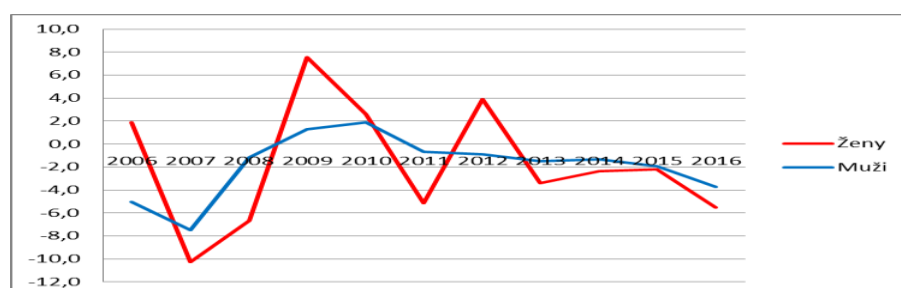
K nejvýznamnějšímu rozdílu došlo především v roce 2008, kdy ukazatel ženské části populace vztažený k nezaměstnanosti vykazoval hodnotu vyšší o 1,3%. Jednalo se přitom o rok, kdy tento ukazatel vyjádřený za celý kraj bez ohledu na pohlaví, byl ve sledovaném časovém rozmezí nejnižší. Naopak v dalších letech docházelo k výraznému snižování. V období, kdy na nezaměstnanost měla znatelný vliv celosvětová ekonomická krize, byly difference mezi ukazateli vyjádřenými ve vztahu k pohlaví minimální. V letech 2010, 2011 a 2013 činil tento rozdíl jen 0,1%. Od roku 2014 se tendence rozdílů začala opět zvyšovat. V závěru analyzovaného období pak opět dosahuje téměř 1%.

Tato zjištění vedou k závěru, že v období, kdy celková nezaměstnanost klesá, rozdíly mezi pohlavími v tomto ohledu rostou. Uplatnění či návrat na trh práce je pro muže v těchto obdobích snadnější než pro ženy. V Ústeckém kraji se opět přikláním k tvrzení, že důvodem těchto rozdílů, je hospodářské zaměření kraje, kdy růst ekonomické úrovně je v úzké souvislosti s růstem průmyslové výroby a s tím spojeným růstem poptávky především po mužské pracovní síle. Z možných důvodů, které způsobují zranitelnost žen v tomto odvětví, je vyšší fyzická náročnost pracovních pozic, směnný provoz a požadované odborné technické vzdělání. Již z tohoto základního genderového srovnání, je možné potvrdit vyšší rizikovost ženské části populace z pohledu vzniku a trvání nezaměstnanosti. Pro konkrétní představu o počtu nezaměstnaných žen a mužů v Ústeckém kraji v období let 2005 až 2016 jsou v příloze č. 16 a 17 dále zpracována absolutní data včetně koeficientu růstu pro zřetelné posouzení meziročních změn. Z výsledků provedené analýzy pak vyplývá, že pracovní sílu ženské populace tvořilo vedle zaměstnaných nejvíce

nezaměstnaných žen v roce 2006, kdy byl počet těchto osob vyšší než 31 000. Nejnižší hodnota pak byla zjištěna v posledním sledovaném roce. Rozdíl oproti roku 2006 činil více než 21 tisíc žen. Bazický index má pak pro toto vyjádření hodnotu 0,3104. Jedná se o více než 69% pokles. K meziročně nejvýznamnější změně došlo mezi roky 2006 a 2007. Počet nezaměstnaných žen se zde snížil o více než 10 tisíc. Koeficient růstu, resp. poklesu vyjadřoval tuto změnu hodnotou 0,6718. Při pohledu na kompletní sledované období tyto počty kolísaly mezi 9,69 a 31,22 tis. žen. Přesto, že v závěru první poloviny období je klesající tendence v roce 2009 nahrazena prudkým nárůstem počtu nezaměstnané ženské populace v kraji, druhá polovina má charakter vývoje, s výjimkou roku 2012, zřetelně klesající.

Mužská část populace Ústeckého kraje se v tomto pozorování vyznačovala nejvyšším počtem nezaměstnaných již v prvním sledovaném roce a to počtem rovněž vyšším než 31 000. Vývoj od tohoto roku vykazoval klesající tendenci, a to až do roku 2008, kdy se trend na další dva roky otočil a počet nezaměstnaných začal narůstat. Rokem 2011 započal opět meziroční pokles počtu těchto mužů a to až do konce sledovaného období. Nejnižším počtem, ve výši mírně převyšující 11 tisíc, byl charakteristický shodně jako u žen rok 2016. Rozdílný a značně nevyrovnaný vývoj meziročních změn v období let 2005 až 2016 mezi oběma částmi nezaměstnané populace Ústeckého kraje, zjištěný pomocí dat získaných z ČSÚ a zpracovaný v příloze č. 17 v podobě první absolutní difference, je zaznamenán v grafu č. 9.

Graf 9 Meziroční změny počtu nezaměstnaných (tis. osob) Ústeckého kraje 2005 – 2016

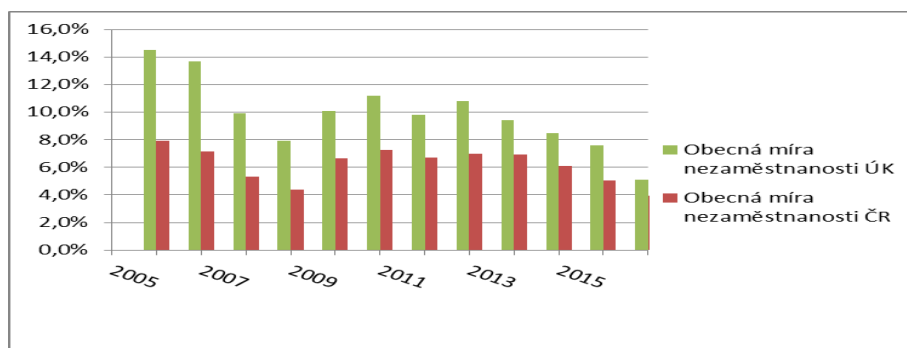
Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

5.1.4 Vývoj nezaměstnanosti Ústeckého kraje dle věku

Věk je vedle pohlaví dalším ze základních faktorů, které ovlivňují možnost uplatnění na pracovním trhu. V požadavku na věk ve spojení s odborností dané osoby často dochází k neshodám mezi poptávanou a nabízenou pracovní silou. Tento nesoulad pak bývá důvodem vzniku nezaměstnanosti. Mladí lidé se potýkají v této souvislosti s nízkou odbornou praxí a zkušenostmi a lidé v pokročilejším věku, kteří naopak svou dlouhodobou praxí mohou splňovat dané požadavky, bývají zranitelní v oblasti zdraví a rychlého technologického vývoje.

V této části práce bude analyzován vývoj nezaměstnanosti dle ukazatele Českého statistického úřadu, tzv. obecná míra nezaměstnanosti. Volba ukazatele byla podpořena především z důvodu vyšší reprezentativnosti. Od ukazatele MPSV se liší metodikou jeho zjišťování i výpočtu. Na rozdíl od podílu nezaměstnaných osob probíhá sběr dat na základě výběrového šetření pracovních sil (reprezentativní vzorek populace bez ohledu na to, zda jsou osoby registrovány jako nezaměstnané). Hodnota ukazatele vykazuje podíl nezaměstnaných osob k osobám ekonomicky aktivním, tj. součtu zaměstnaných a nezaměstnaných. Odlišná metodika sběru dat je příčinou odlišných vykazovaných hodnot. Pro potřeby interpretace o zjištění je nutné brát zřetel na zvolený ukazatel. V grafu č. 10 je názorně představen vývoj tohoto ukazatele celkové nezaměstnanosti v České republice a Ústeckém kraji v období let 2005 až 2016. K jeho zhotovení byla využita data Českého statistického úřadu a jsou pro potřebu práce dále zpracována v příloze č. 14 a 15.

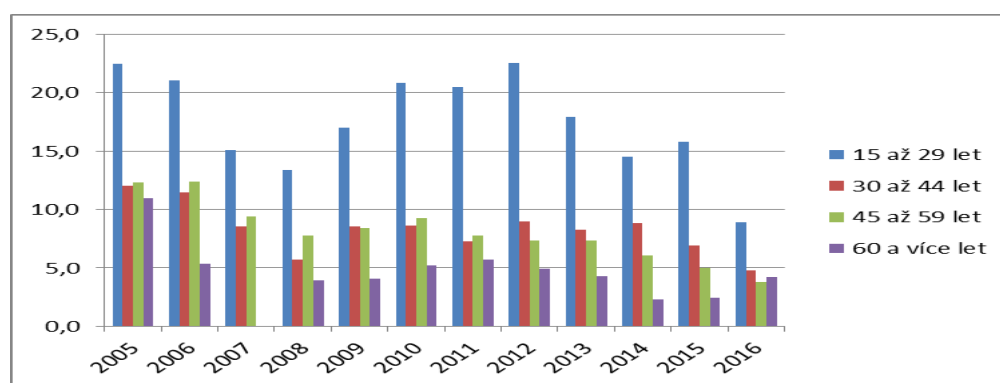
Graf 10 Obecná míra nezaměstnanosti v ČR a Ústeckém kraji v období 2005 – 2016 (%)

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Věkové skupiny jsou v této práci analyzovány nejen pomocí ukazatele míry nezaměstnanosti, ale i dle konkrétního počtu těchto osob. Míra nezaměstnanosti vypočtená z dat ČSÚ a dále zpracovaná v příloze č. 18 a graficky znázorněná v grafu č. 11, vypovídá o jasné převaze nezaměstnaných osob ve věku 15 až 29 let. Tato skupina obyvatel se díky této pozici řadí ke skupině nejvíce ohrožené, kterou nezaměstnanost dlouhodobě postihuje.

Graf 11 Vývoj míry nezaměstnanosti věkových skupin v Ústeckém kraji 2005 – 2016 (%)

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Z grafu č. 11 je opět patrná shoda u všech věkových skupin s tendencí vývoje celkové nezaměstnanosti v kraji ovlivněnou z počátku oživením ekonomiky a následně dopady ekonomické krize, kdy v počátku období byly hodnoty nejvyšší, následně docházelo k poklesu až do roku 2008, který byl však vystřídán znatelným nárůstem, jenž kulminoval v roce 2012. Postupný pokles je viditelný a trvalý až od roku 2013. Při bližším posouzení výše hodnot uváděného ukazatele konkrétních věkových skupin, které jsou zpracovány v příloze č. 19, je možné usuzovat na rozmezí intervalu podílu nezaměstnaných z celkového počtu ekonomicky aktivních v daném věku a sledovaném období od 8,9 do 22,5% ve skupině 15 až 29 let, kdy průměr let 2005 až 2016 činí 17,1 %. Od 4,8 do 12%, průměrně 8,6 % ve věku 30 až 44 let a od 3,8% do 12,4% ve třetí věkové skupině 45 až 59 let, průměrně o 0,2 % méně než v předchozí věkové kategorii. Nejnižší hodnoty byly zjištěny u skupiny 60 a víceletých, kde se toto rozmezí pohybuje mezi 2,3 až 11%. Průměrně je možné hodnotu obecné míry nezaměstnanosti u nejstarší věkové skupiny vyjádřit 5,4%.

Dynamika vývoje nezaměstnanosti osob nejvíce rizikové věkové skupiny v Ústeckém kraji je podrobněji s ohledem na pohlaví analyzována pomocí dostupných dat ČSÚ v příloze č. 20. Meziročně se změny ukazatele u věkové skupiny 15 – 29 let projevovaly v ženské populaci opět kolísavě a rovněž kopírovali vývoj ekonomiky. Ženy v tomto věku bývají ohroženy nejen problémy vztahující se k prvotnímu vstupu na trh práce, kdy čelí stejně jako muži nízké odbornosti, ale i období mateřství a následné rodičovské péči, po jejímž ukončení je návrat na tento trh rovněž velmi obtížný z důvodu snížené možnosti akceptovat pracovní podmínky (např. pracovní doba opět ve vztahu k další péči o dítě) či částečné ztrátě znalostí a dovedností, které jsou k výkonu práce vzhledem k technologickému vývoji, nutné.

K nejvyššímu poklesu došlo mezi roky 2006 a 2007, kdy se obecná míra nezaměstnanosti snížila o 8,3 %. Absolutně se tak počet nezaměstnaných žen v daném věku snížil o 4 tisíce. Důvodem této klesající tendence bylo dozajista oživení pracovního trhu v návaznosti na vstup země do evropského společenství a zároveň odsun počátku plánovaného mateřství. Naopak k nejvyššímu nárůstu došlo mezi roky 2008 a 2009, kdy se ukazatel nezaměstnanosti zvýšil o 7,1 %, absolutně pak došlo k nárůstu sledované skupiny nezaměstnaných o téměř 2,5 tisíce. Zde je patrný nástup již zmiňované krize spojený s propouštěním a vzrůstající obavy zaměstnavatelů ve vytváření nových pracovních míst. Koeficient růstu tak vykazoval v roce 2009 oproti předchozímu roku 50% meziroční nárůst.

U mužů ve stejném rizikovém věku ve vztahu k nezaměstnanosti vývoj rovněž meziročně kolísá. Průměrný koeficient růstu, který popisuje dynamiku tohoto vývoje, udává hodnotu mezi roky 2005 a 2006 ve výši 0,8894 v počtu nezaměstnaných mužů a hodnotu 0,9181 u vývoje ukazatele míry nezaměstnanosti. Tento měl v počátku výraznou klesající tendenci, a to až do roku 2008. Obecná míra nezaměstnanosti se mezi lety 2006 a 2008 snížila téměř o 60%. Poté se však začaly projevovat i zde důsledky ekonomické recese a tato začala růst. K nejvyššímu nárůstu došlo mezi lety 2009 a 2010. Z tohoto zjištění je zřejmé, že mužská část populace tohoto věku byla krizí v kraji zasažena až v jejím faktickém projevu na rozdíl od žen. Koeficient růstu zde vykazuje zrychlení tendence růstu vyšší než 50 %. Absolutně se mezi uváděnými roky zvýšil počet mužů bez

zaměstnání o 3,5 tisíce. Tento rok byl však posledním, kdy byla meziroční změna takto zásadně negativní. Hodnota ukazatele nezaměstnanosti od roku 2011 (mimo nepatrného nárůstu v letech 2012 o 0,1 % a 2015 o 0,6 %) postupně klesala. Konec analyzovaného období, rok 2016 přinesl naopak od roku 2010 nejvyšší pokles, kdy hodnota míry nezaměstnanosti jen mírně přesahovala 8 %. Jednalo se tak o 6,2 % meziroční snížení. Koeficient růstu zde vykazoval meziroční pokles o více než 50 %. Přesto, že výše hodnoty je ve vztahu k republikovému údaji v témže roce stále výrazně vyšší, projevuje se zde značná pozitivní tendence způsobená opakovaně uváděným růstem ekonomicky a v neposlední řadě efektivním využíváním nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti.

U obyvatel ve věku 30 až 44 let se opět projevovaly rozdíly především mezi pohlavími. Dostupná data ČSÚ jsou také zpracována v příloze č. 20. V prvních dvou pozorovaných letech se počet žen mírně meziročně zvýšil, ale jako u předchozí věkové kategorie se v letech následujících znatelně snižoval. V roce 2008 toto snížení činilo více než 4,5 tisíce. Míra nezaměstnanosti těchto žen se snížila o téměř 51 % a vykazovala hodnotu podílu nezaměstnaných k celkové pracovní síle ve své skupině 6,3 %. Obdobně jako u všech předchozích pozorovaných skupin následovalo vzhledem k ekonomickým problémům země i regionu zvyšování, jež ihned následující rok znamenalo nárůst hodnoty této míry o více než 70 %. Ta tedy v roce 2009 činila 10,9%. K pozitivnímu jevu postupného trvalého snižování počtu nezaměstnaných žen v daném věku začalo docházet v roce 2013. V roce 2016 byl počet těchto žen vyčíslen na necelé 4 tisíce. Přesto, že ani tato skupina žen nebyla výjimkou při reakci trhu práce na příchod celosvětové ekonomické recese, je možné konstatovat, že její důsledky v podobě reakce zaměstnavatelů ji oproti mladším ženám ohrozily jen částečně. Meziroční změna vyjádřená první absolutní diferencí ukazatele míry nezaměstnanosti v letech 2008 a 2009 u této skupiny žen vykazovala navýšení o 4,6% na rozdíl od mladších žen, kdy tato byla vypočtena o 2,5 % vyšší.

Muži stejného věkového rozmezí zaznamenávali pozitivní vývoj situace jejich uplatnění na trhu práce od roku 2006 až do roku 2008. K prvnímu nárůstu nezaměstnanosti došlo rovněž v roce 2009, ale oproti ženám shodného věku, byl tento růst pouze drobný. Podíl těchto mužů oproti všem ekonomicky aktivním mužům stejného věku se mezi roky

2008 a 2009 zvýšil o 1,5%. Ihned v roce následujícím se tento nárůst však stejným poměrem snížil. Na rozdíl od žen, však muži zažili negativní nárůst ještě pak v roce 2014. Koeficient růstu zde značí více než 57% nárůst uváděné míry nezaměstnaných. Poslední dva roky 2015 a 2016 již však stejně jako ostatní skupiny vykazuje snižování negativního jevu nezaměstnanosti. Obecná míra v roce 2016 dosahovala na výši 4,4 %, která odpovídala počtu mírně přesahujícímu 4 tisíce osob.

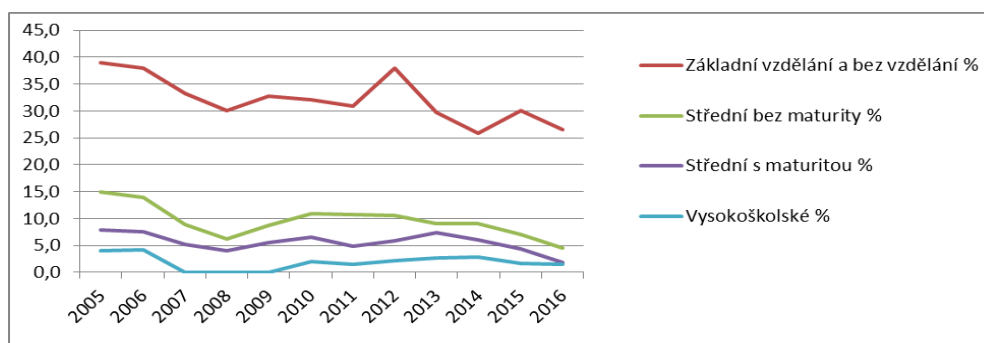
Je nutné podotknout, že poslední detailně analyzovanou skupinou obyvatel jsou v této diplomové práci ženy a muži ve věku 45 až 59 let. Data o skupině šedesátiletých a starších nejsou z dat ČSÚ zcela k dispozici ve všech sledovaných letech a porovnání by bylo značně nepřesné. Nejvyšší počet žen, které doplňovaly pracovní sílu této skupiny z pozice nezaměstnaných, byl zaznamenán v roce 2006, jednalo se o více než 10,5 tisíce těchto osob. Rozdíl v míře nezaměstnanosti se tento počet projevil hodnotou 16,1 %. Od roku 2011 tento ukazatel u ženské části populace a daného věku nepřesáhl hodnotu 9 %, v posledním sledovaném roce dokonce klesl až na 4,2 %, která odpovídala počtu nezaměstnaných ve výši 2,7 tisíc osob. Situace mužů v tomtéž věku byla ze všech skupin nejpříjemnější. Celé pozorované období (mimo roku 2011 a 2013, kdy se počet nezaměstnaných mírně zvyšoval) bylo ve znamení pozitivního klesajícího trendu. Koeficient růstu řadí mezi nejvyšší meziroční změny právě ty, ke kterým došlo téměř v závěru období, kdy hodnota obecné míry nezaměstnanosti klesla mezi roky 2013 a 2014 o téměř 40 %.

Z výše uvedených zjišťování zřetelně vyplývá, že nejrizikovější skupinou osob, která bývá postižena nezaměstnaností v regionu, jsou mladí lidé. Při bližším ohledání dat, pak vyvstává všeobecné riziko skupiny žen a to vcelku bez rozdílu věku. Obecná míra nezaměstnanosti zjištěna u žen 15 až 29 letých byla vždy (mimo roku 2010) vyšší než u mužů o 0,7 až 7,6 %. Stejný ukazatel u 30 až 44 letých pak vykazoval rozdíl ve prospěch mužů ve výši 0,9 až 8,6 % a u generace 45 až 59 letých se jednalo o horší pozici žen rovněž ve všech letech a to rozdílem hodnot podílu nezaměstnaných na všech ekonomicky aktivních v daném věku 0,4 až 7,1 %. Ženám jako jedné z rizikových skupin bude věnována pozornost i v další části práce.

5.1.5 Vývoj nezaměstnanosti dle vzdělání

Míra nezaměstnanosti je v této části analyzována i z pohledu vzdělanostní struktury populace Ústeckého kraje. Vzdělání je rovněž důležitým faktorem při vstupu či případném návratu na pracovní trh. Jeho nedostatečnost či nízká úroveň mají zásadní vliv na vyjednávací pozici dané osoby při hledání zaměstnání. Data zveřejněná Českým statistickým úřadem jsou nejprve zpracována a vyhodnocena bez ohledu na věk a pohlaví osob. Faktoru vzdělání a jeho důležitosti v nabídce i poptávce na pracovním trhu bude věnována pozornost i v dalších kapitolách

Graf 12 Vývoj obecné míry nezaměstnanosti dle stupně ukončeného vzdělání (%)

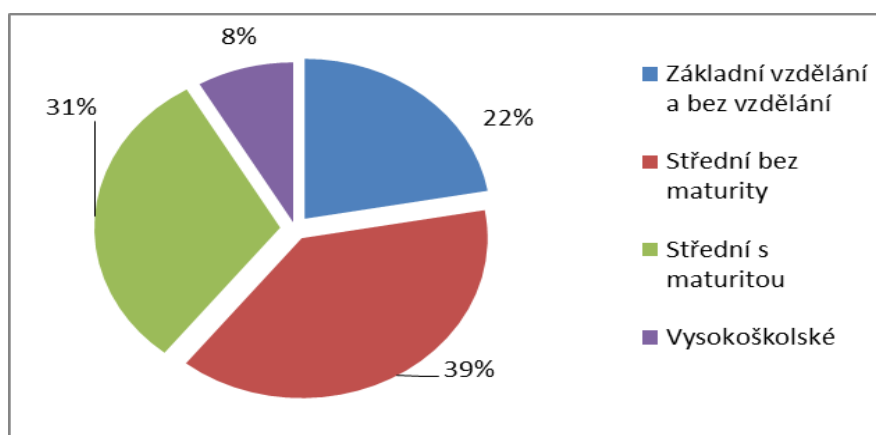

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafického znázornění vývoje obecné míry nezaměstnanosti ve vztahu k vzdělanostní struktuře nezaměstnané populace Ústeckého kraje (graf č. 12) zcela jasně vyplývá, že nejméně příznivá situace na trhu práce je u osob, kteří disponují jen základním vzděláním či jsou evidováni jako osoby bez vzdělání. U těchto jsou nejen nejvyšší relativní hodnoty analyzované míry, nýbrž je u nich více než patrná častá změna směru tendence vývoje ve sledovaném období. Konkrétní hodnoty, zpracované v příloze č. 21 v čase, dosahují v roce 2005 u výše uvedené nejrizikovější skupiny téměř 35 % rozdíl ve srovnání s vysokoškolsky vzdělanou populací. Přesto, že se tento rozdíl během let citelně snížil, je jeho výše ve všech sledovaných rocích zásadně nepříznivě rozdílná nejen od terciálně vzdělaných, nýbrž i od osob se středním vzděláním. Rok 2012, který jak už bylo uvedeno dříve, byl obdobím postupné kulminace dopadů ekonomické krize, zřetelně poukazuje v grafu i ve zpracované příloze na fakt, že úroveň vzdělání velmi úzce souvisí s uplatněním a prosazením se na pracovním trhu a to nejen obecně, ale především v dobách, kdy se ekonomice nedaří a zaměstnavatelé propouští.

Ústecký kraj patří obecně mezi regiony s nejméně vzdělanou populací v republice. Jak bylo uvedeno dříve vzdělání a jeho dokončená úroveň je významným faktorem ovlivňující možnost uplatnění osob na trhu práce. Z tohoto důvodu byla i analýza celkové vzdělanostní struktury obyvatel starších patnácti let kraje (bez ohledu na jejich zařazení ve vztahu k trhu práce) zařazena až do analytické části (není součástí charakteristiky regionu), pro jasnější porovnání vztahu úrovně dosaženého vzdělání a rizika vzniku nezaměstnanosti. Z grafu č. 13 je okamžitě patrná převaha středoškolsky vzdělaných osob v kraji. Průměrný podíl těchto osob v období let 2005 až 2016 činí celkem 70 %. Vyšší zastoupení v tomto stupni vzdělání mají však osoby s ukončeným středním vzděláním bez maturity, tzv. osoby s výučním listem. Naopak nejnižší podíl osob ve výši 8% je zřetelný u skupiny vysokoškolsky vzdělaných. Data zveřejněna ČSÚ jsou zpracována i z pohledu genderových skupin podrobně v příloze č. 22.

Graf 13 Průměrný podíl počtu obyvatel Ústeckého kraje – dle vzdělání v období 2005 – 2016

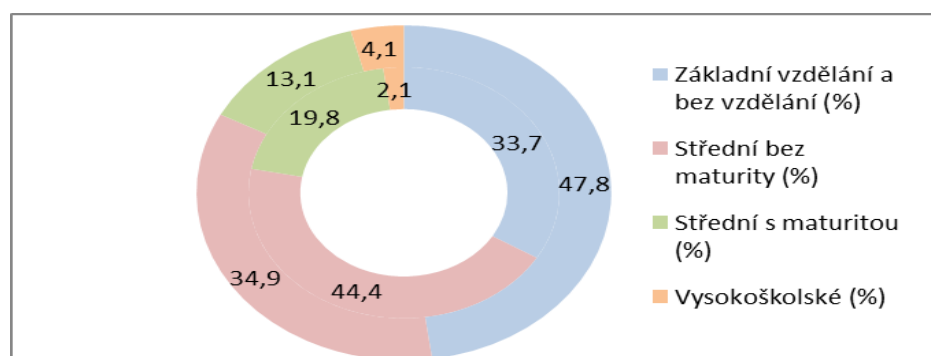

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Komparací průměrného podílu na celkové populaci kraje, s ohledem na zastoupení odlišných pohlaví v uvedených vzdělanostních skupinách je zjištěno, že žen tvořících skupinu bez vzdělání či pouze se základním vzděláním je o 10 % více než mužů. Vedle rizika spojeného se samotným pohlavím a rizika věku, je toto další faktor snižující možnost uplatnění žen na trhu práce. U středoškolsky vzdělané populace převyšují opět muži, a to o více než 16 % ve skupině středního vzdělání bez maturity (vyučení) a naopak ženy jsou

častěji zastoupeny u skupiny s maturitou. Zde rozdíl činí 6,6 %. Nejnižší rozdíl mezi muži a ženami byl zjištěn u osob vysokoškolsky vzdělaných. Mužská část převyšuje ženskou pouze o 0,5 %. Vzhledem k závažnosti problému nízké vzdělanosti kraje bude v této části práce tento faktor ovlivňující úspěšnost uplatnění a následné setrvání různě vzdělaných osob na trhu práce dále podrobněji analyzován.

Graf 14 Komparace vzdělanostní struktury nezaměstnaných v Ústeckém kraji - 2005 a 2016 (%)

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Komparaci zastoupení nezaměstnaných osob dle ukončeného stupně vzdělání na celkovém počtu nezaměstnaných osob v Ústeckém kraji (graf č. 14) v letech 2005 (vnitřní okruh) a 2016 (vnější okruh), je možné konstatovat, že Ústecký kraj vykazuje v závěru sledovaného období 2% zvýšení podílu nezaměstnaných vysokoškoláků a více než 14% navýšení u osob se základním vzděláním. Současně pak nižší zastoupení vykazuje v roce 2016 oproti počátku analyzovaných let, resp. roku 2005 skupina středoškolsky vzdělaných obyvatel. Tento pokles byl zaznamenán u osob bez maturity ve výši 9,5% a s maturitou ve výši 6,7%. Při podrobnějším rozboru dat dostupných z přílohy č. 23 vypovídajících o vývoji počtu nezaměstnaných osob je možné učinit závěr, že přes klesající tendenci u osob se základním vzděláním je jejich celkový podíl na nezaměstnaných osobách po celou dobu nejvyšší, ba dokonce v posledních letech narůstá. Komparací dat z výše uvedených let zjišťujeme, že i přes pokles celkového počtu osob hledajících uplatnění na pracovním trhu bez ohledu na stupeň dosaženého vzdělání o téměř 40 tis., podíl výše uvedené rizikové skupiny narostl od roku 2005 o téměř 15 %. V roce 2016 činil téměř 48%. Obdobný poměr ve výši 47 % byl zjištěn v roce 2008. Z uvedeného je opět možné konstatovat, že vzdělání a jeho dosažená úroveň je všeobecně velmi významným faktorem ovlivňující uplatnění

osoby na pracovním trhu. Ani Ústecký kraj není výjimkou a hodnoty o počtu nezaměstnaných z této skupiny, kteří dostatečnou výši osobního kapitálu nemohou nabídnout, jasně vypovídají o jejich významném a dlouhodobém ohrožení ve všech fázích ekonomického vývoje, resp. jejich podíl se v pozitivně ekonomickém období naopak zvyšuje.

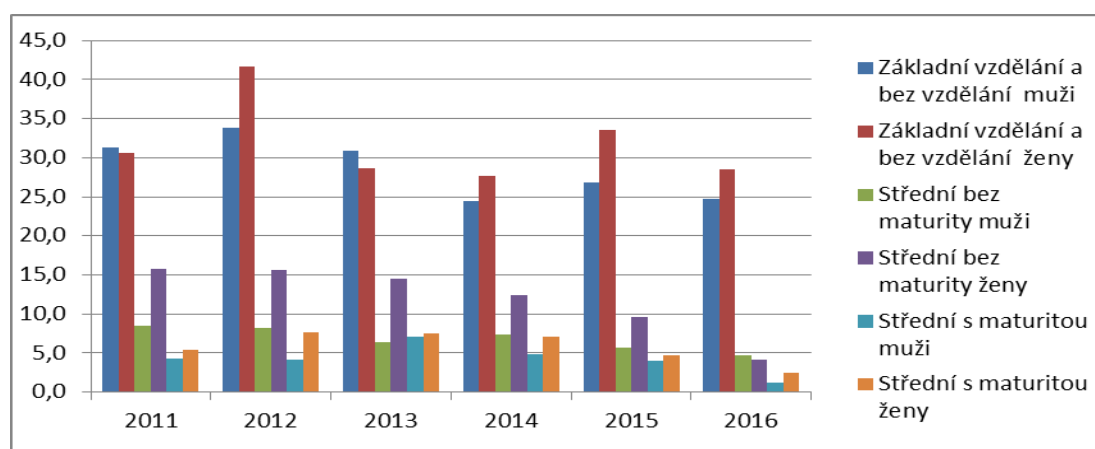
Vysoké relativní zastoupení nezaměstnaných je současně zřetelné i u skupiny středoškoláků bez maturity. Podíl těchto osob se na počtu nezaměstnaných podílel v rozmezí 34,7 až 46,2 %, absolutně se pak jednalo o rozmezí 7,2 až 27 tisíc. Od roku 2014 je však možné pozorovat pokles, který se v roce 2016 ustálil na 34,9 %. Tendence vedoucí ke snižování poměru takto vzdělaných nezaměstnaných osob k celkovému počtu nezaměstnané populace Ústeckého kraje koreluje se zvyšujícími se požadavky zaměstnavatelů po osobách odborně vyučených.

O mnoho nižší počet nezaměstnaných je mezi druhou kategorií středoškoláků, kteří mají maturitu. Jeho vývoj v průběhu let nebyl zcela stabilní, ale je nutné podotknout, že v žádném roce nepřesáhl počet 12,1 tisíc osob v kraji bez práce. Ve srovnání s předešlými úrovněmi vzdělanosti také nevykazuje tak markantní rozdíly v podílu na sledovaném jevu. Relativně vyjádřený počet v letech 2005 až 2012 kolísal mezi hodnotami 17,9 až 19,8 %. K významnému navýšení pak došlo v roce 2014, kdy zaujímal hodnotu téměř 28%. Od roku 2015 se i zde projevuje znatelný pokles.

Významně nejnižší zastoupení měla, jak už bylo uvedeno výše, část populace s nejvyšším vzděláním. Tyto osoby byly nezaměstnány nejvýše v počtu 1,9 tisíc a to v roce 2014, kdy dosahovala svého vrcholu ekonomická krize. Přesto, že jejich počet od té doby poklesl na hodnotu necelé jednoho tisíce, jejich podíl na všech nezaměstnaných klesl jen o 1,4 procentního bodu. Naopak je nutné zmínit, že od roku 2005 je tento počet vyšší o celé 2 %. Tato skutečnost může být následkem změny poptávky zaměstnavatelů v kraji,

kdy je patrný spíše nárůst chybějící pracovní síly u manuálně prováděných činností v průmyslových podnicích. Dalším rizikem u vysokoškolsky vzdělaných je vystudovaný obor, který nemusí rovněž zcela odpovídat poptávce po práci v průmyslově zaměřených regionech. Není možné opomenout ani výši nabízené mzdy v kraji, která nemusí být odpovídající představám vysokoškoláka a v případě absolventů je spolu s předchozími důvody příčinou registrace osoby mezi nezaměstnané. Přes uvedená zjištění je možné však očekávat, že doba, po kterou osoba v tomto statusu setrvá, nebude příliš významná.

Graf 15 Míra nezaměstnanosti mužů a žen Ústeckého kraje - dle vzdělání - 2011 až 2016 (%)

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Pro další pozorování míry nezaměstnanosti, dle dat ČSÚ ve vztahu k dokončenému vzdělání byl zvolen faktor pohlaví nezaměstnaných osob. V příloze č. 24 jsou analyzovány tři nejvíce zastoupené úrovně vzdělání mezi obyvateli v Ústeckém kraji, které se svým zastoupením mezi nezaměstnanými řadí mezi významně rizikové ve vztahu k trhu práce. Jedná se o základní (vč. skupiny bez vzdělání) a střední s rozlišením bez a s maturitou. Prvotní komparací zjištěných dat je možné potvrdit, že hodnoty u skupiny žen byly v celém sledovaném období dvanácti let vyšší. Jejich rozdíl činil nejvíce procentních bodů v roce 2005, 2006 a to více než 5,5 %. Naopak nejnižší diference byly zjištěny v roce 2013, kdy se rozdíl mezi muži a ženami snížil na pouhých 0,5 %. Míra nezaměstnanosti mužů se středním vzděláním s maturitou dosahovala v období let 2005 až 2015 hodnot v rozmezí 3,3 až 7,1%. Stejně vzdělaná část ženské populace svou měrou nezaměstnanosti kolísala ve shodném období mezi 4,6 až 10,5%. Obě populační skupiny i přes rozdílnou výši vykazují v závěru období, tj. od roku 2014 pozitivní klesající tendenci, která opět

bezesporu souvisí s pozitivním hospodářským růstem, oživením produkce a s tím spojeným vznikem nových pracovních míst. V roce 2016 se míra nezaměstnanosti takto vzdělaných mužů snížila až na 1,2% a u žen se snižující trend zastavil na hodnotě vyšší jen o 1,3 procentního bodu. Meziroční změny pozorované od roku 2014 však nebyly u obou skupin shodné. První absolutní diference vypočtená hned mezi roky 2013 a 2014 u mužů hovoří o poklesu o 2,3% na rozdíl od žen, kdy tato elementární charakteristika značí pokles jen o 0,5%. Průměrný koeficient růstu vykázal u mužů v posledních čtyřech letech hodnotu 0,5529 a v případě těchto žen 0,6903. Rozdíl v průměrném poklesu mezi pohlavími činí téměř 14%.

Celkově vyšších hodnot míry nezaměstnanosti dosahovala populace disponující se středním vzděláním bez maturity. U těchto osob byly rovněž téměř vždy hodnoty vyšší u žen. Výjimkou byl rok 2016, kdy bylo komparací dat mezi pohlavími zjištěno nižší procento míry nezaměstnanosti žen. Tento rozdíl v neprospěch mužů činil více než 0,5%. S tímto zjištěním je možné se domnívat, že vedle průmyslové výroby, jejíž růst snižuje počet nezaměstnaných v kraji, roste i sektor služeb, který ve velké části zaměstnává právě ženy. Dále je nutné konstatovat, že i přes výrazný pokles míry nezaměstnanosti mezi takto vzdělanými osobami a převis volných pracovních míst, který demonstruje rostoucí poptávku zaměstnavatelů v kraji po odborně vyučených osobách, je stále podíl těchto osob mezi nezaměstnanými vysoký. Je zde tedy prostor pro úvahu, zda zaměření učebních oborů, které tato část populace může na trhu práce nabídnout, koreluje s jeho opravdovými potřebami.

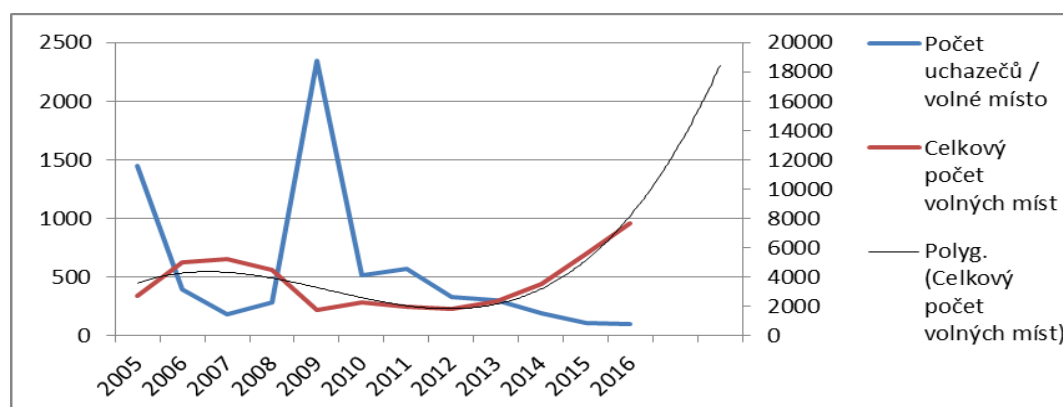
Absolutně nejvyšší míra nezaměstnanosti ve všech letech sledovaného období byla zjištěna u skupiny té části populace Ústeckého kraje, která dosáhla jen úrovně základního vzdělání ba dokonce je evidovaná jako populace bez vzdělání. Podíl nezaměstnaných bez či pouze se základním stupněm vzdělání na celkové pracovní síle takto vzdělaných osob činil z počátku u mužů více než 43% a u žen přesahoval 34% hranici. Na rozdíl od předchozích zde však není patrný tak velký rozdíl mezi muži a ženami. Vyšší hodnoty se u žen vyskytly jen v necelé polovině analyzovaných let. V ostatních případech byla míra nezaměstnanosti u mužů jen mírně nižší či se dokonce rovnala. Průměrná hodnota této míry bez ohledu na pohlaví činila více než 32 %. Přes trvale alarmující nezaměstnanost obou genderových skupin je v posledních analyzovaných letech patrný mírný pokles.

K nejznatelnějšímu došlo meziročně u žen v roce 2013 a u mužů o rok později. Tuto pozitivní změnu je možné přičíst na vrub využití nástrojů politiky zaměstnanosti, především pak nástroji veřejně prospěšných prací, které pomáhají mimo jiné vracet tyto osoby mezi zaměstnané a znovu utvářet pracovní návyky dotyčných.

5.2 Vývoj poptávky po pracovní síle

Poptávka po pracovní síle bude v této kapitole analyzována dle dat dostupných v každoročních zprávách o situaci trhu práce na krajské úrovni Úřadem práce. Volná místa jsou hodnocena dle jejich celkového vývoje a zároveň dle požadavku zaměstnavatelů na úroveň dosaženého vzdělání uchazeče.

Graf 16 Vývoj počtu volných pracovních míst v Ústeckém kraji v letech 2005 – 2016

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Grafické znázornění č. 16, které jasně monitoruje zrychlující trend růstu počtu volných pracovních míst hlášených samotnými zaměstnavateli. Index determinace vystihuje konstruovaný model vývoje časové řady počtu volných pracovních míst v Ústeckém kraji křivkou parabolického trendu z 85,69 % a je možné dle vývoje této křivky očekávat růst i v období následujícím. Dosavadní vývoj však deklaruje, že ani zde nepanovala v celém sledovaném období stabilita. V první polovině období je možné vysledovat růst, který kulminoval v roce 2007. Meziročně se počet těchto pozic na trhu práce zvýšil v letech 2005 až 2006 o 2293 a v roce následujícím už jen o 172. Vývoj této časové řady je zpracován v příloze č. 25.

Roky 2008 a 2009 byly poznamenány zásadním poklesem. Meziroční pokles vyjádřený koeficientem růstu je zde zjištěn hodnotou 0,8667 a o rok později dokonce 0,3837. V absolutním vyjádření znamenal snížení nahlášených volných pracovních míst mezi roky 2007 až 2009 o 3454. Rok 2010 se projevil naopak krátkodobě nárůstem počtu nabízených pracovních pozic, který meziročně činil 517 míst. Toto navýšení bylo však zřejmě jen lokálně způsobeno společností vyrábějící automobilové součástky v okrese Litoměřice, která v tomto období nabízela volné pozice pro téměř 400 šiček. Přes tento drobný výkyv však i nadále až do roku 2012 pokračuje tendence spíše klesající. Opatrnost zaměstnavatelů při nabídce pracovních míst změnila svůj charakter opačným směrem až od roku 2013. Zde se nárůst projevil jen mírně, ale již od dalšího roku se tato tendence citelně zrychluje. Tempo růstu v období 2013 až 2016 popisuje meziroční vývoje hodnot navýšením o 31,3 až 60,5 %. Nejpriznivěji se v těchto letech projevil přelom 2014 a 2015, kdy se volná místa pro uchazeče zvýšila o více než 2,1 tisíce.

Dle zjištění z dat Ministerstva práce a sociálních věcí o situaci na trhu práce v Ústeckém kraji je zřejmé, že po celé sledované období je častým požadavkem profese lékaře, učitele či sociálního pracovníka. Nejvyšší poptávka zaměstnavatelů je však po uchazečích vyučených v odborných řemeslných a dělnických profesích. Těmito jsou především zámečník, soustružník, tesař, truhlář, profese z elektro a gastronomických oborů. Další zjištění hovoří o možném uplatnění pro profese, na které není kladen tak zásadní důraz z pohledu stupně vzdělání. Jedná se o prodavače, obsluhy průmyslových zařízení a řidiče nákladních vozů. Přesto zde dochází k rozporu a následnému zkreslení informací, jelikož ačkoliv není kladen potenciálním zaměstnavatelem zásadní požadavek na odbornost či stupeň vzdělání, je nutné, aby uchazeč měl alespoň minimální kvalifikační či praktické zkušenosti s danou pozicí. Konec sledovaného období dokonce potvrdil, že poptávka po vyučených uchazečích a uchazečích se základním vzděláním činila téměř 70% všech poptávaných pozic. Nepříznivě však vychází fakt, že tato poptávka je vcelku specifická. Jedná se především o pracovníky do strojírenské výroby, kteří naopak od osob

vyučených v oblasti prodeje a osobních služeb, nejsou tak často v evidenci nezaměstnaných. V případě maturantů uvádí souhrnné zprávy informací, že jsou dlouhodobě neobsazována místa obchodních zástupců a finančních poradců, která však z různých důvodů nejsou zajímavá pro dotyčné uchazeče. Vzhledem k regionální nabídce jen těžko hledají uplatnění uchazeči středoškoláci s humanitním zaměřením.(28)

Z hlediska počtu uchazečů o jedno volné pracovní místo již s přihlédnutím k ukončenému stupni vzdělání jsou dlouhodobě v nejlepší pozici opět vysokoškoláci. Zde se uchází o jedno volné pracovní místo v průměru sledovaného období 9 až 20 osob. Na rozdíl tomu populace se základním a především pak nižším středním vzděláním je ve složité situaci stále. Data jsou podrobněji zpracována v příloze č. 26. Zde se dle úrovně této kategorie vzdělání pohybují hodnoty v průměru od 4 do 344 osob na zaměstnavateli jedno nahlášené uvolněné místo na pracovním trhu. Nejvíce poptávanou pracovní silou je, jak už bylo uvedeno dříve, kategorie osob se středním odborným vzděláním s výučním listem. Zde se průměrně uchází o jedno místo 18 osob. Poslední, která však nemá tak solidní možnosti na trhu práce Ústeckého kraje oproti odborně vyučeným s výučním listem a vysokoškolákům, je skupina středoškolsky vzdělaných osob s maturitou. Průměrně se totiž střetává o volné pracovní místo více než 20 osob.

Závěrem této kapitoly je nutné podotknout, že data o hlášených volných místech, která zveřejňuje Úřad práce, není pro popis dokonale reprezentativní. Zaměstnavatelé využívají rovněž ve snaze získat pro svou společnost kvalitního pracovníka i jiné formy nabídek. Například osoby doporučené svými kmenovými zaměstnanci, personálními agenturami či volí výběr z osob, které aktivně hledají práci samostatně formou reakce na inzertní nabídky. Nezprostředkovaný způsob hledání nového zaměstnaneckého místa může být potenciálním zaměstnavatelem dokonce kvalifikován jako příznivější při rozhodování o uchazečovo přijetí, jelikož se zde zřetelně projevuje zúčastněný zájem dané osoby.

Data, která jsou dostupná ze statistického zjišťování o vývoji trhu práce, zveřejněná ČSÚ deklarují (příloha č. 27), že respondenti nejvíce využívali způsob při hledání nového pracovního místa v období let 2005 až 2016, skrze doporučení svých známých. Tato forma byla průměrně zvolena u 35,43 tisíc osob. Velmi obdobně však byl volen způsob, kdy

uchazeč tuto aktivitu přenechal úřadu práce. Zde průměrný počet uchazečů o zaměstnání v období přesáhl rovněž 35 tisíc osob. Nižší hodnoty vykazují samostatné iniciativy uchazečů, kdy reakce na inzerát či osobní návštěvu potenciálního zaměstnavatele volilo průměrně 31 tisíc těchto osob. Nejméně využívanou formou byla v pozorovaných letech pomoc soukromých zprostředkovatelen práce. Zde se hodnoty pohybovaly mezi 4 až 12 tisíci osob.

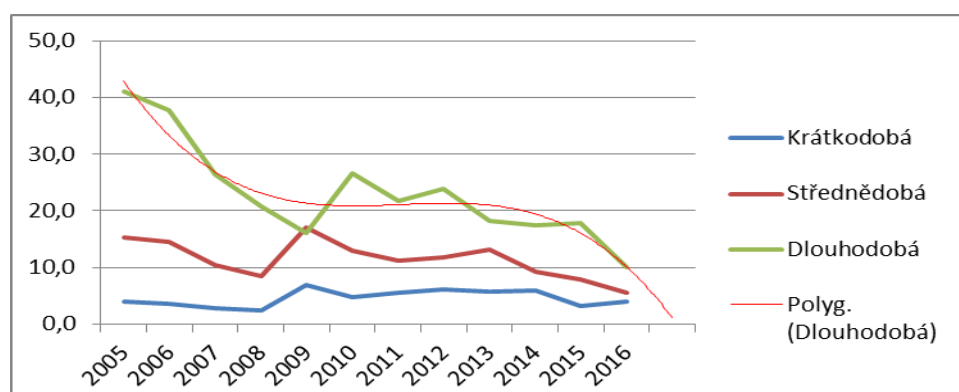
5.3 Vývoj nezaměstnanosti vzhledem k její délce trvání

Délka doby, po kterou je osoba nezaměstnaná, je vedle jejího pohlaví, věku a úrovně vzdělání dalším nezanedbatelným faktorem, jenž ovlivňuje možnost uplatnění na trhu práce případně pak návrat osoby do pozice zaměstnaného. Ústecký kraj se v tomto ohledu potýká s problémem dlouhodobé nezaměstnanosti již mnoho let. Jejimi důsledky jsou postiženy všechny zúčastněné strany. Dotyčná osoba, její rodina a potažmo celý region. Nejen, že se projevuje na zdravotní a psychické stránce nezaměstnaných, ale v rychlém stupni technologického vývoje začíná osoba rychle zaostávat v praktických dovednostech a především dochází ke ztrátě základních pracovních návyků, které pracovní trh a zaměstnavatelé vyžadují. V neposlední řadě je tento negativní jev značně nepříjemný pro finanční soběstačnost nezaměstnaných a zároveň obrovskou finanční zátěží státního rozpočtu. Při analýze dlouhodobosti evidence nezaměstnaných osob byla využita a dále zpracována data ČSÚ. V příloze č. 29 je zpracován vývoj počtu nezaměstnaných osob dle jejich krátkodobé, střednědobé i dlouhodobé nezaměstnanosti. Tendence vývoje počtu vzhledem k délce doby strávené v pozici nezaměstnaných je analyzován i z hlediska pohlaví osob.

Z celkového počtu všech osob Ústeckého kraje, které tvoří mezi ekonomicky aktivními složku nezaměstnaných, byly nejdéle evidovány ty, které jsou bez práce více než jeden rok a déle. V absolutním vyjádření se tak v průměru sledovaného období let 2005 až 2016 jedná o téměř 23 tisíc osob ročně. Při podrobnějším hodnocení je možné konstatovat, že nejvíce těchto osob bylo dlouhodobě nezaměstnaných v letech 2005 a 2006. V tuto dobu nemělo práci déle než dva roky více než 24 tisíc osob a déle než jeden rok bylo bez práce více než 13 tisíc osob. Střednědobá nezaměstnanost, která je ohraničena dobou delší než

tři měsíce a kratší než jeden rok průměrně postihla ve shodném období let 2005 až 2016 11,5 tisíc osob. U této kategorie byl nejvyšší počet zaevidován v roce 2009 a v případě podkategorie delší než půl roku pak v roce 2005. Krátkodobá nezaměstnanost zaznamenala většího výkyvu rovněž v roce 2009 a později se od svého průměru 4,6 tisíc osob odchýlila nepříznivým směrem v letech 2012 až 2014. Období zvýšeného delšího setrvání osob mezi nezaměstnanými opět, jako už ve většině předchozích pozorování koreluje vždy se zhoršující se ekonomickou situací kraje i celé České republiky

Graf 17 Vývoj počtu nezaměstnaných osob (tis.) dle délky trvání v evidenci Úřadu práce

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Tendence vývoje počtu nezaměstnaných po různě dlouhou dobu je dále analyzován metodou časových řad. V grafu č. 17 je pro ilustraci zaznamenán vývoj tří základních typů. Přesto, že je problém dlouhodobosti setrvání registrovaných uchazečů v evidenci nezaměstnaných stále vysoký, vykazuje v závěru období spíše pozitivní pokles. Zvolený kvadratický model časové řady počtu obyvatel dlouhodobě nezaměstnaných v Ústeckém kraji, který i pro budoucí vývoj odhaduje další snižování počtu dlouhodobě nezaměstnaných, je popsán indexem determinace z více než 87%.

Nezaměstnanost je v této části práce pro další pozorování rozdělena na dvě části vzhledem k délce období, po kterou trvá (příloha č. 30). Meziroční změny u kategorie delší než dva roky vykazovaly nárůst pouze v letech 2010, 2012 a 2015. Koeficientem růstu byl zaznamenán nejvyšší právě v roce 2010 a to hodnotou 1,73. Absolutně došlo k nárůstu o více než 6 tisíc. Při pohledu na celé období je patrný významný pokles, kdy oproti roku 2005 došlo v roce 2016 ke snížení počtu nezaměstnaných obyvatel kraje v délce trvání

přesahující dva roky, o 18 tisíc. Počet osob evidovaných mezi nezaměstnanými déle než jeden rok měl tuto tendenci rovněž klesající téměř po celou sledovanou dobu. K významnému 57 % nárůstu došlo jen v roce 2010. Celkově však došlo v roce 2016 ke snížení oproti počátku období o téměř 13 tisíc. Při délce nezaměstnanosti osob, která přesahovala půlroční období a rovněž má klesající tendenci, byl počet osob vyšší v roce 2005 oproti 2016 o 7,5 tisíce. Nejvyšší meziroční změna proběhla mezi roky 2008 a 2009, kdy se počet zvýšil o bezmála 5 tisíc. Jednalo se tak o více než 80% nárůst. Oproti předchozí pozorované době se zde však již neprojevují tak významné změny v rámci celku sledovaných let. Počet těchto osob se po celou dobu pohyboval mezi 2,5 až 4,7 tisíci. Přesto i zde došlo v období projevu ekonomické krize v roce 2009 k významnému nárůstu. Krátkodobá nezaměstnanost je v této analýze jediná, která v závěru pozorovaného období roste. Meziročně je koeficientem růstu v letech 2015 a 2016 vyjádřena hodnotou 1,26. Rozdíl počátku a závěru celého období činí jen 0,1 tisíce. Zvýšení počtu osob nezaměstnaných po takto krátký čas je možné přisuzovat dobrovolnosti, kdy zvyšující se nabídka pracovních míst podporuje vyšší fluktuaci osob mezi podniky při volbě zaměstnání, které poskytuje dotyčnému vyšší uspokojení.

Stejně jako u všech předchozích zjištění se i na délce trvání nezaměstnanosti významnou rolí podílela hospodářská situace v Ústeckém kraji. S jejím růstem docházelo téměř vždy k jejímu zkracování. U obou naposledy analyzovaných skupin, tj. osoby nezaměstnané středně i krátkodobě se výrazně projevuje fakt, že počet nezaměstnaných osob klesá spolu s touto dobou. Toto konstatování je zároveň i podstatou všech nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti.

Vliv pohlaví registrovaného uchazeče na délku trvání jeho nezaměstnanosti nemá dle přílohy č. 29 tak citelný vliv jako faktor již dříve uváděného stupně vzdělání a s tím spojených profesí. Při celkovém pohledu je patrné, že u obou pohlaví je nejvyšší zastoupení opět u osob dlouhodobě nezaměstnaných. Přesto, že počet žen byl častěji vyšší, u obou došlo v průběhu let ke snížení. Průměrný rozdíl v počtu nezaměstnaných mužů a žen sledovaného období dosáhl hodnoty jen 0,3%. U mužů se zastoupení dlouhodobě nezaměstnaných snížilo od roku 2005 do roku 2016 o více než 10% a u žen se jedná o

pokles z 30,8% na 24,2%, tj. o 6,6 procentních bodů. Rozdíl obou pohlaví činil v závěru sledovaných let necelá 3 % ve prospěch žen, v absolutním vyjádření se pak jedná o 0,6 tisíce více nezaměstnaných mužů. Krátkodobě byly ženy nezaměstnány ještě častěji než v předchozí kategorii, nýbrž průměrný rozdíl počtu těchto osob ve sledovaných letech činil rovněž jen 0,8 %. V závěru období, tedy v roce 2016 byl počet těchto osob téměř vyrovnaný.

5.4 Rizikové skupiny nezaměstnaných a politika zaměstnanosti

Vzhledem k výše popsaným zjištěním má na vznik nezaměstnanosti a její délku trvání v Ústeckém kraji vliv nejen pohlaví a věk nezaměstnaného, ale především stupeň jeho dokončeného vzdělání a míra odbornosti, kterou dotyčná osoba pracovnímu trhu může nabídnout. V neposlední řadě tento jev ovlivňuje ekonomická výkonnost regionu, struktura hospodářské aktivity a s ním spojená poptávka po pracovní síle. K nejvíce ohroženým částem populace kraje patří dle předchozích zjištění především osoby dlouhodobě nezaměstnané, osoby s nízkou úrovní dokončeného vzdělání či osoby bez dostatečné praxe. Mezi dlouhodobě nezaměstnané se vedle osob s dobrovolně nedostatečnou kvalifikací a ne příliš kvalitní pracovní morálkou často řadí i osoby se zdravotním postižením, ačkoliv pro zvýšení svých možností při uplatnění se na trhu práce mají mnohem menší prostor. Při výčtu rizikových skupin není možné ani opomenout ženskou část populace, která stále v českých poměrech častěji než muži pečuje o děti či jiné osoby blízké. Přesto, že již z dříve provedených pozorování částečně plynou zjištění, vedoucí k závěrům o některých těchto rizikových skupinách Ústeckého kraje, budou vybrané dále v letech 2012 až 2016 analyzovány až na úroveň okresů. Zároveň bude provedeno šetření vybraných výdajů politiky zaměstnanosti, která svými pasivními, ale především aktivními nástroji snižuje dopady nerovnováhy pracovního trhu. Pro potřeby analytického zjišťování o vývojové tendenci výše počtu nezaměstnaných osob v této části diplomové práce jsou využita data o struktuře uchazečů o zaměstnání zveřejňovaná pravidelně Úřadem práce. Pozornost je nejprve věnována skutečným výdajům, které Úřad práce Ústeckého kraje ve sledovaném období vynaložil na nástroje pasivní i aktivní politiky zaměstnanosti. Tyto finanční podpory, se významnou měrou týkají právě nástrojů na snížení počtu nezaměstnaných osob z řad rizikových skupin kraje. V návaznosti na tuto podkapitolu je

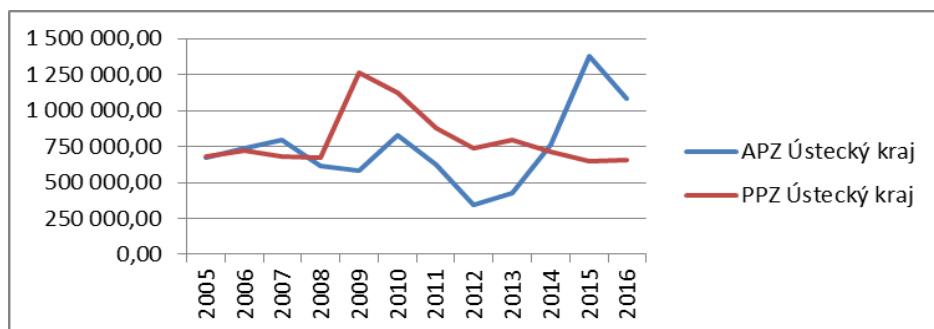
věnována pozornost analýze vývoje počtu nezaměstnaných osob se zdravotním postižením, žen, které se uchází o zaměstnání po ukončení mateřské či rodičovské dovolené, absolventů, osob, které jsou nejvíce ohroženy vzhledem k jejich nedostatečnému vzdělání a vyššímu věku.

5.4.1 Vývoj vybraných výdajů politiky zaměstnanosti

Mezi nástroje, kterými je dle právního předpisu č. 435 / 2004 Sb., Zákona o zaměstnanosti, v Ústeckém kraji prováděna realizace aktivní politiky podporující maximální možnou úroveň zaměstnanosti, resp. ochranu před nezaměstnaností, patří především poradenství, veřejně prospěšné práce, finanční podpora při zřizování společensky účelných a chráněných pracovních míst a v neposlední řadě rekvalifikace. Aktivní politika zaměstnanosti je zároveň realizována i pomocí celostátních a regionálních projektů se stejným cílem ve vztahu k trhu práce. Uvedené možnosti, které nezaměstnaným osobám pomáhají s přímým návratem na trh práce, na rozdíl od pasivní politiky zaměstnanosti, jsou finančně zajišťovány z prostředků státního rozpočtu a pomocí prostředků Evropské unie, resp. fondu ESF – Operačního programu Zaměstnanost. Výše zdrojů je pro konkrétní Úřady práce určována dle tzv. koeficientu potřeby v závislosti na vybraných ukazatelích, které jsou každoročně statisticky zpracovávány. K těmto se řadí počet registrovaných uchazečů, počet těchto osob do 25 let a osob nad 50 let věku, počet evidovaných uchazečů se zdravotním postižením, počet osob registrovaných v evidenci Úřadu práce déle než jeden rok, míra nezaměstnanosti a počet volných pracovních míst. Z uvedeného koeficientu jsou dále určovány koeficienty dílčí, které jsou poté násobeny vyšší celkových finančních prostředků vyčleněných na realizaci aktivní politiky zaměstnanosti. (30)

Skutečné výdaje Úřadu práce Ústeckého kraje, resp. vývoj čerpání výdajů na realizaci aktivní i pasivní politiky zaměstnanosti, zdokumentovaný v grafu č. 18 a následně dále analyzovaný v příloze č. 31, vykazuje v druhé polovině sledovaného období výrazně odlišnou tendenci než v jeho počátku. Pozitivním zjištěním je rostoucí tendence u výdajů aktivně orientované politiky, jemuž předcházelo období, kdy finanční prostředky vynaložené na pasivní typ podpor nezaměstnaných zaujímaly 26 až 54% celkových výdajů.

Graf 18 Vývoj čerpání výdajů ÚP Ústeckého kraje na politiku zaměstnanosti (v tis. Kč)

Zdroj: MPSV – vlastní zpracování

Od roku 2013 se tento poměr otáčí a v roce 2016 jsou dokonce zjištěné výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti o 53% vyšší. K nejvyššímu meziročnímu navýšení došlo mezi lety 2014 a 2015, kdy hodnota celkových výdajů na aktivní politiku dosáhla na 1 375 903 tis. Kč. V roce 2016 však tento růst zvrátil, i přes uváděnou výši výdajů určených na aktivní politiku, nejvýznamnější meziroční pokles, tj. o 296 041,60 tis. Kč.

Komparací finančních prostředků vynaložených v Ústeckém kraji a celkově v České republice na minimalizaci dopadů nezaměstnanosti, resp. maximalizaci zaměstnanosti, v letech 2005 až 2016, bylo zjištěno, že se pasivní politika, která zajišťuje krytí podpor v nezaměstnanosti, v Ústeckém kraji průměrně podílela 8,7 % na celorepublikových výdajích této oblasti. Nejvýraznější podíl téměř 10 % byl zjištěn v roce 2006. V tom samém roce byly výdaje aktivní i pasivní politiky v Ústeckém kraji srovnatelné. Podíl krajských výdajů na nástroje aktivní pomoci byly ve vztahu k souhrnným výdajům republiky nejvyšší v roce 2005. Tento podíl byl svými 21,1% nejvyšší v celém období, průměrný podíl kraje byl v letech 2005 až 2016 ve výši 15,7 %.

Nejvyužívanějším nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti v kraji byly v letech 2009 až 2016 veřejně prospěšné práce a společensky účelná místa. Výdaje na tato opatření jsou zpracovány v příloze č. 32 na základě dat Integrovaného portálu MPSV. V prvním případě se jedná o nástroj, který využívají především subjekty obcí a měst. Jedná se příležitost zejména pro dlouhodobě nezaměstnané osoby s minimálním stupněm vzdělání a nedostatečnými pracovními návyky. Rovněž může být nápomocný k integraci sociálně nepřízpůsobivých osob, díky možnému pracovnímu uplatnění těchto téměř nezaměstnatelných jedinců, na jejichž mzdové náklady je zaměstnavatelům přispíváno.

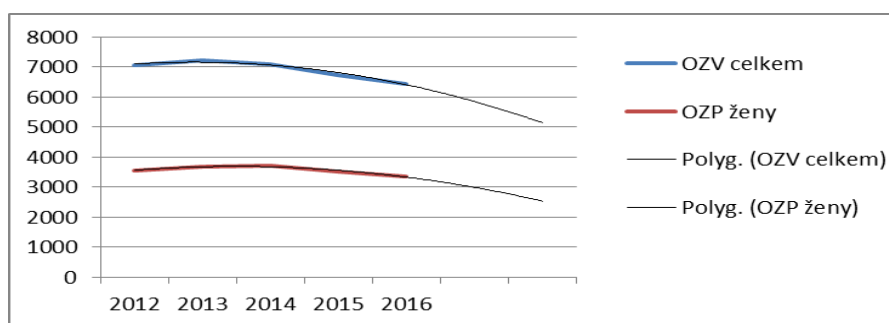
Pracovníci se nejčastěji věnují úklidové a údržbové činnosti v katastru dané obce a na jejím majetku. Druhým typem využívaného nástroje v kraji jsou společensky zřízená pracovní místa. I v tomto případě je cíleno na zamezení dlouhodobé nezaměstnanosti a vzniku možného sociálního vyloučení. Skupinou osob, pro které jsou místa určena, tvoří především osoby handicapované již dříve popsány riziky trhu práce (osoby s nedostatečným vzděláním, ženy po rodičovské dovolené, starší osoby, atd.). Počty umístěných uchazečů o zaměstnání v jednotlivých okresech kraje v letech 2012 až 2016 jsou uvedeny v příloze č. 33. Průzkumem těchto dat je zjištěno, že nejvýznamnějšího poklesu počtu nezaměstnaných, bylo dosaženo v obou případech v roce 2015, kdy bylo na tato pracovní místa přiděleno celkem více než 13 tisíc osob. Mezi okresy dominoval v tomto roce stejně jako v celém období Děčín, kdy své uplatnění formou veřejně prospěšné práce našlo v roce 2015 více než 1 tis. osob a společensky účelné místo obsadilo celkem 1452 do té doby nezaměstnaných. Druhým úspěšně snižující počty nezaměstnaných pomocí podpory aktivní politiky zaměstnanosti, který je zároveň druhým v počtu s nejvyšším počtem uchazečů v kraji, je okres Chomutov. Zde bylo v průběhu analyzovaných let umístěno díky uvedeným nástrojům celkem více než 4000 uchazečů. Průměrně nejméně se počty nezaměstnaných tímto způsobem dařilo snižovat v okrese Teplice.

5.4.2 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením

Osoby, které jsou svým zdravotním stavem omezeny ve výkonu práce, bývají zasaženy dlouhodobou nezaměstnaností nejen z důvodu jejich nižší aktivity a produktivity při výkonu pracovního procesu, ale často i v případě vyšších zdravotních handicapů z důvodu nižší úrovně dosaženého vzdělání a praktických dovedností. Počet těchto osob v kraji a jeho okresech je včetně charakteristik vývoje uveden v další z příloh, tj. č. 34. Zjištěný dosavadní vývoj včetně odhadu vývoje budoucího je pak znázorněn v grafu č. 19.

Tendence vývoje počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání, kteří jsou mimo jiné na trhu práce ohroženi především jejich zdravotním stavem, je sledována rovněž v uplynulých pěti letech 2012 až 2016. Mimo meziročního nárůstu zjištěného v roce 2013 téměř ve všech okresech (mimo Děčín) byl v celokrajských hodnotách vykázán pozitivní klesající trend.

Graf 19 Vývoj průměrného počtu UoZ se zdravotním postižením v Ústeckém kraji k 31. 12. (%)

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Průměrně nejvyšší počty těchto nezaměstnaných evidovali v Děčíně, Teplicích a Chomutově. První absolutní diference vyjadřující změny oproti předchozímu období značila nejčastější meziroční růst v okrese Most. V žádném z analyzovaných regionů není zjištěno významného rozdílu mezi počtem žen a mužů této rizikové skupiny. Odhadovaný nadále klesající trend v dalším období, podle konstruovaného modelu v grafu, je indexem determinace popisován u celkového počtu i u skupiny zdravotně postižených žen z téměř 95%.

Nejčastěji je zdravotního znevýhodnění nezaměstnaných v Ústeckém kraji hodnoceno 1. stupněm invalidity, u kterého je uváděno téměř 50% omezení pro výkon práce. Počet nezaměstnaných osob s tímto stupněm invalidity činil ve všech letech téměř 60 % takto znevýhodněných. V souvislosti s omezenou úrovní nabídky uchazečů je částečně odůvodněná i vcelku nízká úroveň poptávky některých typů podniků. Pro ochranu před sociálním vyloučením jsou pomocí nástrojů politiky zaměstnanosti i v tomto případě podporována pracovní místa, která respektují zdravotní znevýhodnění a pomáhají

v opětovném začleňování těchto nezaměstnaných osob. Nástrojem pro řešení uvedeného problému jsou především tzv. chráněná pracovní místa. Úřad práce v těchto případech využívá svých zdrojů formou příspěvku zaměstnavateli na zřízení takového místa (musí být obsazeno po dobu 3 let). Takovou dohodu může ÚP uzavřít i se samotnou osobou se zdravotním postižením, která se rozhodne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost.

5.4.3 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání – ženy po RD / MD

Významně sledovanou rizikovou skupinou jsou vedle dosud analyzovaných ženy. U této části populace se projevuje často kumulace různých rizikových faktorů. Nižší vzdělanost je pro Ústecký kraj dlouhodobě typická bez ohledu na pohlaví osob avšak péče o děti či jiné osoby blízké je tradičněji obstarávána právě ženami. V neposlední řadě zde existuje problém vyloučenosti některých lokalit, který vzhledem k nízké mobilitě souvisí zároveň s častějším uchyláváním se tamních žen k péči o domácnost a spoléhání se na příjmy ostatních pracujících členů rodiny či sociálních příspěvků nad motivací potřeby sebeuplatnění v pracovním procesu.

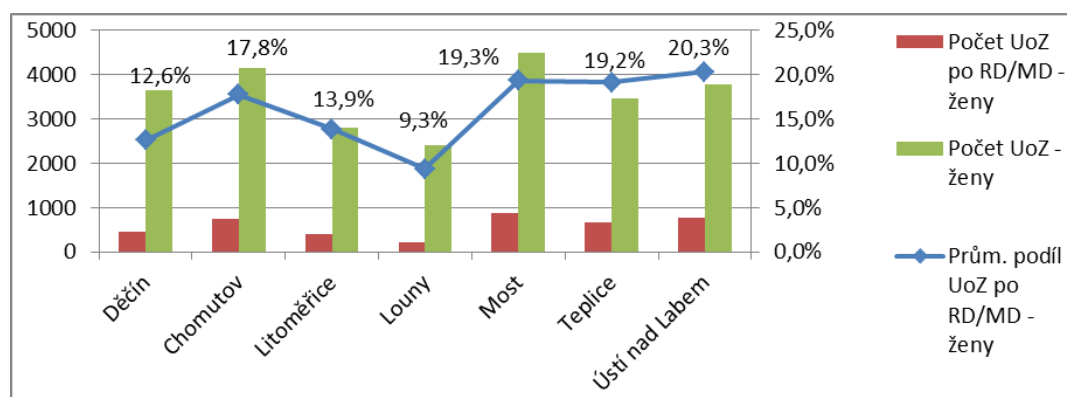
Pozorováním skupiny uchazečů o zaměstnání v kraji a podílu žen pečujících o dítě do 15 let z ní vycházející je možné konstatovat (příloha č. 35), že s klesající tendencí celkového počtu nezaměstnaných osob, roste podíl uvedené skupiny žen. Průměrně se tyto hodnoty v kraji pohybovaly v rozmezí 12,5 až 15,1 %. Jedinou výjimkou byl po téměř celou dobu okres Litoměřice. Zde nebyla překročena hranice 5,6 % až do roku 2015, kdy se však dále meziročně projevil naopak nárůst o 10%. Nejvyšší průměrné hodnoty byly v období let 2012 až 2016 zjištěny v okresech Chomutov a Louny, kde tento zjištěný podíl činil 15%. Tendence vývoje byla u okresů v Ústeckém kraji různá. Na rozdíl od regionu Děčín a Chomutov, kde byl zjištěn neustálý nárůst již od roku 2013, jinde v celém období kolísala v obou směrech.

V tomto pozorování nelze zcela přikládat vinu jen charakteru hospodářské výkonnosti kraje, nýbrž i možnostem, které tyto ženy po dlouhodobém opuštění trhu při svém návratu na něj mají. Jejich hladkému návratu na trh brání nejen částečná ztráta znalostí, nýbrž i zaměstnavateli obávaná opakovaná nemocnost jejich dětí a omezené

pracovní možnosti při výkonu vícesměnných provozů, které jsou v podnicích průmyslového kraje typické. Způsobem, jak i tyto osoby, ženy i muže, vrátit zpět mezi pracující a jejich vstup, co možná nejvíce podpořit zajišťují rovněž ve vysoké míře nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, kdy jsou často využívány různé formy rekvalifikačních kurzů. Od roku 2016 je v kraji zároveň realizován nový projekt „Flexibilně do práce v Ústeckém kraji“ určený mj. pro ženy vracující se po rodičovské dovolené zpět na trh práce. Jedná se podporu financovanou ze státního rozpočtu České republiky a Evropského sociálního fondu Operačního programu Zaměstnanost.

Z grafu č. 20, zpracovaného dle dat dostupných na Integrovaném portálu Ministerstva práce a sociálních věcí, je zřejmé zastoupení žen, které jsou cílovou skupinou uváděného projektu. Konkrétní data jsou dále zpracována v příloze č. 36. Nejvyšší průměrné počty těchto žen byly v roce 2016 zjištěny v okrese Most, Chomutov a Ústí nad Labem.

Graf 20 Počet UoZ v Ústeckém kraji v roce 2016 – ženy; ženy po RD/MD

Zdroj: MPSV – vlastní zpracování

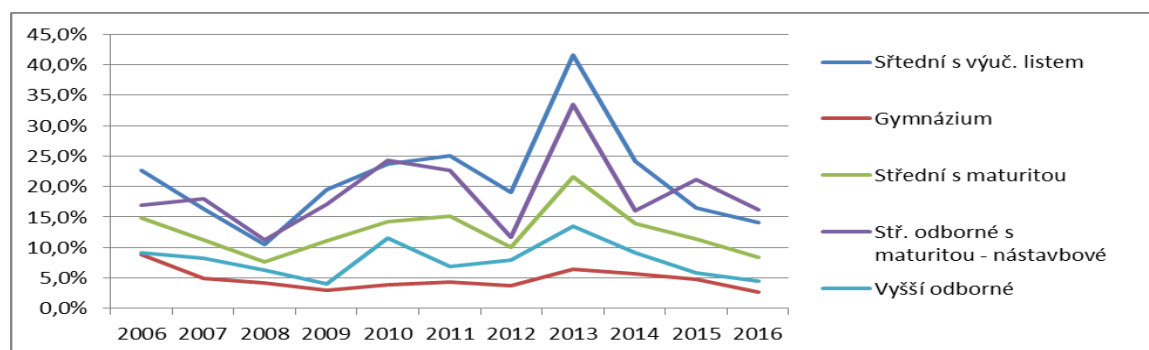
Z tohoto zjištění je možné oprávněně soudit vedle hustoty osídlení regionu, o úzké souvislosti s významným zastoupením romské populace, pro kterou je typičtější vyšší natalita, než u majoritní skupiny žen kraje. Nejnižší počet těchto žen evidovaných úřadem práce jako uchazeče o zaměstnání byl zjištěn v okrese Louny a Litoměřice. Počet osob, i přes značně rozdílnou výši, vykazoval ve všech okresech téměř po celý rok pozitivní

klesající tendenci. Nejvyšší průměrné zastoupení těchto matek na celkovém počtu všech žen ucházejících se o pracovní místo, ve výši 20,3% byl zjištěn v okrese Ústí nad Labem. O jeden procentní bod nižší podíl vykazovali okresy Most a Teplice. Jak bylo patrné již z počtu těchto žen, nejnižší podíl na počtu žen aktivně hledajících práci pomocí Úřadu práce byl pozorováním zjištěn v okrese Louny. Jeho hodnota jen mírně přesahovala 9%.

5.4.4 Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů

Vysoce ohroženými z pohledu uplatnění se na trhu práce jsou celorepublikově rovněž absolventi. Ne jinak je tomu i v Ústeckém kraji, kdy handicap věku a nedostatečné praxe vytváří z mladých lidí specifickou skupinu nezaměstnaných. Z tohoto důvodu bude pro zjišťování o vývoji nezaměstnanosti této rizikové skupiny analyzována tzv. specifická míra nezaměstnanosti absolventů, která je spolu s jejím dosavadním vývojem v čase znázorněna v grafu č. 21. Metodika výpočtu dle dohody Národního ústavu pro vzdělání a Ministerstva práce a sociálních věcí, je dána jako podíl počtu nezaměstnaných uchazečů absolventů a celkového počtu absolventů vybrané kategorie vzdělání. Celkový počet těchto osob je složen nejen z nezaměstnaných, ale i zaměstnaných a dále se vzdělávajících. Ke zjištění situace v oblasti uplatňování těchto osob na trhu práce byla zpracována data zveřejněná Národním ústavem pro vzdělávání. Mezi nezaměstnané absolventy tato instituce zahrnuje ty, kteří ukončili vzdělávání maximálně jeden rok před zjišťováním, resp. nejdříve v květnu předchozího roku a za celkový počet absolventů jsou dosazeny počty těch, kteří ukončili studium v roce předcházejícímu roku získávání dat. (29)

Graf 21 Vývoj specifické míry nezaměstnanosti absolventů v Ústeckém kraji (%)

Zdroj: NÚV – vlastní zpracování

S ohledem na cíl práce nejsou v pozorování rizikovosti této skupiny nezaměstnaných zahrnutí absolventi vysokých škol z toho důvodu, že předpoklad jejich úspěšného uplatnění je oproti ostatním diametrálně odlišný.

Celé období je opět význačné vysokým zastoupením nezaměstnaných v nejnižší kategorii vzdělání (příloha č. 37). Počet čerstvě středoškolsky vzdělaných osob s výučním listem, které nenašly do dvanácti měsíců zaměstnání, kolísal mezi 254 až 898. Nejvyšší počet byl zaznamenán v prvním roce sledování tj. rok 2006 (803 osob) a poté v roce 2013 (898). Relativní vyjádření tedy míra nezaměstnaných absolventů v tomto stupni vzdělání činila v prvním uvedeném roce 22,7% a v dalším vyzdviženém roce pak dokonce 41,6 %. Absolutní počet všech absolventů, kteří v uvedených letech ukončili svá studia získáním výučního listu po celé období (mimo roku 2012) meziročně klesal. Z počátečních více než 3,5 tisíc v roce 2006 byl tento počet v roce 2016 nižší o více než 1,7 tisíc absolventů. Rozdíl mezi nezaměstnanými pak činil 0,55 tisíc osob. Bazickým indexem vyjádřeným k roku 2006 je možné tyto hodnoty popsat u celkového počtu 0,5104 a u nezaměstnaných pak 0,3163. Závěrem je tedy možné potvrdit, že přes nejhorší pozici mezi čerstvými absolventy, nachází i tito mladí lidé uplatnění na trhu práce. Tento pozitivní trend koreluje se soudobými požadavky zaměstnavatelů kraje, při poptávce odborně vyučených osob.

Rovněž klesající trend v celkovém počtu absolventů byl zjištěn i u středoškoláků s maturitou. Zde byl meziroční nárůst rovněž zaznamenán jen jednou. Jejich počet se od roku 2006 do roku 2016 snížil o více než 1,3 tisíc. Stejně jako u předchozí kategorie se v porovnání počátku a závěru období snížil zároveň i počet nezaměstnaných. Hodnoty bazického indexu 0,608 (celkový počet) a 0,342 (nezaměstnaní), který je opět vztažen k roku 2006, popisují vývoj této kategorie opět téměř stejně pozitivně jako u vyučených. Nejméně jsou rizikem, ve vztahu k nezaměstnanosti dle této analýzy, zabývající se především nezaměstnaností a stupněm v nedávné době ukončeného vzdělání, který je navazující na vzdělání základní, zdají být gymnazisté. Tato pozice je však zcela jistě ovlivněna tím, že většina studentů gymnázií pokračuje v dalším, tedy terciálním stupni vzdělávání.

V obdobné věkové skupině jako absolventi se často mezi nezaměstnanými vyskytují i tzv. mladiství. Jedná se o osoby do 18 let věku, které nedosáhly vyššího než základního vzdělání. Je nutné podotknout, že těmito se stávají i mladí lidé, kteří neukončili své střední vzdělání předepsanou zkouškou, a je jim uznáván jen základní vzdělávací stupeň. Mladistvým tedy chybí jakákoliv odbornost a ve většině případů i praktické zkušenosti. Z nastíněných důvodů se pro trh práce a potenciální zaměstnavatele na něm stávají nezajímavými. Za příznivým snižováním počtu nezaměstnaných absolventů a mladistvých stojí vedle všeobecně se zvyšující poptávky po pracovní síle, stejně jako u ostatních rizikových skupin, efektivní využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Tato mladá pracovní síla se pak pomocí projektů podporujících zapracování či různě zaměřených rekvalifikačních kurzů začleňuje mezi zaměstnané snáze. Je však nutné konstatovat, že riziko nedostatečně vzdělaných mladých osob je stále vysokou hrozbou a tím větší, čím delší je doba, po kterou nezaměstnanost trvá. Velmi snadno se ztrácí jakýkoliv náznak pracovní morálky a naopak se zvyšuje motivace k získávání finančních prostředků pomocí štedrého státního sociálního zabezpečení či různých nelegálních činností.

5.4.5 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání – ostatní rizikové skupiny

Ve výčtu často či dlouhodobě nezaměstnaností a jejími dopady ohrožených skupin vzhledem k jejich věku (<25; >50) je nutné uvést vedle absolventů a mladistvých i ostatní mladé nezaměstnané a nedostatečně praxí vybavené osoby stejně tak, jako starší 50 let, kteří naopak praktické zkušenosti nabídnout mohou, přesto při snaze uplatnit se naráží na negativní postoj z důvodu častější nemocnosti vzhledem ke svému věku a kritice právě jejich sice pravidelných nýbrž „negativně zaběhlých“ návyků ve vztahu k práci.

V případě osob ve věku do 24 let, mezi které je komplexně možné zahrnout i již dříve analyzované skupiny absolventů a mladistvých bez ohledu na pohlaví, je nejvyšší zjištěný počet uchazečů o zaměstnání v okresech Chomutov a Most (příloha č. 39). Právě pak s ohledem na věk, kdy mladí lidé v kraji ukončují studium a tím pádem se stávají ekonomicky aktivními, se jejich počet od 20 let téměř zdvojnásobuje.

S výjimkou nárůstu mezi roky 2012 a 2013 se projevuje v posledních třech sledovaných letech výrazná meziroční klesající tendence. Bazický index v roce 2016, vztažený k prvnímu pozorovanému roku, tj. 2012, vykázal celkový pokles těchto 20 až 24letých uchazečů o práci v Ústeckém kraji o 46 %.

Při pozorování další rizikové věkové skupiny obyvatel (příloha č. 39) v Ústeckém kraji, tj. starších 50 let, byl zjištěn nejvýznamnější průměrný podíl uchazečů o zaměstnání v letech 2012 až 2016 ve vztahu k celkovému počtu u populace v rozmezí věku 55 až 59 let. Tento činil 12% ze všech osob ucházejících se o práci pomocí registrace na pracovním úřadu. U osob od 50 do 54 let byla vypočtena hodnota 10,8 % a v případě části populace ve věku 60 až 64 let jen mírně překročila 4% průměrné zastoupení. Výskyt nejvyššího celkového počtu osob bez práce v těchto třech věkových skupinách byl zjištěn opět v okresech Chomutov a Most. Tento počet, přesahující 12 tisíc osob, bezesporu koreluje s celkovým vysokým počtem obyvatel regionů. Na druhou stranu citelně nižší počet u osob starších 60 let pozorovaný ve všech okresech Ústeckého kraje je možné přisuzovat využívání možnosti předčasného odchodu do důchodu, resp. mezi osoby ekonomicky neaktivní.

U osob, kdy nepřesáhl v analyzovaném období věk 59 let je riziko vzniku nezaměstnanosti vzhledem k vývoji jejich počtu významně vyšší než u osob starších. I přesto, že u všech sedmi okresů se projevuje od roku 2013 spíše klesající tendence, opět zapříčiněná působením vyšší poptávky po práci a efektivnější nabídky ze strany uchazečů, vlivem případných nástrojů politiky zaměstnanosti, je zřetelný, ačkoliv jen velmi mírný, zvyšující se podíl těchto osob mezi nezaměstnanými, stejně jako u téměř všech předchozích ohrožených skupin populace.

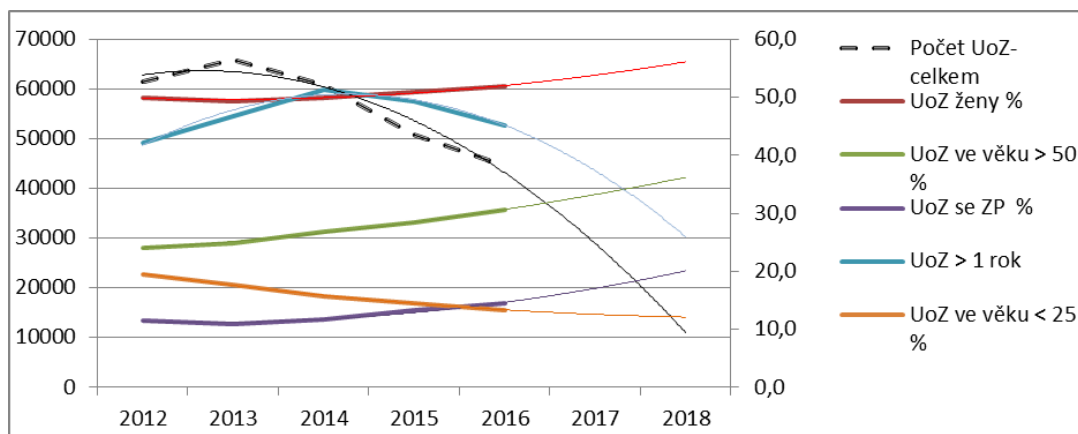
V neposlední řadě je nutné brát v úvahu i rizikovost spojenou se sociálním vyloučením určitých lokalit Ústeckého kraje, která ke vzniku nezaměstnanosti tamních obyvatel značně přispívá. V těchto případech se jedná především v Ústeckém kraji o část romské populace, osoby vracející se po návratu z výkonu trestu odnětí svobody, atd. Mezi

tyto zmíněné mikroregiony je i přes sídla významných zaměstnavatelů kraje řazeno Litvínovsko, venkovské okolí města Most, Trmice v okrese Ústí nad Labem a Úštěcko na Litoměřicku, které naopak vylučuje dojezdová vzdálenost do větších měst, která přesahuje 20 km a nedostatek místních zaměstnavatelů. (28)

Vývoj počtů či podílu zastoupení těchto dalších specifických skupin na trhu práce však není možné zcela samostatně analyzovat pro nedostatečnou dostupnost dat. Přesto je možné usuzovat z odborných odhadů o počtu romské minority v kraji a jejich vztahu ke vzdělání, o pravděpodobné vysoké míře nezaměstnanosti této části obyvatel kraje. Vzhledem k dříve zjištěným výsledkům, vyloučenosti lokalit, v kterých tito lidé často žijí, zmíněné nízké úrovni vzdělání a vysoké míře natality romských žen je dále možné soudit o významném zastoupení těchto osob mezi dlouhodobě nezaměstnanými. Z výsledků a zjištění předchozích analýz vypovídajících o důsledcích dlouhodobé nezaměstnanosti, včetně obecného charakteru životního stylu této minority, je pak bezesporu možné s vysokou pravděpodobností usuzovat i o nízkých pracovních návycích těchto osob, které se nejen dále snižují, nýbrž i stylem výchovy dále předávají jako „běžné“.

V závěru této kapitoly je nutné poukázat na velmi významné riziko, způsobené častou kumulací ohrožení bránící vstupu či návratu na trh práce, které způsobuje u takto postižených osob z pohledu většiny zaměstnavatelů tzv. „nezaměstnatelnost“. Z důvodu dlouhodobě významných podílů všech typů rizikových skupin na pracovním trhu Ústeckého kraje, jsou souhrnně zpracovány v grafu č. 22, včetně odhadu budoucího vývoje jejich počtu. Index determinace dosahuje u všech vývojových křivek zvolených parabolických trendů velmi uspokojivou hodnotu vyšší než 0,9438.

Graf 22 Vývoj počtu UoZ včetně podílů (%) rizikových skupin v Ústeckém kraji 2012 - 2016

Zdroj: Integrovaný portál MPSV – vlastní zpracování

Z grafického znázornění je v Ústeckém kraji celkově patrný výrazný pokles všech registrovaných uchazečů o zaměstnání započatý již v roce 2013, který by dle této predikce neměl měnit svou tendenci ani v blízké budoucnosti (v této práci již neanalyzovaných letech 2017, 2018). Naopak téměř u všech rizikových skupin v grafu, na které nemá zásadní vliv jen hospodářský růst a s ním spojená zvyšující se poptávka po pracovní síle, nýbrž i riziko nemoci, nižší produktivity či přerušení zaměstnání z důvodu mateřství či jiné péče, je odhadovaný nárůst. Neustále vysoký podíl těchto osob, je důvodem pro další cílené a efektivní řešení situace i v tomto po dlouhé době jinak velmi příznivém období.

5.5 Návrhy, doporučení

Z provedených analýz a pozorování zaměřených na dosavadní vývoj nezaměstnanosti v Ústeckém kraji s ohledem na rizikové skupiny je možné učinit závěr o významné roli pozitivního ekonomického růstu. Tento jev zvyšující poptávku po pracovní síle velmi příznivě od roku 2013 ovlivnil situaci zaměstnanosti v kraji. Zároveň však byla potvrzena významná role nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a jejich efektivního využívání na zvyšování počtu zaměstnanosti, resp. snižování počtu nezaměstnaných osob v Ústeckém kraji. Přes všechna pozitivní zjištění, je počet obyvatel ohrožených rizikem nezaměstnanosti v souvislosti s jejich věkem, zdravotním stavem a především nízkou úrovní vzdělání ve srovnání s ostatními kraji republiky velmi významný. Výsledky šetření

vcelku zřetelně signalizují, že právě jednou z nejzávažnějších společných příčin vzniku, růstu a zejména dlouhodobosti ztráty zaměstnání u obou genderových skupin (bez ohledu na věk), je nedostatečná úroveň vzdělání či nedostatek ekonomicky aktivních osob s určitou odborností. V kraji tak dochází k nesouladu, kdy přes stále vysoký počet dostupných pracovních sil v registru nezaměstnaných, chybí zaměstnavatelům velké množství osob k obsazení pomocných i odborných řemeslných profesí a technických povolání. Na základě výše uvedených zjištění jsou v této části diplomové práce navrženy možnosti, vedoucí ke snižování nezaměstnanosti rizikových skupin v kraji.

Primárně je třeba podporovat všeobecný vztah a přístup ke vzdělání včetně jeho důležitosti již u osob, které vzhledem k nízkému věku patří k ekonomicky neaktivním. Právě u dětí, které jsou budoucí pracovní silou společnosti, je nutné vzbudit povědomí o zásadní roli vzdělání ve vazbě na další etapy jejich života. Postupně se zvyšující intenzita odborného kariérního poradenství a exkurze do různých typů podniků v kraji by měly být aplikovány již od počátku druhého stupně základní školy. Dotyčný žák by nabyté informace a praktické zkušenosti jistě kladně zúročil při pozdější nelehké volbě budoucího povolání. Tyto formy poradenství a projektů by umožnily lepší orientaci žáků odhadnout své navazující studijní možnosti včetně vyhodnocení představ o svých profesních ambicích. Z části by rovněž tato zjištění pomohla předejít často nekritickým až nereálným volbám studijních či učebních oborů, uskutečněných spíše dle míry atraktivity profese než ohledu na vlastní schopnosti a dosažitelnost efektivního pracovního uplatnění. Specifickým cílem těchto aktivit je dále vedle dříve uvedeného, snížení počtu osob, které ukončí svá studia předčasně a tím pádem se řadí i přes jejich potenciál mezi osoby s ukončeným jen základním vzděláním. U osob, které po základní škole absolvují jakoukoliv formu studia, jež právě nejvíce připravuje a formuje budoucí pracovní sílu, je nutné podpořit i dostatečnou odbornou praxi a opravdovou praktickou znalost oboru. Konkrétně je v tomto případě možné zdůraznit podporu učňovského školství a jeho praktické části prováděné v reálných podmínkách skutečných podniků. Absence takto získané praxe je i přes zdárně dokončené studium (ve všech úrovních vzdělání) obrovským rizikem mladých osob při snaze se na pracovním trhu v co nejkratší době uplatnit a předejít tak různým typům sociálního vyloučení a finanční nesamostatnosti.

Skupina, které je třeba věnovat o to významnější pozornost v Ústeckém kraji, je romská část dětské populace. U této etnické minority, která má v kraji mezi nezaměstnanými významné zastoupení a je charakteristická podceňováním významu vzdělání, tak nelze zcela očekávat, že například dlouhodobě nezaměstnaní rodiče budou zcela dostatečným vzorem pro dítě při tvorbě jeho hodnotového řetězce ve směru k významu studia a následně k práci.

V případě mladistvých a absolventů, nezaměstnaných právě z důvodu absence praxe či vystudovanému oboru, po kterém není dostatečná dlouhodobá poptávka, jsou a bezesporu i nadále budou velmi efektivním nástrojem, určeným pro zvýšení kvality a efektivity jejich dosavadních znalostí a dovedností, různé formy rekvalifikačních kurzů. Tyto by však měly být po odborné stránce zaměřeny a koordinovány tak, aby bylo dosaženo, co nejvyššího souladu mezi požadavky pracovního trhu a kvalitou pracovní síly na straně nabídky. Neopomenutelnou soustavnou činností ze strany kraje i státu by mělo být zvyšování motivace těchto osob, ale i ostatních rizikových skupin na trhu práce, k přijetí a výkonu zaměstnání či samostatné výdělečné činnosti. Jak bylo zjištěno z analytické části práce, čím kratší dobu trvá délka nezaměstnanosti, tím snáze se dotyčný na pracovní trh vrací. V opačných případech dochází velmi záhy k postupné ztrátě nejen znalostí, ale i pracovních návyků. Naopak od nástrojů pasivní politiky zaměstnanosti, které jsou vzhledem ke své výši ve srovnání s možným minimálním výdělkem těchto osob spíše demotivační, je nutné využívat nástroje aktivní politiky. Vedle rekvalifikací, jimi jsou dosud v kraji velmi často využívané veřejně prospěšné práce a společensky účelná pracovní místa. Dalším již nastíněným opatřením podporujícím motivaci k přijetí zaměstnání je průběžné navyšování minimální mzdy a bezesporu i podpora regionální mobility obyvatel. U prvního z uvedených návrhů je však nutné brát na zřetel postoj zaměstnavatelů z toho důvodu, aby nepřiměřeně rychlý nárůst minimálních mezd a tím zvyšující se mzdové náklady, nevyústily v jejich likvidaci či odchod z pracovního trhu České republiky.

Vzhledem k častým kumulacím faktorů znemožňujícím přirozený vstup na tento specifický trh či omezujícím návrat některých osob v plném požadovaném nasazení vzhledem k jejich dlouhodobé vyloučenosti z tohoto prostředí, jejich věku, zdraví či jiným životním změnám (např. návrat po rodičovské dovolené) je rovněž vhodné soustavně posilovat motivaci i zaměstnavatelů flexibilní formou zaměstnávat i např. osoby se zdravotním omezením, matky malých dětí či osoby vyššího věku (>50 let). Vytvořením pracovních míst, která budou svou náplní a podmínkami odpovídat možnostem těchto osob (kratší pracovní úvazky, práce z domova, atd.) bude možné využít velké kapacity nezaměstnané pracovní síly v kraji včetně využití jejího často nedoceněného potenciálu. U těchto osob se více než u jiných rizikových skupin dá s velkou pravděpodobností očekávat právě dříve několikrát významně zmiňovaná motivace k práci, zodpovědnost a řádné pracovní návyky. I v tomto případě je tedy možným řešením využívání různých forem aktivní politiky zaměstnanosti, které pomáhají formou finančních podpor při zřizování potřebných pracovních míst či financováním části mzdových nákladů těchto osob.

Ústecký kraj má vedle významné výše dlouhodobě nezaměstnaných obyvatel i nejvyšší podíl osob v České republice, kteří jsou v exekuci. Tato skutečnost však způsobuje umělou nezaměstnanost, kdy osoba nechce být řádně zaměstnána z důvodu povinnosti jejího zaměstnavatele provádět srážky z platu. Tyto osoby jsou pak často registrovány cíleně jako nezaměstnané ačkoliv vykonávají práci tzv. „na černo“ a současně pobírají různé formy sociálních podpor. V této otázce je nutné doporučit vykonávání důsledných kontrol odhalujícím nelegální zaměstnávání (především pak u sezónních prací) a dále přijatelnou formou zvýhodnit ty, kteří i v takové situaci projevují snahu legálně pracovat a řádně plnit své závazky.

6 Závěr

Současný ekonomický růst vyvolává na pracovním trhu Ústeckého kraje postupně rostoucí poptávkou po pracovní síle. Od počátku sledovaného období, tj. rok 2005, poklesla míra nezaměstnanosti v kraji do roku 2016 o téměř 25%. Celkově zjištěný pokles byl však v průběhu let výrazně ovlivňován dopady ekonomické krize, které se projevily významně mezi roky 2009 až 2013. Důsledkem uvedené krize byl nárůst nezaměstnanosti v kraji o více než 55%. Nejvýznamněji poznamenanou částí kraje bylo po celou dobu Mostecko, Ústecko a Chomutovsko. V kraji je tak patrná nejen silná vazba na ekonomickou výkonnost kraje, nýbrž i na historický vývoj průmyslově orientovaného regionu a dopady strukturálních změn, které v kraji v průběhu let probíhaly. V závěru sledovaného období se míra nezaměstnanosti Ústeckého kraje, i přes svou stále nejvyšší hodnotu mezi kraji (8,6%), nejvíce přiblížila hodnotě průměru České republiky. Tento rozdíl byl poprvé od roku 2010 nižší než 3%.

Provedenou analýzou byla potvrzena existence zřejmé korelace sledovaného problému nejen s ekonomickou situací v kraji, nýbrž i s demografickou a vzdělanostní strukturou obyvatel kraje. V průběhu sledovaných let nelze zcela jasně potvrdit obecnou genderovou segregaci pracovního trhu v Ústeckém kraji, ale výsledky o diferencích v citlivosti na výkyvy tohoto trhu jasně vypovídají o vyšší rizikovosti ženské části populace. Obdobně jako u lokálně zjištěných diferencí, je možné předpokládat, že prvotní příčinou těchto rozdílů, je hospodářské zaměření kraje, kdy většina pracovních míst v průmyslových podnicích je charakteristická vyšší fyzickou náročností, směnným provozem a požadavkem na odborné technické vzdělání. Dalším faktorem, u kterého byla potvrzena významná souvislost se vznikem nezaměstnanosti populace v kraji, je nízký či naopak vysoký věk nezaměstnaných. Nejrizikovější skupinou jsou z tohoto pohledu mladí lidé ve věku do 29 let. Při bližším ohledání dat, pak vyvstává i zde stále větší riziko skupiny žen, kdy vedle příčiny nedostatečných praktických zkušeností bývají na trhu práce často ohroženy při svém návratu z rodičovské dovolené či nutností delší péče o dítě. Vzhledem ke zrychlující se tendenci stárnutí populace je nutné očekávat, a to i v stále „nejmladším“ kraji České republiky, kterým je dozajista Ústecký kraj, že tato pečovatelská pozice žen bude i nadále růst a rozšiřovat se o péči o jiné blízké osoby (seniory).

Mezi nejvýznamnější faktory ovlivňujícím nezaměstnanost osob v Ústeckém kraji je nutné bezesporu zařadit jejich dosažené vzdělání. Jeho úroveň velmi úzce souvisí s uplatněním a prosazením se na pracovním trhu a to nejen obecně, ale především v dobách, kdy se ekonomice nedaří a zaměstnavatelé propouští. V těchto obdobích je šance nedostatečně vzdělané osoby (základní vzdělání či bez vzdělání) získat práci, ba dokonce si ji jen udržet, téměř nemožná. Jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných osob v kraji i přes postupně klesající počet dosahoval v závěru sledovaného období téměř 48 %. Další rizikovou skupinou z pohledu úrovně vzdělání jsou pak v kraji osoby disponující středním vzděláním bez maturity. Zde je patrná neshoda mezi zvyšující se poptávkou po řemeslné pracovní síle a stále výrazným podílem takto vzdělaných osob mezi nezaměstnanými. Příčinu je pak možné odhadovat v úrovni praktických dovedností těchto osob či oborovém zaměření nevyhovujícím požadavkům zaměstnavatelů. Tato skutečnost indikuje výrazně zhoršené postavení těchto osob a způsobuje na rozdíl od ostatních rizikových skupin nejčastěji nejdelší nezaměstnanost. Důsledkem dlouhodobé nezaměstnanosti je nejen sociální vyloučení, ale těžko obnovitelná ztráta pracovních návyků. Nedostatek kvalifikované pracovní síly je nutné řešit nejen postupnými rekvalifikacemi, které budou odpovídat současným potřebám pracovního trhu, ale i důslednou prevencí a poradenstvím již v počátku systému vzdělávání. Vzhledem k vysokému zastoupení romské populace v kraji a jejímu spíše negativnímu vztahu ke vzdělání včetně jeho hodnoty ve všech životních etapách, je nutné strategicky zaměřit pozornost na přístup těchto osob ke vzdělání a bezesporu na neustálou motivaci k práci ve prospěch kvality života jejich i celé společnosti.

Mezi specificky ohroženými skupinami jsou vedle žen a osob s nízkou úrovní vzdělání v Ústeckém kraji zastoupeny vysokým podílem mezi uchazeči o zaměstnání i osoby znevýhodněné zdravotním stavem, vyšším věkem či osoby z řad absolventů. Mimo absolventů, kteří jsou součástí osob mladších 25 let a byl u nich zjištěn od roku 2013 stabilní pokles podílu mezi uchazeči o zaměstnání, způsobený dozajista růstem počtu volných pracovních míst, je riziko ostatních skupin o to patrnější, čím více celkový počet nezaměstnaných klesá.

Pozitivním zjištěním z provedené analýzy v letech 2012 až 2016 je nejen snižování celkového počtu nezaměstnaných ve všech okresech Ústeckého kraje, nýbrž i snižování počtu dlouhodobě nezaměstnaných. Naopak podíl uchazečů o zaměstnání, u kterých je zjištěná tendence ve vztahu k celkovému počtu uchazečů rostoucí a to i s ohledem na budoucí vývoj zahrnuje právě skupinu osob vyloučených vzhledem k jejich vyššímu věku (starší 50 let), péči o děti či zdravotnímu omezení (nejčastěji 1. stupněm invalidity).

Možnosti a doporučení pro snižování nezaměstnanosti těchto rizikových skupin jsou v práci formulována již od preventivních opatření pro dosud ekonomicky neaktivní část populace kraje až po konkrétní možná řešení všech specificky nezaměstnaností ohrožených skupin populace Ústeckého kraje.

Přesto, že z provedené analýzy vyplývá zjištění o trvalejším snižování počtu těchto osob bez práce a to především efektivním využíváním nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, je nutné v tomto úsilí nadále a především flexibilně pokračovat. K odbourání bariér a handicapů je zřejmá potřeba komunikace všech aktérů a zainteresovaných stran. Často nedoceněný potenciál by díky pracovním místům, uzpůsobeným pro osoby z těchto rizikových skupin (zkrácené úvazky, práce z domova, atd.), mohl být obrovským přínosem.

V neposlední řadě je nutné zmínit velmi významné riziko kumulace dříve uvedených faktorů, které spolu často souvisí. Tyto příčiny jsou pak dlouhodobě neodbouratelné a jejich důsledkem je zrychlování tendence počtu vyloučených jedinců a lokalit. Více než ekonomickým problémem se pak nezaměstnanost stává problémem sociálním a často i vícegeneračním, kdy dochází v Ústeckém kraji k vzniku ghett obydlených mnohočlennými rodinami bez vzdělání a vztahu k práci. Sociální dávky zde suplují práci získaný příjem a vzhledem k „štědrému“ systému i demotivují k návratu mezi legálně zaměstnané osoby. Jejich ohrožení je násobeno i nedostatečnou finanční gramotností, která vede mnoho z nich k dalšímu riziku ve formě exekucí, které motivaci k legální práci dále zvyšují.

7 Seznam použitých zdrojů

1. BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. Psyché (Grada). ISBN 80-247-9006-8.
2. KREBS, V. et al.. *Sociální politika*. 5., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-585-4.
3. KUCHARŤ, Pavel. *Trh práce: sociologická analýza*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1383-3.
4. SOJKA, Milan a Bronislav KONEČNÝ. *Malá encyklopedie moderní ekonomie*. 3. dopl. vyd. Praha: Libri, 1999. ISBN 80-85983-78-8.
5. MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-901424-9-4.
6. HOLMAN, Robert. *Makroekonomie: středně pokročilý kurz*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-861-3.
7. BRČÁK, Josef a Bohuslav SEKERKA. *Makroekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-245-5.
8. BUCHTOVÁ, Božena, Josef ŠMAJS a Zdeněk BOLELOUCKÝ. *Nezaměstnanost*. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4282-3.

9. HINDLS, RICHARD a kol.. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6
10. Peníze.cz. *Nezaměstnanost*. [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/nezamestnanost>
11. Integrovaný portál MPSV. *Zaměstnanost*. [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky
12. HALÁSKOVÁ, Renáta. *Politika zaměstnanosti*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2008. ISBN 978-80-7368-522-5.
13. BusinessInfo.cz: *Státní politika zaměstnanosti* [online]. 2004 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/statni-politika-zamestnanosti-3311.html>.
14. Esipa.cz. *Sbírka právních předpisů*. [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=AZ&CP=2004s435-2016s137>.
15. Peníze.cz. *Podpora v nezaměstnanosti*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/podpora-v-nezamestnanosti/319502-vypocet-podpory-v-nezamestnanosti-v-roce-2017-muzete-dostat-vic>.
16. Integrovaný portál MPSV. *Zaměstnanost: Právní předpisy*. [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni.
17. Integrovaný portál MPSV. *ÚP ČR: O úřadu práce*. [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/upcr/oup>.
18. Euroskop.cz. *ČR a EU: Aktuality: Debata ke Strategii 2020* [online]. 2014 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/772/23747/clanek/debata-ke-strategii-evropa-2020/>.

19. Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *ILO - Mezinárodní organizace práce*. [online]. 2005 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_mezinarodnich_organizacich/ilo_mezinarodni_organizace_prace/index.html.
20. Evropský sociální fond. *OP Zaměstnanost*. [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/programy/evropsky-socialni-fond>.
21. Evropské strukturální a investiční fondy. *OP Zaměstnanost*. [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Zamestnanost>.
22. ESFCR.CZ. *OP Zaměstnanost: Dokumenty*. [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/operacni-program-zamestnanost>
23. BusinessInfo.cz. *Podnikatelské prostředí: Regionální informace*. [online]. 2011 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-usteckeho-kraje-2245.html>.
24. ČSÚ. *Statistická ročenka Ústeckého kraje 2016*. [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-usteckeho-kraje-2016>
25. ČSÚ. *Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Ústeckého kraje – 2015*. [online]. [cit. 2017-02-10]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zakladni-tendence-demografickeho-socialniho-a-ekonomickeho-vyvoje-usteckeho-kraje-2015>.
26. ČSÚ. *Obyvatelé Ústeckého kraje druzí nejmladší v ČR*. [online]. [cit. 2017-10-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/obyvatele-usteckeho-kraje-druzi-nejmladsi-v-cr>
27. Ústecký kraj. *Program rozvoje Ústeckého kraje 2014 - 2020*. [online]. [cit. 2017-10-08]. Dostupné z: <http://www.kr-ustecky.cz/a1-profil-kraje/d-1670622/p1=204504>

28. Integrovaný portál MPSV. *Analýzy trhu práce v Ústeckém kraji od roku 2000*. [online]. [cit. 2018-01-10]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/ulk/informace/atp_up
29. Národní ústav pro vzdělávání. *Vzdělávání a trh práce*. [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/vat>
30. MPSV. *Vyžádané informace. Archiv*. [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/8612>
31. ČSÚ. *Trh práce v ČR – časové řady - 1993 – 2016*. [online]. [cit. 2018-01-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/trh-prace-v-cr-casove-rady-1993-2016>

8 Seznam obrázků a grafů

Seznam obrázků

Trh práce	15
Koloběh zaměstnanosti a nezaměstnanosti	21
Administrativní členění Ústeckého kraje	34
Vývoj HDP v Ústeckém kraji a jeho podíl na HDP ČR	39
Členění populace Ústeckého kraje dle vztahu k trhu práce v letech 2005, 2010, 2015	40

Seznam grafů

Rozloha území a hustota osídlení okresů Ústeckého kraje k 31. 12. 2016	36
Vývoj počtu obyvatel Ústeckého kraje	37
Věková struktura Ústeckého kraje k 31. 12. 2016	38
Porovnání hodnot původního a nového ukazatele nezaměstnanosti v Ústeckém kraji	41
Průměrné hodnoty podílu nezaměstnaných osob krajů ČR v období 2005 – 2016 (%)	42
Vývoj podílu nezaměstnaných osob v Ústeckém kraji (%)	43
Průměrný podíl nezaměstnaných osob v okresech Ústeckého kraje 2005 – 2016 (%)	45
Vývoj míry nezaměstnanosti v Ústeckém kraji – dle pohlaví v období 2005 – 2016 (%) ..	47
Meziroční změny počtu nezaměstnaných (tis. osob) Ústeckého kraje 2005 – 2016	48
Obecná míra nezaměstnanosti v ČR a Ústeckém kraji v období 2005 – 2016 (%)	49
Vývoj míry nezaměstnanosti věkových skupin v Ústeckém kraji 2005 – 2016 (%)	50
Vývoj obecné míry nezaměstnanosti dle stupně ukončeného vzdělání (%)	54
Průměrný podíl počtu obyvatel Ústeckého kraje – dle vzdělání v období 2005 – 2016	55
Komparace vzdělanostní struktury nezaměstnaných v Ústeckém kraji - 2005 a 2016 (%) ..	56
Míra nezaměstnanosti mužů a žen Ústeckého kraje - dle vzdělání - 2011 až 2016 (%)	58
Vývoj počtu volných pracovních míst v Ústeckém kraji v letech 2005 – 2016	60
Vývoj počtu nezaměstnaných osob (tis.) dle délky trvání v evidenci Úřadu práce	64
Vývoj čerpání výdajů ÚP Ústeckého kraje na politiku zaměstnanosti (v tis. Kč)	68
Vývoj průměrného počtu UoZ se zdravotním postižením v Ústeckém kraji k 31. 12. (%) ..	70
Počet UoZ v Ústeckém kraji v roce 2016 – ženy; ženy po RD/MD	72
Vývoj specifické míry nezaměstnanosti absolventů v Ústeckém kraji (%)	73
Vývoj počtu UoZ včetně podílů (%) rizikových skupin v Ústeckém kraji 2012 - 2016	78

9 Přílohy

Příloha 1 Rozloha území ČR v km² včetně mezikrajového srovnání

Rozloha území	ČR	Kraj	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
		Podíl kraje v %	0,6	14,0	12,8	9,6	4,2	6,8	4,0
		Pořadí	14.	1.	2.	3.	12.	7.	13.
	78 870 km ²	Kraj	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
		Podíl kraje v %	6,0	5,7	8,6	9,1	6,7	5,0	6,9
		Pořadí	9.	10.	5.	4.	8.	11.	6.

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 2 Počet obyvatel ČR - mezikrajové srovnání k 31. 12. 2016

Počet obyvatel ČR k 31. 12. 2016 10 578 820	Kraj	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
	Počet obyvatel	1 280 508	1 338 982	638 782	578 629	296 749	821 377	440 636
	Podíl kraje v %	12,1	12,7	6,0	5,5	2,8	7,8	4,2
	Pořadí	2.	1.	6	9.	14.	5.	13.
	Kraj	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
	Počet obyvatel	550 804	517 087	508 952	1 178 812	633 925	583 698	1 209 879
	Podíl kraje v %	5,2	4,9	4,8	11,1	6,0	5,5	11,4
	Pořadí	10.	11.	12.	4.	7.	8.	3.

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 3 Hustota osídlení / km² - mezikrajové srovnání k 31. 12. 2016

Hustota osídlení k 31. 12. 2016 (ob./km ²)	ČR	Kraj	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
		Hustota osídlení	2 537,7	119,4	63,4	76,1	90,3	154,5	138,7
		Pořadí	1.	8.	14.	12.	11.	4.	6.
	133,6 ob./km ²	Kraj	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
		Hustota osídlení	115,9	114,3	75,0	163,0	120,7	147,7	224,4
		Pořadí	9.	10.	13.	3.	7.	5.	2.

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 4 Rozloha a hustota osídlení okresů Ústeckého kraje k 31. 12. 2016

Okres	Děčín	Chomutov	Litoměřice	Louny	Most	Teplice	Ústí n. Labem
Rozloha (km2)	908,7	935,2	1032,4	1117,6	467,1	468,9	404,7
Rozloha (%)	17	17	19	21	9	9	8
Hustota ob. / km2	144,9	133,3	115,2	77,4	243,7	274,8	295,2
Hustota obyvatel %	11	10	9	6	19	22	23

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 5 Vývoj počtu obyvatel Ústeckého kraje v období 2005 - 2016

Rok	Počet obyvatel	První absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu	Bazický index (2005)	Bazický index (2009)
2005	823 173	x	x	x	1	0,9844
2006	823 265	92	1,0001	100,011	1,0001	0,9845
2007	831 180	7 915	1,0096	100,961	1,0097	0,994
2008	835 891	4 711	1,0057	100,567	1,0154	0,9996
2009	836 198	307	1,0004	100,037	1,0158	1
2010	836 045	-153	0,9998	99,982	1,0156	0,9998
2011	828 026	-8 019	0,9904	99,041	1,0059	0,9902
2012	826 764	-1 262	0,9985	99,848	1,0044	0,9887
2013	825 120	-1 644	0,9980	99,801	1,0024	0,9868
2014	823 972	-1 148	0,9986	99,861	1,0010	0,9854
2015	822 826	-1 146	0,9986	99,861	0,9996	0,9840
2016	821 377	-1 449	0,9982	99,820	0,9978	0,9823

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 6 Komparace vykazovaných hodnot ukazatelů nezaměstnanosti ÚP v období 2005 – 2012 (%)

Období	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podíl nezaměstnaných osob	11,3	10,7	8,9	7,1	8,9	9,8	9,7	10,0
Míra nezaměstnanosti	15,4	14,5	12,2	9,9	12,4	13,4	12,9	13,3
Rozdíl hodnot	-4,1	-3,8	-3,3	-2,8	-3,4	-3,6	-3,2	-3,3

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 7 Podíl nezaměstnaných osob – mezikrajové srovnání v období 2005 – 2016 (%)

Podíl nezaměstnaných osob %	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Praha	2,8	2,5	2,1	1,8	2,6	3,5	3,6	3,9	4,8	5,3	4,6	3,9
Středočeský kraj	4,8	4,3	3,5	3,0	4,6	5,6	5,6	5,7	6,5	6,6	5,7	4,7
Jihočeský kraj	4,6	4,4	3,5	3,1	4,9	5,6	5,6	5,7	6,5	6,4	5,2	4,4
Plzeňský kraj	4,8	4,5	3,7	3,3	5,6	6,3	5,8	5,4	6,2	5,9	4,9	3,9
Karlovarský kraj	7,8	7,3	6,1	5,2	7,7	8,5	8,2	8,0	9,0	8,5	7,3	6,1
Ústecký kraj	11,3	10,7	8,9	7,1	8,9	9,8	9,7	10,0	11,1	11,1	9,7	8,5
Liberecký kraj	5,9	5,4	4,7	4,4	7,3	8,0	7,5	7,4	8,2	8,1	6,8	5,6
Královéhradecký kraj	5,4	4,9	3,9	3,2	5,1	5,7	5,5	5,7	6,8	6,7	5,3	4,1
Pardubický kraj	6,0	5,4	4,3	3,7	6,1	6,9	6,3	6,2	7,0	6,6	5,2	4,3
Vysočina	6,0	5,4	4,5	3,9	6,5	7,2	6,9	6,7	7,4	7,2	6,2	5,3
Jihomoravský kraj	7,5	6,8	5,6	4,7	6,7	7,8	7,5	7,5	8,2	8,4	7,2	6,3
Olomoucký kraj	7,7	6,9	5,4	4,4	7,3	8,4	8,0	8,1	9,1	9,1	7,4	6,1
Zlínský kraj	6,6	6,0	4,8	4,1	6,7	7,7	7,0	6,9	7,9	7,5	6,3	5,2
Moravskoslezský kraj	10,4	9,6	7,8	6,0	8,1	8,7	8,3	8,5	9,8	10,1	8,9	7,9
Celkem ČR	6,6	6,1	5,0	4,1	6,1	7,0	6,7	6,8	7,7	7,7	6,6	5,6

Zdroj: MPSV – vlastní zpracování

Příloha 8 Průměrná hodnota Podílu nezaměstnaných osob dle krajů ČR v období 2005 – 2016 (%)

Průměrná hodnota PNO	ČR	Kraj	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
		PNO kraje v %	3,4	5,1	5,0	5,0	7,5	9,7	6,6
		Pořadí	14.	11.	13.	12.	3.	1.	6.
2005 - 2016	6,3%	Kraj	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
		PNO kraje v %	5,2	5,7	6,1	7,0	7,3	6,4	8,7
		Pořadí	10.	9.	8.	5.	4.	7.	2.

Zdroj: MPSV – vlastní zpracování

Příloha 9 Analýza vývoje podílu nezaměstnaných osob v Ústeckém kraji v období 2005 – 2016 (%)

Podíl nezaměstnaných osob / roční průměry %		První absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu	Bazický index (2005)	Bazický index (2009)
2005	11,3	x	x	x	1	1,5915
2006	10,7	-0,6	0,9469	94,6903	0,9469	1,507
2007	8,9	-1,8	0,8318	83,1776	0,7611	1,2535
2008	7,1	-1,8	0,7978	79,7753	0,6283	1
2009	8,9	1,8	1,2535	125,3521	0,7611	1,2535
2010	9,8	0,9	1,1011	110,1124	0,8673	1,3803
2011	9,7	-0,1	0,9898	98,9796	0,8584	1,3662
2012	10	0,3	1,0309	103,0928	0,8849	1,4085
2013	11,1	1,1	1,1100	111,0000	0,9823	1,5634
2014	11,1	0	1,0000	100,0000	0,9823	1,5634
2015	9,7	-1,4	0,8739	87,3874	0,8584	1,3662
2016	8,5	-1,2	0,8763	87,6289	0,7522	1,1972

Příloha 10 Vývoj podílu nezaměstnaných osob dle okresů Ústeckého kraje v období 2005 – 2016 (%)

Podíl nezaměstnaných osob (%)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Děčín	11,0	10,5	9,0	7,9	9,9	10,7	10,2	10,1	10,9	10,6	9,2	8,2
Chomutov	12,1	10,7	8,0	6,3	9,1	9,7	9,6	10,2	11,6	11,5	10,2	9,1
Litoměřice	8,4	7,9	6,8	5,5	7,0	7,9	7,5	7,7	8,9	9,4	8,1	6,7
Louny	10,9	10,2	8,5	6,5	8,6	9,6	9,1	9,3	10,6	10,3	8,7	7,5
Most	16,5	15,7	12,8	9,4	11,0	11,5	11,4	12,0	13,5	13,2	12,0	11,0
Teplice	10,6	10,1	8,6	6,8	8,1	9,3	9,1	9,5	10,1	9,6	8,1	7,1
Ústí nad Labem	9,7	9,6	8,5	7,0	8,6	10,0	10,5	11,0	12,1	12,7	11,4	9,7
Ústecký kraj	11,3	10,7	8,9	7,1	8,9	9,8	9,7	10,0	11,1	11,1	9,7	8,5

Příloha 11 Vývoj počtu produktivní skupiny obyvatel ČR dle pohlaví v období 2005 – 2016

Věk 15 - 64 let	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celkem (tis.)	7 270,4	7 307,1	7 346,7	7 410,4	7 431,0	7 399,5
Ženy (tis.)	3 624,4	3 636,2	3 650,7	3 671,1	3 670,8	3 656,0
Muži (tis.)	3 646,1	3 671,0	3 696,0	3 739,4	3 760,2	3 743,5
PNO	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ženy %	6,9	6,4	5,4	4,5	6,1	6,9
Muži %	6,4	5,7	4,6	3,7	6,1	7,1
Věk 15 - 64 let	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Celkem (tis.)	7 295,5	7 228,5	7 154,0	7 081,2	7 026,2	6 968,4
Ženy (tis.)	3 604,5	3 568,5	3 530,1	3 493,3	3 462,3	3 431,5
Muži (tis.)	3 690,9	3 660,0	3 623,9	3 588,0	3 563,9	3 536,9
PNO	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ženy %	6,7	6,9	7,6	7,8	6,8	5,8
Muži %	6,7	6,6	7,7	7,6	6,3	5,3

Zdroj: MPSV – vlastní zpracování

Příloha 12 Vývoj podílu nezaměstnaných osob (ženy) v Ústeckém kraji v období 2005 – 2016 (%)

PNO (ženy) / roční průměry %		První absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu	Bazický index (2005)	Bazický index (2009)
2005	11,6	x	x	x	1	1,50649
2006	11,0	-0,6	0,9483	94,8276	0,94828	1,42857
2007	9,5	-1,5	0,8636	86,3636	0,81897	1,23377
2008	7,7	-1,8	0,8105	81,0526	0,66379	1
2009	9,2	1,5	1,1948	119,4805	0,7931	1,19481
2010	9,9	0,7	1,0761	107,6087	0,85345	1,28571
2011	9,7	-0,2	0,9798	97,9798	0,83621	1,25974
2012	10,3	0,6	1,0619	106,1856	0,88793	1,33766
2013	11,2	0,9	1,0874	108,7379	0,96552	1,45455
2014	11,3	0,1	1,0089	100,8929	0,97414	1,46753
2015	10,1	-1,2	0,8938	89,3805	0,87069	1,31169
2016	8,9	-1,2	0,8812	88,1188	0,76724	1,15584

Příloha 13 Vývoj podílu nezaměstnaných osob (muži) v Ústeckém kraji v období 2005 – 2016 (%)

PNO (muži) / roční průměry %		První absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu	Bazický index (2005)	Bazický index (2009)
2005	11,1	x	x	x	1,0000	1,7344
2006	10,4	-0,7	0,9369	93,6937	0,9369	1,6250
2007	8,3	-2,1	0,7981	79,8077	0,7477	1,2969
2008	6,4	-1,9	0,7711	77,1084	0,5766	1,0000
2009	8,6	2,2	1,3438	134,3750	0,7748	1,3438
2010	9,8	1,2	1,1395	113,9535	0,8829	1,5313
2011	9,6	-0,2	0,9796	97,9592	0,8649	1,5000
2012	9,8	0,2	1,0208	102,0833	0,8829	1,5313
2013	11,1	1,3	1,1327	113,2653	1,0000	1,7344
2014	10,9	-0,2	0,9820	98,1982	0,9820	1,7031
2015	9,3	-1,6	0,8532	85,3211	0,8378	1,4531
2016	8,0	-1,3	0,8602	86,0215	0,7207	1,2500

Zdroj: MPSV – vlastní zpracování

Příloha 14 Obecná míra nezaměstnanosti žen a mužů v Ústeckém kraji v období 2005 – 2016 (%)

Obecná míra nezaměstnanosti (ženy) - roční průměry %		První absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu	Bazický index (2005)	Bazický index (2009)
2005	16,1	x	x	x	1,0000	1,8506
2006	17,2	1,1	1,0683	106,8323	1,0683	1,9770
2007	12,4	-4,8	0,7209	72,0930	0,7702	1,4253
2008	8,7	-3,7	0,7016	70,1613	0,5404	1,0000
2009	13	4,3	1,4943	149,4253	0,8075	1,4943
2010	14,3	1,3	1,1000	110,0000	0,8882	1,6437
2011	11,3	-3	0,7902	79,0210	0,7019	1,2989
2012	13,8	2,5	1,2212	122,1239	0,8571	1,5862
2013	11,6	-2,2	0,8406	84,0580	0,7205	1,3333
2014	10,2	-1,4	0,8793	87,9310	0,6335	1,1724
2015	8,8	-1,4	0,8627	86,2745	0,5466	1,0115
2016	5,4	-3,4	0,6136	61,3636	0,3354	0,6207

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 15 Ekonomická aktivita obyvatelstva ČR a Ústeckého kraje; obecná míra nezaměstnanosti

Rok	Pracovní síla ČR celkem	Ek. aktivní obyvatelstvo ČR		Rok	Obecná míra nezaměstnanosti ČR	Obecná míra nezaměstnanosti ÚK
		zaměstnaní	nezaměstnaní			
2005	5174,20	4764,00	410,20	2005	7,9%	14,5%
2006	5199,40	4828,10	371,30	2006	7,1%	13,7%
2007	5198,30	4922,00	276,30	2007	5,3%	9,9%
2008	5232,30	5002,50	229,80	2008	4,4%	7,9%
2009	5286,50	4934,30	352,20	2009	6,7%	10,1%
2010	5268,90	4885,20	383,70	2010	7,3%	11,2%
2011	5223,00	4872,40	350,60	2011	6,7%	9,8%
2012	5256,90	4890,10	366,90	2012	7,0%	10,8%
2013	5306,00	4937,10	368,90	2013	7,0%	9,4%
2014	5297,90	4974,30	323,60	2014	6,1%	8,5%
2015	5309,90	5041,90	268,00	2015	5,0%	7,6%
2016	5350,00	5138,60	211,40	2016	4,0%	5,1%

Ekonomická aktivita obyvatelstva v tis. osob.

Obecná míra nezaměstnanosti v %.

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 16 Počet obyvatel Ústeckého kraje dle ekonomické aktivity v období 2005 – 2016 (v tis.)

Obyvatelstvo (tis.)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Populace 15 +	692,8	695,7	698,2	706,8	710,2	708,6	700,8	698,9	696,9	695,1	693,5	692,6
Ek. neaktivní	274,1	274,9	296,7	302,7	303,6	301,3	298,2	302,2	295,4	294,5	297,5	289,2
Zaměstnaní	357,9	363,1	361,6	372,0	365,7	361,9	363,0	354,1	363,7	366,5	366,0	382,6
Nezaměstnaní	60,9	57,7	39,9	32,1	40,9	45,4	39,6	42,7	37,8	34,1	30,0	20,7
z toho ženy	29,3	31,2	21,0	14,3	21,8	24,4	19,3	23,2	19,8	17,4	15,2	9,7
z toho muži	31,5	26,5	19,0	17,8	19,1	21,0	20,4	19,5	18,0	16,7	14,7	11,0

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 17 Analýza vývoje počtu nezaměstnaných žen a mužů v Ústeckém kraji 2005 – 2006

Nezaměstnané ženy (tis.)		První absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu	Bazický index (2006)
2005	29,340	x	x	x	0,9397
2006	31,221	1,9	1,0641	106,4131	1
2007	20,976	-10,2	0,6718	67,1849	0,6718
2008	14,292	-6,7	0,6814	68,1365	0,4578
2009	21,835	7,5	1,5277	152,7719	0,6994
2010	24,431	2,6	1,1189	111,8922	0,7825
2011	19,290	-5,1	0,7896	78,9566	0,6179
2012	23,186	3,9	1,2020	120,1978	0,7426
2013	19,780	-3,4	0,8531	85,3105	0,6336
2014	17,428	-2,4	0,8811	88,1090	0,5582
2015	15,223	-2,2	0,8734	87,3437	0,4876
2016	9,691	-5,5	0,6366	63,6606	0,3104

Nezaměstnaní muži (tis.)		První absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu	Bazický index (2006)
2005	31,5	x	x	x	1,1907
2006	26,479	-5,1	0,8398	83,9816	1
2007	19,000	-7,5	0,7176	71,7554	0,7176
2008	17,832	-1,2	0,9385	93,8500	0,6734
2009	19,094	1,3	1,0708	107,0778	0,7211
2010	21,007	1,9	1,1002	110,0199	0,7933
2011	20,351	-0,7	0,9688	96,8803	0,7686
2012	19,487	-0,9	0,9575	95,7533	0,7360
2013	18,012	-1,5	0,9243	92,4310	0,6802
2014	16,668	-1,3	0,9254	92,5377	0,6295
2015	14,745	-1,9	0,8846	88,4622	0,5569
2016	11,046	-3,7	0,7492	74,9152	0,4172

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 18 Počet obyvatel pětiletých věkových skupin dle ekonomické aktivity Ústeckého kraje

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ekonomicky aktivní (tis. osob)	418,8	420,8	401,6	404,2	406,6	407,3	402,6	396,8	401,5	400,6	396,0	403,4
15 až 29 let	97,5	94,5	84,8	86,0	83,7	82,6	75,5	74,0	69,5	70,2	69,7	71,0
30 až 44 let	160,3	165,8	165,9	168,0	170,6	171,1	170,7	168,7	172,4	171,9	167,7	168,0
45 až 59 let	149,4	146,2	134,6	135,1	136,0	136,3	139,5	136,9	138,5	135,7	136,1	138,0
60 a více let	11,5	14,2	16,3	15,0	16,4	17,4	16,8	17,2	21,0	22,8	22,5	26,4
Zaměstnaní (tis. osob)	357,9	363,1	361,6	372,0	365,7	361,9	363,0	354,1	363,7	366,5	366,0	382,6
15 až 29 let	75,6	74,7	72,1	74,5	69,5	65,4	60,1	57,3	57,0	60,1	58,7	64,7
30 až 44 let	141,1	146,8	151,8	158,5	156,0	156,4	158,3	153,5	158,2	156,7	156,1	159,9
45 až 59 let	131,0	128,1	121,9	124,6	124,5	123,7	128,7	126,9	128,4	127,4	129,3	132,7
60 a více let	10,3	13,4	15,9	14,4	15,7	16,4	15,9	16,4	20,1	22,3	21,9	25,3
Nezaměstnaní (tis. osob)	60,9	57,7	39,9	32,1	40,9	45,4	39,6	42,7	37,8	34,1	30,0	20,7
15 až 29 let	21,9	19,9	12,8	11,5	14,2	17,2	15,4	16,7	12,5	10,2	11,0	6,3
30 až 44 let	19,3	19,0	14,1	9,5	14,6	14,7	12,4	15,2	14,3	15,1	11,6	8,1
45 až 59 let	18,4	18,1	12,7	10,5	11,5	12,6	10,8	10,0	10,2	8,3	6,8	5,3
60 a více let	1,3	0,8	.	0,6	0,7	0,9	1,0	0,9	0,9	0,5	0,5	1,1

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 19 Obecná míra nezaměstnanosti pětiletých věkových skupin Ústeckého kraje 2005 – 2016 (%)

OMN (%)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Aritmetický průměr
15 až 29 let	22,5	21,0	15,1	13,4	17,0	20,8	20,5	22,5	17,9	14,5	15,8	8,9	17,1
30 až 44 let	12,0	11,5	8,5	5,7	8,5	8,6	7,3	9,0	8,3	8,8	6,9	4,8	8,6
45 až 59 let	12,3	12,4	9,4	7,8	8,4	9,3	7,8	7,3	7,3	6,1	5,0	3,8	8,4
60 a více let	11,0	5,3	x	3,9	4,1	5,2	5,7	4,9	4,3	2,3	2,4	4,2	5,4

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 20 Dynamika vývoje počtu a nezaměstnanosti (%) pětiletých věkových skupin dle pohlaví

Rok	Počet nezam. žen 15 - 29 let (tis.)	První absolutní diference počtu nezam.	OMN žen 15 - 29 let	První absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu
2005	9,2	x	24,0	x	x	x
2006	9,3	0,1	25,7	1,7	1,0721	107,2121
2007	5,3	-4,0	17,4	-8,3	0,6760	67,6024
2008	4,5	-0,8	14,2	-3,2	0,8163	81,6341
2009	6,9	2,4	21,3	7,1	1,5000	150,0000
2010	6,2	-0,7	19,7	-1,6	0,9249	92,4883
2011	5,7	-0,5	20,9	1,2	1,0609	106,0914
2012	7,0	1,3	26,5	5,6	1,2679	126,7943
2013	4,5	-2,5	18,8	-7,7	0,7094	70,9434
2014	3,9	-0,6	15,4	-3,4	0,8191	81,9149
2015	4,7	0,8	17,7	2,3	1,1494	114,9351
2016	2,8	-1,9	9,5	-8,2	0,5367	53,6723

Rok	Počet nezam. mužů 15 - 29 let (tis.)	První absolutní diference počtu nezam.	OMN mužů 15 - 29 let	První absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu
2005	12,7	x	21,5	x	x	x
2006	10,6	-2,1	18,1	-3,4	0,8419	84,1860
2007	7,5	-3,1	13,7	-4,4	0,7569	75,6906
2008	7,0	-0,5	12,9	-0,8	0,9416	94,1606
2009	7,4	0,4	14,3	1,4	1,1085	110,8527
2010	10,9	3,5	21,5	7,2	1,5035	150,3497
2011	9,7	-1,2	20,2	-1,3	0,9395	93,9535
2012	9,6	-0,1	20,3	0,1	1,0050	100,4950
2013	8,0	-1,6	17,5	-2,8	0,8621	86,2069
2014	6,3	-1,7	14,0	-3,5	0,8000	80,0000
2015	6,3	0,0	14,6	0,6	1,0429	104,2857
2016	3,5	-2,8	8,4	-6,2	0,5753	57,5342

Rok	Počet nezam. žen 30 - 44 let (tis.)	První absolutní diference počtu nezam.	OMN žen 30 - 44 let	První absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu
2005	9,8	x	13,5	x	x	x
2006	10,9	1,1	14,6	1,1	1,0815	108,1481
2007	9,2	-1,7	12,8	-1,8	0,8767	87,6712
2008	4,5	-4,7	6,3	-6,5	0,4922	49,2188
2009	8,0	3,5	10,9	4,6	1,7302	173,0159
2010	9,6	1,6	13,3	2,4	1,2202	122,0183
2011	7,6	-2,0	10,3	-3,0	0,7744	77,4436
2012	9,7	2,1	13,3	3,0	1,2913	129,1262
2013	9,9	0,2	13,1	-0,2	0,9850	98,4962
2014	8,3	-1,6	11,1	-2,0	0,8473	84,7328
2015	6,5	-1,8	9,0	-2,1	0,8108	81,0811
2016	3,9	-2,6	5,3	-3,7	0,5889	58,8889

Rok	Počet nezam. mužů 30 - 44 let (tis.)	První absolutní diference počtu nezam.	OMN mužů 30 - 44 let	První absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu
2005	9,4	x	10,8	x	x	x
2006	8,1	-1,3	8,9	-1,9	0,8241	82,4074
2007	4,9	-3,2	5,3	-3,6	0,5955	59,5506
2008	5,1	0,2	5,2	-0,1	0,9811	98,1132
2009	6,6	1,5	6,7	1,5	1,2885	128,8462
2010	5,1	-1,5	5,2	-1,5	0,7761	77,6119
2011	4,8	-0,3	4,9	-0,3	0,9423	94,2308
2012	5,4	0,6	5,7	0,8	1,1633	116,3265
2013	4,4	-1,0	4,5	-1,2	0,7895	78,9474
2014	6,8	2,4	7,1	2,6	1,5778	157,7778
2015	5,2	-1,6	5,4	-1,7	0,7606	76,0563
2016	4,1	-1,1	4,4	-1,0	0,8148	81,4815

Rok	Počet nezam. žen 45 - 59 let (tis.)	První absolutní diference počtu nezam.	OMN žen 45 - 59 let	První absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu
2005	9,4	x	14,1	x	x	x
2006	10,7	1,3	16,1	2,0	1,1418	114,1844
2007	6,4	-4,3	10,5	-5,6	0,6522	65,2174
2008	5,2	-1,2	8,9	-1,6	0,8476	84,7619
2009	6,8	1,6	11,3	2,4	1,2697	126,9663
2010	8,1	1,3	13,1	1,8	1,1593	115,9292
2011	5,5	-2,6	8,6	-4,5	0,6565	65,6489
2012	5,9	0,4	9,5	0,9	1,1047	110,4651
2013	4,9	-1,0	7,6	-1,9	0,8000	80,0000
2014	5,0	0,1	7,9	0,3	1,0395	103,9474
2015	4,0	-1,0	6,0	-1,9	0,7595	75,9494
2016	2,7	-1,3	4,2	-1,8	0,7000	70,0000

Rok	Počet nezam. mužů 45 - 59 let (tis.)	První absolutní diference počtu nezam.	OMN mužů 45 - 59 let	První absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu
2005	9,0	x	10,9	x	x	x
2006	7,4	-1,6	9,2	-1,7	0,8440	84,4037
2007	6,2	-1,2	8,5	-0,7	0,9239	92,3913
2008	5,3	-0,9	6,9	-1,6	0,8118	81,1765
2009	4,7	-0,6	6,2	-0,7	0,8986	89,8551
2010	4,5	-0,2	6,1	-0,1	0,9839	98,3871
2011	5,4	0,9	7,1	1,0	1,1639	116,3934
2012	4,0	-1,4	5,4	-1,7	0,7606	76,0563
2013	5,3	1,3	7,1	1,7	1,3148	131,4815
2014	3,2	-2,1	4,5	-2,6	0,6338	63,3803
2015	2,8	-0,4	4,1	-0,4	0,9111	91,1111
2016	2,5	-0,3	3,5	-0,6	0,8537	85,3659

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 21 Vývoj obecné míry nezaměstnanosti Ústeckého kraje dle stupně vzdělání (%)

OMN dle vzdělání	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
OMN celkem %	14,5	13,7	9,9	7,9	10,1	11,2	9,8	10,8	9,4	8,5	7,6	5,1
Zákl. vzdělání a bez vzdělání %	39,0	38,0	33,3	30,1	32,8	32,1	30,9	37,9	29,7	25,9	30,1	26,5
Střední bez maturity %	14,9	13,9	8,9	6,2	8,7	10,9	10,8	10,6	9,1	9,0	7,0	4,5
Střední s maturitou %	7,9	7,5	5,2	3,9	5,6	6,6	4,9	5,8	7,3	6,0	4,3	1,9
Vysokoškolské %	4,1	4,2	.	.	.	2,0	1,5	2,2	2,7	2,9	1,7	1,4

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 22 Vzdělanostní struktura populace Ústeckého kraje v období 2005 – 2016

Podíl osob dle vzdělání %	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr období %
Celkový počet osob ve věku 15+ (tis.)	692,8	695,7	698,2	706,8	710,2	708,6	700,8	698,9	696,9	695,1	693,5	692,6	x
Základní vzdělání a bez vzdělání	24,4	23,7	25,0	24,8	23,4	22,4	21,4	21,7	20,7	19,8	20,0	19,4	22,2
Střední bez maturity	38,4	38,7	38,7	39,4	40,6	40,1	38,8	38,5	37,3	36,7	37,0	37,2	38,5
Střední s maturitou	31,2	31,1	30,8	30,5	29,4	29,9	31,0	30,1	31,6	31,4	31,6	31,7	30,9
Vysokoškolské	5,9	6,5	5,4	5,4	6,6	7,6	8,8	9,7	10,3	12,1	11,4	11,7	8,4
Celkem mužů ve věku 15+ (tis.)	336,5	338,5	340,0	345,5	348,2	347,2	343,5	342,7	342,0	341,5	341,4	341,4	x
Základní vzdělání a bez vzdělání	19,4	18,9	19,7	18,6	18,2	17,2	16,1	16,4	14,8	14,4	15,3	16,4	17,1
Střední bez maturity	46,5	46,5	46,7	47,7	48,3	49,0	47,8	47,2	45,8	45,1	44,8	44,5	46,7
Střední s maturitou	27,3	27,3	27,7	28,1	25,8	25,4	28,0	27,5	29,3	27,6	28,0	28,0	27,5
Vysokoškolské	6,8	7,3	5,9	5,6	7,8	8,3	8,1	8,9	10,1	12,9	11,8	11,2	8,7
Celkem žen ve věku 15+ (tis.)	356,4	357,1	358,2	361,3	362,0	361,4	357,4	356,3	354,9	353,5	352,1	351,3	x
Základní vzdělání a bez vzdělání	29,2	28,3	30,1	30,7	28,5	27,4	26,5	26,7	26,4	24,9	24,6	22,4	27,1
Střední bez maturity	30,8	31,4	31,1	31,4	33,2	31,4	30,1	30,2	29,2	28,5	29,5	30,2	30,6
Střední s maturitou	34,9	34,7	33,8	32,7	32,9	34,3	33,9	32,6	33,9	35,1	35,1	35,3	34,1
Vysokoškolské	5,1	5,7	5,0	5,1	5,4	6,9	9,4	10,5	10,5	11,4	10,9	12,2	8,2

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 23 Vývoj počtu nezaměstnaných dle stupně vzdělání v období 2005 - 2016

NEZAMĚŠTNANÍ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Celkem osob 15 - 59 let (tis.)	60,9	57,7	39,9	32,2	40,9	45,5	39,7	42,7	37,8	34,1	30,0	20,7
Základní vzdělání a bez vzdělání (tis.)	20,5	19,3	16,5	15,0	16,8	15,5	13,6	15,9	10,8	9,4	11,8	9,9
Střední bez maturity (tis.)	27,0	25,6	15,5	11,2	16,2	20,1	18,3	17,6	14,9	14,4	10,9	7,2
Střední s maturitou (tis.)	12,1	11,3	7,8	5,8	7,6	9,0	7,0	8,1	10,5	8,4	6,3	2,7
Vysokoškolské (tis.)	1,3	1,5	0,2	0,3	0,3	0,8	0,7	1,1	1,5	1,9	1,0	0,9
RELATIVNÍ VYJÁDRĚNÍ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Základní vzdělání a bez vzdělání (%)	33,7	33,4	41,3	46,6	41,0	34,1	34,3	37,3	28,7	27,6	39,4	47,8
Střední bez maturity (%)	44,4	44,3	38,7	34,7	39,6	44,2	46,2	41,1	39,5	42,2	36,4	34,9
Střední s maturitou (%)	19,8	19,7	19,4	17,9	18,6	19,8	17,7	19,0	27,9	24,7	21,0	13,1
Vysokoškolské (%)	2,1	2,6	0,5	0,9	0,7	1,7	1,7	2,5	4,0	5,5	3,2	4,1

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 24 Vývoj míry nezaměstnanosti mužů a žen Ústeckého kraje - dle vzdělání 2005 – 2016

Míra nezaměstnanosti dle vzdělání (%)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Základní vzdělání a bez vzdělání	muži	43,4	38,0	35,8	32,8	33,7	31,2	31,3	33,8	30,9	24,4	26,8	24,8
	ženy	34,1	38,0	30,9	27,4	31,9	33,0	30,6	41,6	28,7	27,6	33,5	28,5
První absolutní diference	muži	x	-5,4	-2,2	-3,0	0,9	-2,5	0,1	2,6	-3,0	-6,5	2,4	-2,0
	ženy	x	3,9	-7,1	-3,5	4,4	1,2	-2,4	11,0	-12,9	-1,1	5,9	-4,9
Koeficient růstu	muži	x	0,8751	0,9428	0,9159	1,0269	0,9250	1,0024	1,0824	0,9120	0,7900	1,0986	0,9254
	ženy	x	1,1132	0,8125	0,8882	1,1612	1,0371	0,9273	1,3585	0,6896	0,9615	1,2135	0,8522
Bazický index (2008)	muži	1,3233	1,1581	1,0918	1	1,0269	0,9499	0,9522	1,0307	0,9399	0,7426	0,8158	0,7549
	ženy	1,2447	1,3856	1,1258	1	1,1612	1,2043	1,1168	1,5171	1,0463	1,0060	1,2208	1,0404
Míra nezaměstnanosti dle vzdělání (%)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Střední bez maturity	muži	12,7	10,3	6,1	5,6	6,5	7,4	8,5	8,2	6,4	7,4	5,6	4,8
	ženy	19,2	20,9	14,9	7,6	13,1	18,6	15,8	15,6	14,6	12,5	9,6	4,2
První absolutní diference	muži	x	-2,4	-4,2	-0,5	0,9	0,9	1,1	-0,4	-1,8	1,0	-1,7	-0,9
	ženy	x	1,7	-6,0	-7,3	5,5	5,5	-2,9	-0,2	-1,1	-2,1	-2,9	-5,4
Koeficient růstu	muži	x	0,8133	0,5916	0,9235	1,1628	1,1326	1,1499	0,9557	0,7849	1,1544	0,7638	0,8441
	ženy	x	1,0896	0,7115	0,5092	1,7330	1,4224	0,8468	0,9894	0,9317	0,8571	0,7682	0,4334
Bazický index (2008)	muži	2,2505	1,8302	1,0828	1	1,1628	1,3170	1,5145	1,4475	1,1361	1,3115	1,0018	0,8456
	ženy	2,5331	2,7602	1,9638	1	1,7330	2,4650	2,0873	2,0652	1,9242	1,6493	1,2670	0,5491
Míra nezaměstnanosti dle vzdělání (%)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Střední s maturitou	muži	4,9	4,3	4,1	3,3	3,6	6,1	4,4	4,2	7,1	4,8	4,0	1,2
	ženy	10,4	10,5	6,2	4,6	7,6	7,0	5,4	7,6	7,6	7,1	4,7	2,5
První absolutní diference	muži	x	-0,6	-0,2	-0,8	0,2	2,6	-1,8	-0,1	2,9	-2,2	-0,8	-2,8
	ženy	x	0,1	-4,3	-1,6	3,0	-0,6	-1,6	2,2	-0,1	-0,5	-2,4	-2,2
Koeficient růstu	muži	x	0,8856	0,9560	0,8140	1,0696	1,7183	0,7085	0,9668	1,6771	0,6851	0,8245	0,3053
	ženy	x	1,0065	0,5914	0,7410	1,6590	0,9163	0,7781	1,4062	0,9904	0,9393	0,6603	0,5310
Bazický index (2008)	muži	1,4509	1,2850	1,2285	1	1,0696	1,8379	1,3022	1,2589	2,1113	1,4465	1,1927	0,3641
	ženy	2,2672	2,2818	1,3495	1	1,6590	1,5200	1,1828	1,6632	1,6473	1,5473	1,0216	0,5425

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 25 Vývoj počtu volných pracovních míst v Ústeckém kraji v období 2005 – 2016

Rok	Celkový počet VM	První absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu	Bazický index (2005)	Bazický index (2009)
2005	2710	x	x	x	1	0,6042
2006	5003	2293	1,8461	184,6125	1,8461	1,1155
2007	5175	172	1,0344	103,4379	1,9096	1,1538
2008	4485	-690	0,8667	86,6667	1,6550	1
2009	1721	-2764	0,3837	38,3724	0,6351	0,3837
2010	2238	517	1,3004	130,0407	0,8258	0,4990
2011	1974	-264	0,8820	88,2038	0,7284	0,4401
2012	1786	-188	0,9048	90,4762	0,6590	0,3982
2013	2345	559	1,3130	131,2990	0,8653	0,5229
2014	3488	1 143	1,4874	148,7420	1,2871	0,7777
2015	5598	2 110	1,6049	160,4931	2,0657	1,2482
2016	7634	2 036	1,3637	136,3701	2,8170	1,7021

Příloha 26 Vývoj počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo dle stupně ukončeného vzdělání

Počet uchazečů / volné místo	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
bez vzdělání a neúplné základní	8,6	6,8	1,6	5,6	11,8	0,8	5,2	5,3	3,1	3	13,7	19,9	7
základní vzdělání	55,4	30,4	17,6	23,6	77,2	87	68,1	55,3	45,6	24,4	11,4	6,2	42
nižší střední vzdělání	25,5	1,7	0,5	1,7	3,2	6	2	2	0,3	0,3	0,1	0,1	4
nižší střední odborné	979	227,9	81,1	134,1	2019	240,6	315,7	70,6	32,6	18,1	5,4	2,8	344
střední odborné s vyuč.listem	16,3	7,9	4,7	5,9	31,6	27,3	25,4	33,4	27,8	16,6	8,4	5,8	18
stř. nebo stř.odb. bez mat. i vyuč. listu	52,7	26,1	10,4	13,8	46,6	22,9	38,4	48	18,1	30,8	6,4	11,0	27
ÚSV	161,6	34,8	26,4	24,9	54,9	29,1	20,4	12,7	8,7	5,5	3,5	3,7	32
ÚSO s vyučením i maturitou	71	23	12,6	22,7	25,4	21,9	12,8	15,7	15,3	16,4	9,9	7,9	21
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	19,3	9	6,5	9,4	19,9	20,3	21,4	35,2	45,2	34,3	17,7	9,8	21
vyšší odborné vzdělání	30,5	6,1	4,1	7,1	10,9	12,4	9,5	7,7	6,6	10,1	3,8	2,1	9
bakalářské vzdělání	14,4	15,1	10,1	27,6	27,8	35,6	22,9	16,7	48,2	16,3	14	12,1	22
vysokoškolské	4,3	2,7	2,3	2,4	4,2	5,4	5,5	11,9	14,3	6,1	4,8	2,5	6
doktorské	9,7	3	4,3	1,6	7,3	-	18	7,2	35	2,3	2,7	13,0	9

Zdroj: MPSV – vlastní zpracování

Příloha 27 Způsob hledání nového pracovního místa – vývoj počtu osob v letech 2005 až 2016

Způsob hledání volných prac. míst (tis. osob)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
Pomocí ÚP	55,90	51,39	36,48	28,33	35,97	39,32	35,18	34,01	32,62	28,63	24,93	17,49	35,02
Pomocí soukr. zprostředkovatelen	7,70	12,28	10,57	10,24	9,26	7,61	8,86	8,12	6,31	7,84	4,81	4,25	8,16
Reakcí na inzeráty	52,47	48,14	31,29	26,09	34,83	36,01	30,25	27,55	26,93	24,14	19,21	11,61	30,71
Doporučení známých	52,35	46,48	32,52	26,89	37,27	40,87	36,34	40,55	35,06	30,97	27,24	18,56	35,43
Osobní návštěva firem	46,28	46,73	33,33	25,50	33,90	39,11	32,49	31,57	29,17	24,61	19,52	14,79	31,42

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 28 Vývoj nabídky a poptávky na trhu práce v Ústeckém kraji dle stupně vzdělání

Volná pracovní místa dle požadavků na vzdělání	2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	uchazeči	volná místa	uchazeči	volná místa	uchazeči	volná místa	uchazeči	volná místa	uchazeči	volná místa	uchazeči	volná místa
bez vzdělání a neúplné základní	369	43	352	52	320	201	256	46	283	24	314	414
základní vzdělání	30 422	549	28 169	928	22 658	1 287	20 138	853	24 471	317	24 710	284
nižší střední vzdělání	51	2	48	28	40	75	31	18	45	14	48	8
nižší střední odborné	1 958	2	1 823	8	1 297	16	1 341	10	2 019	1	2 165	9
střední odborné s výuč. listem	25 469	1 500	22 207	2 827	16 883	3 604	15 390	2 624	21 418	677	22 298	816
stř. nebo stř. odb. bez mat. i výuč. listu	474	9	418	16	353	34	290	21	373	8	389	17
ÚSV	1 454	9	1 254	36	950	36	895	36	1 153	21	1 195	41
ÚSO s vyučením i maturitou	1 846	26	1 793	78	1 371	109	1 406	62	2 155	85	2 190	100
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	7 393	383	6 560	730	5 105	789	4 943	524	6 696	337	7 170	354
vyšší odborné vzdělání	183	6	147	24	130	32	142	20	185	17	199	16
bakalářské vzdělání	159	11	166	11	162	16	193	7	278	10	320	9
vysokoškolské	725	167	691	257	608	259	611	251	871	206	913	170
doktorské	29	3	24	8	17	4	21	13	29	4	36	0
celkem	70 532	2 710	63 652	5 003	49 894	6 462	45 657	4 485	59 976	1 721	61 947	2 238

Volná pracovní místa dle požadavků na vzdělání	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	uchazeči	volná místa	uchazeči	volná místa	uchazeči	volná místa	uchazeči	volná místa	uchazeči	volná místa	uchazeči	volná místa
bez vzdělání a neúplné základní	322	62	288	54	290	95	321	106	1 013	74	2 649	133
základní vzdělání	23 691	348	25 198	456	27 103	595	25 473	1 045	21 552	1 886	17 733	2 876
nižší střední vzdělání	39	20	63	32	60	181	48	189	38	270	33	290
nižší střední odborné	2 210	7	1 554	22	1 730	53	2 350	130	1 883	351	1 544	543
střední odborné s výuč. listem	19 899	783	22 255	667	23 568	849	20 535	1 237	16 315	1 953	13 925	2 417
stř. nebo stř. odb. bez mat. i výuč. listu	307	8	240	5	217	12	308	10	231	36	209	19
ÚSV	1 141	56	1 141	90	1 285	147	1 231	224	958	270	862	236
ÚSO s vyučením i maturitou	2 087	163	1 621	103	1 697	111	2 016	123	1 558	158	1 318	166
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	6 822	319	7 568	215	7 961	176	6 850	200	5 664	320	4 773	486
vyšší odborné vzdělání	189	20	232	30	245	37	212	21	199	53	187	89
bakalářské vzdělání	413	18	417	25	530	11	474	29	463	33	398	33
vysokoškolské	931	168	976	82	1 099	77	974	160	874	183	871	344
doktorské	36	2	36	5	35	1	32	14	30	11	26	2
celkem	58 087	1 974	61 589	1 786	65 820	2 345	60 824	3 488	50 778	5 598	44 528	7 634

Zdroj: MPSV – vlastní zpracování

Příloha 29 Počet registrovaných uchazečů dle délky nezaměstnanosti a pohlaví

Počet uchazečů dle pohlaví (tis. os.)		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Krátkodobá	muži	1,6	1,6	1,4	1,1	3,4	2,6	2,3	2,6	3,3	2,3	1,5	2,1
	ženy	2,4	2,0	1,5	1,3	3,6	2,3	3,1	3,6	2,5	3,7	1,7	2,0
Střednědobá	muži	7,2	5,9	5,1	4,3	8,2	6,0	5,8	5,0	6,3	4,7	3,6	2,8
	ženy	8,1	8,5	5,3	4,2	8,9	7,0	5,4	6,9	6,9	4,6	4,3	2,7
Dlouhodobá	muži	22,5	17,9	12,4	12,2	7,1	11,6	11,5	11,5	8,1	8,7	8,8	5,3
	ženy	18,6	19,9	14,0	8,6	9,0	15,0	10,1	12,3	10,0	8,7	8,9	4,8

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 30 Vývoj počtu registrovaných uchazečů dle délky trvání nezaměstnanosti

Dlouhodobá nezaměstnanost	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
> 1 rok až 2 roky (tis. osob)	15,6	13,4	7,0	7,0	7,6	11,9	9,3	8,6	7,6	7,1	6,0	2,7
1. abs. Diference	x	-2,3	-6,3	-0,1	0,6	4,3	-2,6	-0,7	-1,0	-0,5	-1,1	-3,3
Koeficient růstu	x	0,85	0,53	0,99	1,09	1,57	0,78	0,93	0,88	0,93	0,85	0,44
Dlouhodobá nezaměstnanost	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
> 2 roky (tis. osob)	25,4	24,5	19,3	13,8	8,5	14,7	12,4	15,2	10,6	10,3	11,8	7,4
1. abs. Diference	x	-0,9	-5,1	-5,6	-5,3	6,2	-2,4	2,8	-4,6	-0,3	1,4	-4,3
Koeficient růstu	x	0,96	0,79	0,71	0,62	1,73	0,84	1,23	0,7	0,97	1,14	0,63
Střednědobá nezaměstnanost	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
> 3 měsíce až 6 měsíců (tis. osob)	4,7	4,4	3,8	2,8	6,7	4,8	3,9	4,9	5,4	3,9	3,6	2,5
1. abs. Diference	x	-0,4	-0,6	-1,0	3,9	-1,9	-0,9	1,0	0,5	-1,5	-0,3	-1,1
Koeficient růstu	x	0,92	0,87	0,74	2,36	0,72	0,81	1,25	1,1	0,72	0,93	0,7
Střednědobá nezaměstnanost	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
> 6 měsíců až 1 rok (tis. osob)	10,5	10,1	6,6	5,6	10,4	8,2	7,3	7,0	7,8	5,4	4,3	3,0
1. abs. Diference	x	-0,5	-3,5	-0,9	4,8	-2,2	-0,9	-0,3	0,8	-2,3	-1,1	-1,3
Koeficient růstu	x	0,96	0,65	0,86	1,84	0,79	0,89	0,95	1,11	0,7	0,79	0,69
Krátkodobá nezaměstnanost	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
< 3 měsíců (tis. osob)	4,0	3,6	2,8	2,4	7,0	4,9	5,5	6,2	5,8	6,0	3,2	4,1
1. abs. Diference	x	-0,4	-0,8	-0,4	4,5	-2,1	0,6	0,7	-0,4	0,2	-2,8	0,8
Koeficient růstu	x	0,89	0,79	0,85	2,87	0,7	1,13	1,13	0,94	1,04	0,54	1,26

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha 31 Vývoj čerpání zdrojů APZ a PPZ v Ústeckém kraji a ČR (tis. Kč; %)

Rok	Výdaje na politiku zaměstnanosti (tis. Kč)				Podíl Ústeckého kraje	
	APZ Ústecký kraj	APZ ČR	PPZ Ústecký kraj	PPZ ČR	APZ	PPZ
2005	669 463,85	3 167 944,00	677 549,30	7 046 845,00	21,1%	9,6%
2006	734 184,80	3 855 901,00	725 645,10	7 306 592,00	19,0%	9,9%
2007	792 320,71	4 181 197,14	680 898,43	7 014 671,59	18,9%	9,7%
2008	614 627,79	3 638 384,00	668 892,33	7 113 278,39	16,9%	9,4%
2009	585 921,32	3 848 237,74	1 264 379,46	15 075 731,45	15,2%	8,4%
2010	828 847,89	5 664 550,67	1 122 207,68	13 352 685,78	14,6%	8,4%
2011	623 065,00	3 690 254,00	873 906,00	10 348 515,00	16,9%	8,4%
2012	341 541,90	2 451 116,74	739 353,68	8 759 748,52	13,9%	8,4%
2013	427 942,10	4 251 089,66	798 336,37	9 674 752,18	10,1%	8,3%
2014	759 318,00	6 386 630,00	713 248,00	9 279 634,00	11,9%	7,7%
2015	1 375 903,37	9 668 796,25	651 343,37	8 303 369,89	14,2%	7,8%
2016	1 079 861,77	6 860 875,61	659 093,45	8 254 526,90	15,7%	8,0%

Zdroj: Integrovaný portál MPSV – vlastní zpracování

Příloha 32 Vývoj výdajů na vybrané nástroje APZ v Ústeckém kraji (tis. Kč)

Nástroje APZ	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
VPP	241 162,30	264 149,15	148 240,00	122 161,22	245 644,23	309 364,00	439 009,62	472 735,85	280 308,29
SÚPM	150 859,36	204 300,51	109 783,00	35 238,60	79 186,72	188 424,11	533 435,32	521 194,11	227 802,72
Podpora OZP	79 188,07	67 082,30	55 955,00	13 271,30	12 191,96	15 414,73	8 645,18	12 666,36	33 051,86
Rekvalifikace	50 811,55	78 299,52	25 748,00	9 745,69	13 129,03	22 513,24	28 786,08	18 576,07	30 951,15
Cíl. reg. programy	10 003,39	107 161,00	270 409,00	139 081,70	59 506,76	216 555,60	326 531,78	43 291,31	146 567,57
APZ ESF	35 238,00	86 960,04	11 871,00	17 994,00	17 703,00	5 413,06	38 440,32	8 925,31	27 818,09
Ostatní státní APZ	18 659,00	20 896,00	1 060,00	4 050,00	580,00	0,00	1 055,07	2 145,77	6 055,73

Zdroj: Integrovaný portál MPSV – vlastní zpracování

Příloha 33 Vývoj počtu umístěných uchazečů o zaměstnání v Ústeckém kraji pomocí APZ

APZ	Veřejně prospěšné práce					SÚPM - vyhrazená místa				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Děčín	198	192	249	1104	439	82	210	126	1452	653
Chomutov	214	204	246	1059	598	71	75	125	919	536
Litoměřice	222	134	204	901	299	68	108	119	1079	381
Louny	181	108	121	873	437	68	209	88	1009	432
Most	138	126	246	562	350	117	140	161	1151	565
Teplíce	147	126	189	663	465	33	51	44	941	650
Ústí n. Labem	246	130	154	824	661	46	110	53	882	642
Ústecký kraj	1346	1020	1409	5986	3249	485	903	716	7433	3859

Zdroj: Integrovaný portál MPSV – vlastní zpracování

Příloha 34 Počet uchazečů o zam. – osoby se zdravotním postižením v Ústeckém kraji k 31. 12.

Uchazeči o zaměstnání OZP	31.12.2012		31.12.2013		31.12.2014		31.12.2015		31.12.2016	
	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy
Děčín	1237	614	1183	581	1080	571	1092	571	1069	555
Chomutov	1004	545	1074	568	1062	564	1019	557	1009	536
Litoměřice	947	504	953	504	989	544	904	500	868	457
Louny	793	402	852	451	840	420	762	379	655	330
Most	909	411	919	425	982	478	1013	498	945	473
Teplíce	1184	600	1212	625	1095	585	1075	563	1082	570
Ústí nad Labem	987	480	1015	512	1036	554	851	439	818	427
Ústecký kraj	7061	3556	7208	3666	7084	3716	6716	3507	6446	3348

UoZ OZP 1. stupeň	31.12.2012		31.12.2013		31.12.2014		31.12.2015		31.12.2016	
	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy
Děčín	848	417	831	405	745	388	762	395	705	365
Chomutov	504	264	604	321	656	356	620	340	580	304
Litoměřice	529	285	537	290	521	301	459	257	474	264
Louny	487	261	539	304	545	287	501	269	446	236
Most	407	212	433	229	516	274	509	267	493	269
Teplice	707	384	763	420	693	411	697	394	681	386
Ústí nad Labem	595	289	629	315	666	351	555	284	510	261
Ústecký kraj	4077	2112	4336	2284	4342	2368	4103	2206	3889	2085

Uchazeči o zaměstnání - OZP celkem											
První absolutní diference	2012	2013	2014	2015	2016	Koeficient růstu	2012	2013	2014	2015	2016
Děčín	x	-54	-103	12	-23	Děčín	x	0,9563	0,9129	1,0111	0,9789
Chomutov	x	70	-12	-43	-10	Chomutov	x	1,0697	0,9888	0,9595	0,9902
Litoměřice	x	6	36	-85	-36	Litoměřice	x	1,0063	1,0378	0,9141	0,9602
Louny	x	59	-12	-78	-107	Louny	x	1,0744	0,9859	0,9071	0,8596
Most	x	10	63	31	-68	Most	x	1,0110	1,0686	1,0316	0,9329
Teplice	x	28	-117	-20	7	Teplice	x	1,0236	0,9035	0,9817	1,0065
Ústí nad Labem	x	28	21	-185	-33	Ústí nad Labem	x	1,0284	1,0207	0,8214	0,9612
Ústecký kraj	x	147	-124	-368	-270	Ústecký kraj	x	1,0208	0,9828	0,9481	0,9598

Zdroj: Integrovaný portál MPSV – vlastní zpracování

Příloha 35 Počet uchazečů o zaměstnání a podíl žen pečujících o dítě do 15 let v Úst. kraji k 31.12.

UoZ celkem	2012	2013	2014	2015	2016	Podíl žen z UOZ os. pečující o dítě do 15 let %	2012	2013	2014	2015	2016	Podíl %
Děčín	9981	10264	9359	7874	6 927		12,2	11,2	12,2	14,5	18,7	13,8
Chomutov	9883	10596	9757	8259	7 254		9,9	12,4	16,5	17,5	19,1	15,1
Litoměřice	6923	7926	7353	5849	5 096		4,2	3,0	5,3	5,6	15,8	6,8
Louny	6402	6811	6166	5007	4 433		13,7	14,8	13,9	15,0	17,8	15,0
Most	9890	10724	9942	8564	7 697		10,4	10,2	16,2	15,0	16,6	13,7
Teplice	9077	9161	8114	6760	6 014		8,9	8,3	15,3	15,3	14,8	12,5
Ústí nad Labem	9433	10338	10133	8465	7 107		9,8	10,0	14,2	14,6	13,9	12,5
Ústecký kraj	61589	65820	60824	50778	44528		9,9	10,0	13,6	14,2	16,7	12,9

Zdroj: Integrovaný portál MPSV – vlastní zpracování

Příloha 36 Počet UoZ v Ústeckém kraji – ženy po rodičovské / mateřské dovolené v roce 2016

Uchazeči o zaměstnání po RD / MD v roce 2016 - ženy	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Průměr
Děčín	501	497	494	478	456	458	456	451	444	430	431	428	460
Chomutov	793	789	783	777	767	752	722	717	712	697	673	669	738
Litoměřice	438	423	426	422	407	397	390	381	365	342	335	330	388
Louny	230	228	235	225	224	222	228	228	221	220	213	215	224
Most	926	924	914	904	901	894	885	869	846	806	775	761	867
Teplice	705	713	722	725	693	664	650	657	640	606	593	578	662
Ústí nad Labem	843	843	830	801	790	782	784	768	738	714	683	677	771
Ústecký kraj	4436	4417	4404	4332	4238	4169	4115	4071	3966	3815	3703	3658	4110

Zdroj: Integrovaný portál MPSV – vlastní zpracování

Příloha 37 Vývoj počtu absolventů a nezaměstnaných absolventů v Ústeckém kraji

Kategorie vzdělání	Střední s výučním listem		Gymnázium		Střední odborné s maturitou		Střední odborné s maturitou - nástavbové		Vyšší odborné	
	Abs.	Nez.	Abs.	Nez.	Abs.	Nez.	Abs.	Nez.	Abs.	Nez.
2006	3536	803	1428	126	3480	518	1040	176	329	30
2007	3308	542	1460	71	3479	390	1067	192	365	30
2008	3038	320	1502	62	3420	263	1091	122	301	19
2009	2717	529	1377	41	3265	361	940	160	329	13
2010	2503	594	1503	58	3396	484	989	241	268	31
2011	2123	533	1553	68	3343	508	851	193	274	19
2012	2439	464	1456	54	2900	293	546	64	304	24
2013	2161	898	1542	100	2836	611	554	185	333	45
2014	2068	499	1370	78	2804	389	441	71	326	30
2015	1960	323	1341	64	2276	258	327	69	289	17
2016	1805	254	1235	33	2116	177	253	41	310	14

Zdroj: NÚV – vlastní zpracování

Příloha 38 Vývoj specifické míry – nezaměstnanost absolventů denního studia v Ústeckém kraji (%)

Kategorie vzdělání	Sřetdní s výuč. listem	Gymnázium	Sřetdní s maturitou	Stř. odborné s maturitou - nástavbové	Vyšší odborné
2006	22,7%	8,8%	14,9%	16,9%	9,1%
2007	16,4%	4,9%	11,2%	18,0%	8,2%
2008	10,5%	4,1%	7,7%	11,2%	6,3%
2009	19,5%	3,0%	11,1%	17,0%	4,0%
2010	23,7%	3,9%	14,3%	24,4%	11,6%
2011	25,1%	4,4%	15,2%	22,7%	6,9%
2012	19,0%	3,7%	10,1%	11,7%	7,9%
2013	41,6%	6,5%	21,5%	33,4%	13,5%
2014	24,1%	5,7%	13,9%	16,1%	9,2%
2015	16,5%	4,8%	11,3%	21,1%	5,9%
2016	14,1%	2,7%	8,4%	16,2%	4,5%

Zdroj: NÚV – vlastní zpracování

Příloha 39 Počet uchazečů o zaměstnání v Ústeckém kraji – osoby < 25 let; > 50 let k 31.12.

Rok	2012		2013		2014		2015		2016	
	do 19	20-24	do 19	20-24	do 19	20-24	do 19	20-24	do 19	20-24
Děčín	564	1427	504	1379	415	1152	323	872	317	674
Chomutov	501	1358	454	1264	365	1055	310	758	271	547
Litoměřice	333	1045	313	1163	235	949	202	620	188	472
Louny	369	904	325	899	282	691	217	498	199	412
Most	540	1332	494	1369	418	1129	390	835	354	652
Teplice	621	1323	477	1238	332	929	339	673	307	591
Ústí nad Labem	435	1281	417	1394	377	1243	352	942	324	651
Ústecký kraj	3363	8670	2984	8706	2424	7148	2133	5198	1960	3999

Věk	50-54					55-59					60-64				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Děčín	941	957	943	815	726	1190	1163	1069	920	809	238	335	395	404	421
Chomutov	1133	1221	1170	1003	955	1151	1283	1179	1091	990	230	331	377	400	459
Litoměřice	676	748	746	629	591	904	1004	959	768	706	179	284	327	294	337
Louny	645	737	705	553	517	766	805	765	674	601	133	193	230	264	280
Most	1038	1115	1123	990	892	1077	1213	1157	1054	995	230	323	363	359	454
Teplice	816	900	875	727	662	1003	1000	907	816	756	226	297	349	382	412
Ústí nad Labem	958	1008	1097	934	854	1074	1169	1183	948	802	228	326	385	374	432
Ústecký kraj	6207	6686	6659	5651	5197	7165	7637	7219	6271	5659	1464	2089	2426	2477	2795

Zdroj: Integrovaný portál MPSV – vlastní zpracování